nû Roj

Yıl: 1 Sayı: 18 14 - 20 Aralık 1996 — Haber yorum gazetesi / Rojnameya nûçeyî û şiroveyî — 100.000.TL

HOZANÊ MEZIN

Cîgerxwînê nemir

Gelê Kurd di van rojên bûrî de ewladekî xwe yê hêja bi bîranî. Ew însanê hêja ku ji alîyê piçûk û mezînan ve baş tê naskirin, însanê qedîrbilind mamosta Cegerxwîn e. R. 8

BARZANİ ŞİVAN'I ANLATIYOR

'Tek kişilik devrim'

İbrahim Şen'in Kürdistan Demokrat Partisi lideri Mesud Barzani'yle Şivan Perwer üzerine yaptığı söyleşiyi yayımklıyoruz. Barzani, Şivan için "tek kişilik devrim" diyor. S. 12'de

Çetenin *okul kolu* işbaşında

Polisin açık desteği ile okullarda devrimci-demokrat öğrencilere karşı saldırılara girişen sivil faşistler, gündemi perdelemek; Susurluk olayı sonrası belirginleşen "çeteleşmiş devletin maşası" rolleri ile ilgili olarak erozyona uğrayan 'moral'lerini toparlamak ve 'psikolojik üstünlüğü' elde etme amacındalar

POLİS, SALDIRIYA UĞRAYANLARA SALDIRDI- Okullardaki sivil faşist saldırıları açık bir biçimde korumaya çalışan polis, mağdur öğrencilere saldırarak 'resmi' görevini yerine getirmiş oldu!

Başta İstanbul olmak üzere MHP'li faşistler okullarda terör estirmeye kalkışıyor. Polisin açık desteğinde devrimci öğrencilere saldıran sivil faşistlerin özellikle Susurluk sonrası harekete geçmeleri dikkat çekerken, polis-sivil faşist işbirliği "çeteleşen devletin okullardaki sureti" biçiminde yorumlanıyor.

Aralık ayının ilk haftasından itibaren hız kazanan saldırıların "gündem saptırma" ve "çeteleşmiş devletin uzantılarının, Susurluk sonrası psikolojik üstünlüğü ele geçirme amacı taşıdığı" vurgulanıyor. Saldırılar büyük tepki toplarken, öğrenciler "meydanı faşistlere bırakmayacağız" kararlılığı içinde. S. 4'te

Demirel'i devlet konuşturdu

Susurluk kazasının ilk günlerinde oldukça temkinli demeçler veren Demirel'in son yaklaşımı, "örtemeyince, olayı kimi kliklerin kısmi tasfiyesinde kullanacaklar ve devleti 'temizlendi' göstermeye çalışacaklar" biçiminde yorumlanıyor. S. 5'te

Bucak aşireti: Kengerden kenevire

Karacadağ'da kenger vaktiyken Bucaklar da binlerce dönüm araziye kenevir ektiler. Artık kenevir vaktiydi. Bucakların ağası aylık aldığı 160 milyara ek olarak artık yeni bir endüstri bitkisi ekiyordu. Böylece Siverekli kalkınıp zengin oluyordu. Kürdün maküs talihinin nasıl yenileceği belli olmuştu! S. 12'de

İhbar ediyorum!

Mehmet Büyükkaya'nın yazısı S.5'te

Rektörlerden 'tepki' aldatmacası

S. 4'te

Ermeni okulunda Ermenice yasağı!

✓ Öğretmenler gününde Pangaltı Mıhitaryan Lisesi'ndeki kutlamalarda Ermenice konuşmalar ve şiirlerin engellenmesinden sonra, aynı uygulama Kadıköy Aramyan Uncuyan Ortaokulu'nda da sürdürüldü.

✓ "Özel günlerde Ermenice konuşulmasının mümkün olamayacağını" ileri süren Milli Eğitim yetkilileri, Pangaltı Ermeni Mıhitaryan Lisesi'nden sonra Kadıköy Aramyan Ortaokulu'na da yasağı iletti. S. 4'te

Kulp'ta korucu terörü

Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Kendalihe-şin mıntıkasında gerillaların mevzilere yerleştirdiği mayınların patlaması sonucu bir korucunun ölmesi ve iki korucunun da yaralanması üzerine, Sevişa köyünde oturan Bozkurt ailesine mensup korucular Kulp şehir merkezine gelerek halkı rastgele taradı. Taramada bir kişi yaşamını yitirirken, üç kişi de yaralandı. Tarama önesi Bozkurt ailesinin ileri gelenlerinin Kulp şehir merkezine gelerek, Kulp jandarma karakolundan silah aldıkları bildirildi. S. 3'te

AHMET ÖZER YAZDI

Çürümüş sistem yeniden yapılanmalı

GAP Belediyeler Birliği Genel Sekreteri, sosyolog Ahmet Özer'in Türkiye'deki yönetim mekanizmasına ilişkin eleştirel araştırması konuyla ilgilenenlere önemli veriler sunuyor. S. 11'de

★★★

DİL VE TOPLUM

Dilin inkar siyasetindeki işlevi

Dr. A. Salih, dilin bir halkın varlığındaki önemini anlatıyor. Dr. Salih, "Vurgulanması gereken önemli bir nokta, Kürt halkının varlığının inkarıyla ortaya çıkan dilsel soruna çare arayışları dünden bugüne devam etmesine rağmen, henüz bir çözüme kavuşmuş olmamasıdır" diyor. S. 6'da

Hak yok, ihlali çok

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin imzalanışının 48. yılında TC'deki insan hak ihlalleri protesto edildi. İnsan Hakları Günü olarak kutlanılan Bildirge'nin imzalandığı 10 Aralık günü, TC'deki hak ihlallerinin dökümünün yapıldığı gün oldu.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi tarafından İnsan Hakları Günü nedeniyle yapılan açıklamada ise, özellikle Kürt bölgelerinde hak ihlallerinin katmerli biçimde yaşandığı ve bölgenin "hak ihlalleri arenası olduğu" ifade edildi. Diyarbakır Tabibler Odası da bölge sorunlarına dikkat çekti ve "sağlıktan tasarruf ölüm, özgürlükten tasarruf esaret getirir" uyarısını yaptı. S. 3'te

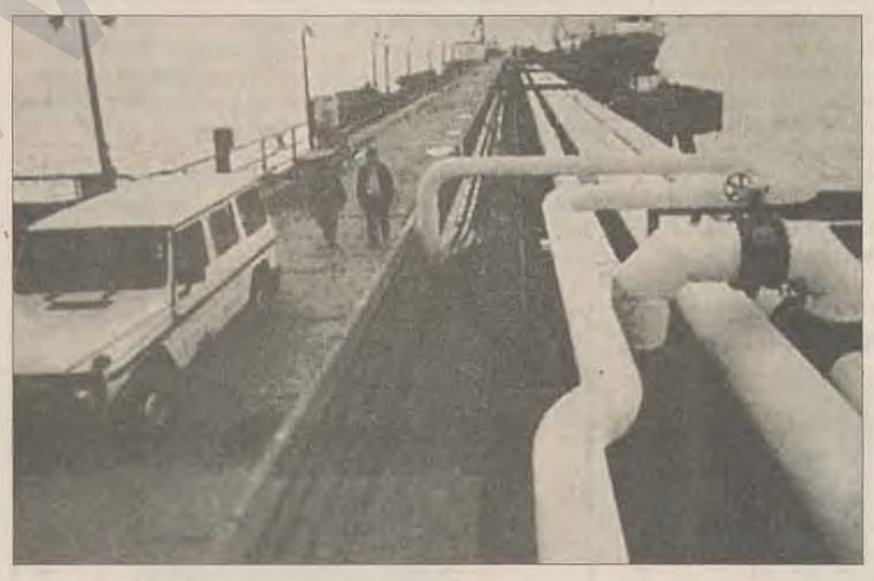

Geçici petrol, heves kıracak

Birleşmiş Milletlerin Irak'a sınırlı petrol satışı izni vermesinden sonra Irak yönetimi geçtiğimiz hafta petrol pompalamaya başladı. Bağdat'ın petrol satışına başlaması Türk yönetimini mutlu ederken uzmanlar, TC'nin beklentilerinin gerçekleşmeyeceğini ifade ediyor ve "kriz"den bu yana Türkiye'nin karşılaştığı zararların bu satışla giderilmeyeceğini vurguluyor.

Körfez krizi"nin ilk günlerinde "bir koyup üç almak" hevesindeki Türk yönetiminin, geçen 6.5 yıl sonunda 30 milyar dolar zarar ettiği bildirildi. Sözkonusu zararın 'telafisi' için Kerkük-Yumurtalık boru hattının açılışına BM onayını bekleyen Türk yönetiminin bu beklentisi gecikmelerle de olsa geçtiğimiz hafta gerçekleşti ama... S. 5'te

nû Roj

Çürümüşlük

Şimdiye kadar kirli savaş kendi suç örgütünü kurup Kürtlere kan kusturuyordu,faili mechul cinayetlerden, bombalama, tecavüz, uyuşturucu ve silah ticareti gibi iğrenç olaylara kadar bir çok suç işlenirken hep sesiz kalındı, terörle mücadele diye geçiştirildi.Kürtlerin feryadı duymazlıktan gelindi. Basın söz birliği içinde vatan-millet-sakarya edebiyatıyla bu vahşete çanak tutuyordu.

Bu kirliliğin tüm Türkiye'yi saracağı uyarısı da yankı bulmuyordu. Susurluk kazasına kadar, kaza sonrası adeta Türkiye'nin çehresi değişti, çürümüşlük gün yüzüne çıktı. En gizli belgeler farklı araçlarla kamuoyuna sunuldu. Anlaşılan çetenin bir kanadının tasfiyesi kararı alındı. Çeteyi oluşturan esas kurumlar bu suç örgütüyle aynı gösterilmeye özen gösteriliyor. Devlet temizdir, ama şahıslar kirlidir deniyor. Oysa kirlenme devletin kendisinde, kurumlarında...

Halk manipüle ediliyor. Temiz toplum, temiz yönetim ve temiz kurumlar isteniyor. Bunlar nasıl yaratılacak. Bunu bilen yok. Ya da öneren yok. Çetenin varlığının yadsındığı dönemdeki durum, bugün kabul edildiği anda da değişmiş değil. Susurluk öncesi ve sonrası Türkiye tanımlaması da anlamını bulmuş değil.

Ortaya çıkanlardan sonuca ulaşmak istiyorsak, sadece kirliliğin tesbitiyle yetinemeyiz. Kirliliğin nedenini bilmeliyiz. Çeteye niçin ihtiyaç duyuldu? Bu soruya doğru yanıt verilmeden sorun çözülemez.

Demokrasi güçleri, Türkiye halkı, Kürtler, kirliliğe karşı çıkan herkes birlikte müdahale etmelidirler. Sustukça sıra bizede gelecek. Barış, özgürlük ve demokrasiyi kurmak kendi elimizdedir.

PYSK ve önderlik sorunu

Cemil CİWAN

Bir parti, programı, hedefleri, ilkeleri ve ideolojik yapısıyla, örgütsel ve politik temellere dayalı stratejik ve taktiksel tesbitleriyle mücadele ve müdahale gücünü kullanır.

Kürt sosyalistlerinin otuz yıllık mirası üzerinde yarattığı Birlik Partisinin, süreci doğru değerlendirip, geçmişteki deneyimlerinden ders çıkarma gibi hayati sorunları vardır. Birlik sonucu ve hedefleri bakımından tartışmalı sonuçlar doğurduysa da, birlik ve inşa süreci uğruna yılların farklılıkları ve ayrılıkları bir yana bırakıp, ortak paydalarda buluşma gibi tarihi sorumluluklarımız mevcuttur. Bu gerçeklikten hareketle; yeni bir ruh ve anlayışı hakim kılmak gerekmektedir.

Genel değerlendirme ve birlik ruhuna denk düşen hedefler doğrultusunda, önümüzdeki sürece ilişkin bazı tesbitlere parmak basma gerekliliğine ihtiyaç vardır. Esas itibariyle, tartışılması, derlenmesi gereken hayati sorunların üstü örtülüyor.

Böylesi yamalama ve örtülmeyle sağlıklı bir örgütsel yapıya ulaşmanın imkansız olduğu açıktır. Sanırım mevcudiyetin büyük bir bölümü böyle düşünmekle birlikte, birlik ve inşa süreci uğruna sessiz kalma tercih edilmektedir

Gerçekten, maddi bir güç durumuna gelmek istiyorsak, Kürdistan Devrimine alternatif ve bağımsızlık gibi bir derdimiz varsa yapılması gereken; sağlıklı bir örgüt yapısına kavuşmaktır. Bunun yolu devrimci-militan bir yapılanmayla, doğru tesbitlerle ve pratik adımlardan sürece müdahale etmek gerekir. Her şeyden önce Kürt sosyalistlerinin doğru devrimci bir önderliğe kavuşması gerekir. Kürdistan ve Ortadoğu gerçekliğinden hareketle, sömürgeci güçlerin savaşa dayalı politikaları ve Kürt halkının dağınıklığı ve örgütsüzlüğü de hesaba katılırsa, Kürdistan sosyalistlerinin "Lider" gibi bir problemi olduğu açıktır. Daha sonra da sayacağım bazı acil sorunların başında ve temelinde önderlik ve lider meselesi yatmaktadır. Örgütsel yapıyı bir orkestra olarak kabul edersek, orkestrayı yöneten ve şeften gelir ve bütün orkestra tempoyu ve ritmi ondan alır. Orkestranın başında şef olmadımı, her enstrümandan farklı ses çıkar. Saksafon bir ses, aynalı bas başka, klarnet başka sesler çıkartır ve dolayısıyla melodi bozulur, müzik istenen makamı veremez.

Zaten dikkat edilirse, 12 Eylül'den günümüze gelen süreçte, önder ve lider karizmatiğini koruyan örgütsel yapılanmalar şu veya bu şekilde süreçten kopmadılar. Politika ve siyasetleri ne olursa olsun sürece müdahale örgütsel konumunu muhafaza edebildiler. Soruna buradan hareketle bazı temel eksik ve tesbitlere parmak basmak gerekir.

Bir parti, programı, hedefleri, ilkeleri ve ideolojik yapısıyla, örgütsel ve politik temellere dayalı stratejik ve taktiksel tesbitleriyle mücadele ve müdahale gücünü kullanır. Sosyalist parti hedefleri ve ilkeleri bakımından sosyalizme ulaşan yolda ulusal demokratik devrimi hedeflemektedir. Mücadeleye yaklaşım tarzı bu temelde olan bir partinin müdahale tarzı ne olmalıdır? Müdahale tarzı bakımından birşeye demiyeceğim. Çünkü PYSK kuruluşundan günümüze kadar örgütsel yapıya yönelik ciddi bir müdahalesi söz konusu değildir. Kendi örgüt yapısına yönelik bir çaba içerisinde olmayan anlayışa fazla birşey söyleme gereği duymuyorum. Bu Parti ve Örgüt anlayışı ile müdahale şansı vardır. Ama bu müdahale becerisini kullanamıyorsa bunun adı farklıdır.Kürt sosyalistlerin farklılığı parti ve örgüt modelinde yatmaktadır, bunun olması doğaldır, olmalıdır. Zaten farklılığımız ve birliğe bakış ve inancımız da bu olmalıdır. Ancak, sağlıklı bir parti ve örgüt modelini yaratmanın yolu, demokratik merkeziyetçi anlayışa dayalı, militan kadrolaşmaya yönelik parti disiplini, parti denetimini ve parti otoritesini yaratmakla mümkündür. Parti içi hiyararşi ve disiplini sağlamada, hesap verme, hesap alma denetimi sağlamakla mümkündür.

Yeni bir ruh ve anlayışla hareket edilmezse kendimizi eski alışkanlıklarımızdan ve hantallığımızdan kurtarmazsak, dünden bugüne dönüp dolaşıp gelinen noktanın ötesine gidemeyeceği açıktır. Artık ötüp konuşmaktan, tesbit etmekten ziyade pratik adımlar atma zamanı gelmedi mi? Tesbitte, yazmada kimse bizlere ulaşamaz. Ama müdahale etme ve yaşama geçirmede hep tökezleniyor. Artık basit gerekçelerin arkasına saklanmanın, topu başkasına atmanın ve sorunları tamir etmenin zamanı değildir. El yordamıyla politika ve siyaset yapmaktan kurtulmak gerekmektedir.

Hayatın her alanına müdahalede, başta önderlikten kaynaklanan görev ve sorumluluk sahibi kadroların müdahale gücünden yoksun ve devrime olan inancın eksikliği ve ikileminden dolayı keyfiyet baş göstermektedir. Devrimci-Sosyalist önder kadroların, herşeyden önce yaşama kaygısı olmayan, düzenden bağlarını koparmış (küçük burjuva anlayıştan arınmış) ölümünü göze alan, gelecek kaygısı olmayan halkın yanında ve önünde savaşan insandır. Bu özelliklere sahip olmayan kadrolar partiye, devrime ve ülkeye önderlik edemez. Müdahale gücümüzü kullanmanın yolu küçük burjuva tasfiyeci anlayıştan, komplocu mantıktan kurtulmakla mümkündür. Yıllardan beri bu iflah olmazlıktan kaynaklanan, süreci baltalama tasfiye etme ve tıkanma mantığının özünde küçük burjuva anlayışı yatmaktadır. Adeta insan harcama makinası durumunda olan (peçete gibi kullanıp atma) bu mantığı terk etmenin yolu inşa sürecinde doğru devrimci önderliğe kavuşmakla mümkündür.

Hayatın her alanına müdahalede, başta önderlikten kaynaklanan görev ve sorumluluk sahibi kadroların müdahale gücünden yoksun ve devrime olan inancın eksikliği ve ikileminden dolayı keyfiyet baş göstermektedir.

Hayatın her alanına müdahalede; Kürdistan devrimine giden yolda legal, illegal tüm mücadele yöntemlerini kullanmada hangisinin asli, hangisinin tali olacağı, şart zaman ve koşullara göre değişir. Fakat tüm mücadele alanları birbirlerine hizmet etmelidir. Sömürge ülke gerçekliğinden hareketle, siyasetin tıkanma noktasında kullanılacak yöntemler, parti önderliğinin politik ve taktik tesbitleriyle saptanır. Mücadelenin bir tek alana hapsedilmesi politik körlüktür. PYSK'nin de bu anlamda tek bir alana hapsolmaması gerekir. Legal-demokratik yöntemleri geliştirirken, öbür alanların tasfiyesine yönelmemelidir. (Genel bir kanı legalite hastalığının başgösterdiğidir) Böyle bir anlayış saçma olacağı gibi, Kürt sosyalistleri bu konuda tarihi derslerle doludur. Legal-Demokratik mücadele alanları geliştirirken, partinin öbür alanlarındaki örgütsel hiyerarşiyi ve kordinasyonu doğru sağlaması gerekir. Aksi takdirde geçmişteki (KİP-DDKD) olayının yaşanmayacağının garantisi olamaz.

Sürece müdahalede bir başka önemli konu da, silahı mücadele sorunudur. Bu mücadele tarzı ve yönteminin ne zaman ve nerede kullanılacağı ülkenin somut gerçekliğine bağlıdır.

Esas itibarıyle bu yol ve yönteme başvurmada gene de "Lider" ve önderliğin belirleyici rolü vardır. KUKM'sinde hiç bir parti, örgüt bu aracın ve yöntemin kullanmasına inanmadan ve bu alanda maddi güce dönüşmeden, ciddi ve kararlı kitle potansiyeline ulaşamaz ve devrimde taraf olma şansı yoktur. Esas itibarıyla PYSK geleneklerinin tarihi bu manada ciddi derslerle dolu geçmişleri vardır. Aslında bu süreçleri değerlendirmek gerekir. Fakat bu yazımda o konulara girmeyeceğim. Önder kadroların devrim inançları tam olmakla bu sürece müdahale mümkündür. Önder kadrolar taban ve potansiyel gerçekliğini dikkate alarak, mevcut potansiyelin ötesinde yaratabileceği materyallerle mümkündür.

Varacağımız sonuç, PYSK önümüzdeki sürece ciddi bir müdahale yapmak sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Müdahalenin koşulu devrimci-sosyalist önderliğe dayalı örgütsel disiplin ve hiyerarşiyi sağlayarak profesyonel militan kadrolarla mümkündür. Parti program ve tüzüğü esasına dayalı, parti hukuku, hayatın başka (Avrupa) bir alanındaki üye ve elemanlarına bir kısıtlama getirilemiyorsa,ama fiiliyatta getirilen kısıtlamalar, Türkiye metropollerindeki üye ve birinci derece sorumluluk sahibi kadrolara da getirmek gerekir.

Müthiç kadro birikimine sahip PYSK geleneğinin, sorumluluk ve tarihi görev sahibi, kendini tarih önünde sorumlu ve borçlu hisseden herkesin başta kendisine, partisine ve halkına sahip çıkması gerekir. İstediğim düzeyde bir netice çıkmadı diye olaya seyirci kalıp, görev ve sorumluluk alanlar "Altında ezilsin de boyunun ölçüsünü alsınlar" mantığından vazgeçmek gerekir. Bu süreçte herkesin sorumluluğu ve payı vardır. Yakalanan tarihi fırsatı hovardaca sarfetmeyelim.

Susurluk kazası üstüne

Ercan SEZGİN

Susurluk'ta 3 Kasım 1996 günü meydana gelen trafik kazası gündemin ilk sırasını işgal etmeye bugün de devam ediyor. Gerek medyada gerekse kimi siyasi çevrelerde tartışmalar devam ediyorsa da asıl irdelenmesi, aydınlığa çıkarılması gereken, "gizli ve pis ilişkiler" gözardı edilerek ve asıl önemlisi kontrgerilla gerçeği ile, devletle olan bağlantısı yok sayılmak istenmektedir. Böylelikle kaza neticesi, inkar edilmeyecek nitelikteki gerçekler çarpıtılarak, örtbas edilme çabasına girilmiştir.

Bu sebeple kaza ile ortaya çıkan sonucun doğru şekilde tespiti öncelikle zorunludur. Sonuçların ne olduğu sorulduğunda, birincisinin kontrgerillanın kaza ile kendisini ele vermesidir. Bugüne kadar hep söylenen mevcudiyeti sürekli gündeme getirilen bu özel örgütün halk nezdinde de görülmesi, bilinmesi olmuştur.

İkincisi, böyle bir örgütlenmenin devletten soyut olmadığını, bizzat devletin örgütlenmesi olduğunu bugüne kadar söyleye gelen demokrat-yurtsever çevrelerin haklılığını teyit etmiş olmasıdır.

Devlet tescilli kontrgerilla artık inkar edilmeyecek çıplaklıkta ortaya çıkmıştır.

Üçüncüsü ve asıl üzerinde durulması gereken sonuç, Kürt coğrafyasında meydana gelen köy yakma ve boşaltmaların, adam kaçırma gibi eylemler ile 3000'e yakın "faili meçhul" cinayetin failini de ele vermiş olmasıdır.

Yine özellikle büyük kentlerde "faili meçhule" uğramış demokrat-yurtsever Kürt aydınlarıyla, işadamlarının katillerinin kim olduğunu göstermiştir.

Özellikle, bu gerçekler bir yana bırakılarak sonuçları "polis-siyasetçi-mafya" ekseninde olayı değerlendirip, ilişkileri devletten soyutlayarak bir kısım kimselerle sınırlı tutma çabasına girildiğini görmekteyiz.

Devleti yönetenler devlet ve oluşturduğu örgüt olan kontrgerillayı gizlemeye, halkı aldatmaya devam etmektedirler. Ama bilinmelidir ki, Susurluk kazası devlet ile yöneticilerine vurulmuş büyük bir şamardır.

Ne yaparlarsa yapsınlar bunu artık gizleyemezler. Ortaya çıkan günümüzün teşkilatı-mahsusası-dır.

Enver Paşa tarafından oluşturulan ve doğrudan devlete bağlı olan teşkilatı-muhsusa elemanlarından birçoğu katil, eşkıya ve hırsızlardan oluşmuş bulunmaktaydı. Başlıca işlevi halka karşı kullanılmasıdır.

Bugünün Teşkilatı mahsusası olan kontrgerillanın pek farklı bir örgütlenmeye sahip olmadığı görülmüştür. Hedefi ise özellikle Kürt halkı olmuştur.

1980'li yıllarda Kürt halkının demokrasi ve özgürlük istemleri büyümüş, buna olan destekler daha geniş boyutlara varmıştır.

Gelişim ve desteğin büyümesi devleti korkutmuştur. PKK ile yürüttüğü savaş devleti hergün daha büyük çıkmazlara itmiştir. Devlet çıkmaza girdikçe de çözülmeye başlamıştır. Bu husus devletin en üst güvenlik organı olan MGK'da da tartışılarak yeni mücadele yöntemlerinin onayını beraberinde getirmiştir. Devletin özel örgütü olan kontrgerillanın bu nedenle faaliyetleri devletten bağımsız değildir.

Bundan sonra PKK'ye destek verdiği iddia edilen Kürt işadamlarına ait listeler tanzim edilerek dönemin Başbakanı T.Çiller tarafından kamuoyuna açıklanmıştır. Bu listelerin oluşmasından sonra Kürt işadamı ve aydınlarına karşı düzenlenen "faili meçhul cinayetler" artmıştır. Nitekim Behçet Cantürk, Savaş Buldan, Hacı Koray gibi işadamlarıyla, Medet Serhat, Y.Ziya Ekinci gibi Kürt aydınları faili meçhullere kurban gitmişlerdir.

Daha önce Kürt coğrafyasında Vedat Aydın'lar, Musa Anter'ler, Mehmet Sincar'lar öldürülmüş, 3.000 dolayında faili meçhul cinayet işlenmiş bulunmakta, nedense failler bir türlü yakalanamamaktaydı.

Köyler yakılmakta, köyler boşaltılmaktaydı. Susurluk'ta ortaya çıkan bu faili meçhullerin, bu köy yakmaların, işkence ve adam kaçırmaların failidir.

Kontrgerillanın kirli yüzü açığa çıkarılması gerekirken, özellikle Kürtlere karşı işlediği suçlar araştırılmalı, aydınlatılmalıdır. Nedense bu yönün üzerinde durulması gerekirken, yine bilinçli şekilde görmezlikten geliniyor. Halbuki örgütün asıl faaliyetleri Kürtlere yöneliktir.

Kısa bir süre önce çetenin Hakkari'de ortaya çıkan faaliyetleriyle, failleri örtüleceği gibi, soruşturmalar adı altında Susurluk kazasının sonucu ortaya çıkan kontrgerillanın faaliyetleri de örtülmek istenecektir. Sadece Ömer Lütfü Topal cinayeti ile sınırlandırılacak olayın örtbas edilmesine gidilecektir.

Ama ok yaydan çıkmıştır. Gizli ve pis ilişkiler gün yüzüne çıkmış, kontgerilla gerçeği yüzünü olanca çıplaklığı ve tüm çirkinliğiyle göstermiştir.

Ne kadar gizlemeye çalışsalar da bu gerçeği yok edemeyeceklerdir.

TC Çıkmazı

B.DENİZ

Ülkemizde verilmekte olan ulusal kurtuluş mücadelesinin gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda yarattığı çelişkiler gittikçe derinleştiriyor.

Özgürlük hareketine karşı verilen kirli savaş açıkça devam ediyor. Kirli savaş diyorum çünkü bu savaş hiç bir hukuk ve nizam dahilinde yürütülmüyor. Bu hukuk dışı savaş, harcamalarını hukuksuz ve örtülü yollardan sağlamaktadır. Savaş sürdükçe devletin içindeki çatışmalar da ortaya çıkıyor. Sürmeke olan savaşa kaynak bulmakta devlet zorluk çekiyor. Savaşın sadece "askeri" yanı ile çözülebileceğine inanmayan, kendilerine göre bir takım siyasal reformların da gereğine inanan Türkiye'nin belli başlı sanayicileri, artık kendi ceplerinden çıkan savaş giderlerini karşılamakta açıkça hoşnutsuzluklarını dile getiriyorlar. Savaşın sürdürülmesinde açıkça çıkarları olan kesimler, savaş finansını değişik karanlık yollardan, devletin içinde devlet yaratarak sağlamaya çalışıyorlar. Bu devlet içindeki devlet Kürdistan'daki kirli savaş içersinde bir çok faili meçhul (belli) cinayetlerle kendi varlığını hissettirdi. Ama nedense hiçbir hükümet yetkilisi bunun üstüne gitmeye cesaret edemedi. Çünkü bütün hükümetler o veya bu şekilde, böyle bir kurumun varlığından haberdar idiler. Bu kurum kontrgerilladır.

Bu kurumun hem askeriye içerisinde hem de polis teşkilatının en üst kademelerinde örgütlü bir yapılanmaya gidildiği açıktır. Devletin en tepesindeki insanlar bu kurumun içerisinde yer aldığı Susurluk kazası ile örneklendirilebilir.

Bu örgüt Kürdistan'da korucu başları ve itirafçılar, Türkiye metropollerinde ise ülkücüler aracılığıyla bir çok yurtsever aydın ve Kürt işadamlarının öldürülmelerini organize ettiği açıktır. Bütün bu olanlar devletin istihbaratı dahil, bütün devlet başlarının bilgisi dahilinde gerçekleşiyordu. Çünkü bunlar ulusal hareket karşısındaki "başarı hanelerine" puan olarak geçiyordu. Ta ki bu kurum büyüdü ve artık kendi çıkarları doğrultusunda hareket etti o zaman MİT ve askeriye yapılanma içerisinde huzursuzluklar başgösterdi ve çıkar savaşı başladı. Askeriye içerisinde bazı subaylar, polis içerisindeki emniyet müdürleri ve korucu başları arasında rant savaşı nedeniyle çeteler kuruldu ve hergün ayrı ayrı bölgelerde çete örgütleri ortaya çıktı. Bu durumda, bilinçli bir şekilde MİT tarafından basına ve bazı siyasi liderler aracılığıyla kamuoyuna sızdırıldı.

Susurluk'ta meydana gelen kazada bir arada bulunan Kürdistan'da verilmekte olan kirli savaşın rantını elinde tutan ve bölgenin en önemli silahlı gücünü elinde bulunduran Sedat Bucak, Özel Hareket Birimlerinin oluşumunda baş rol oynayan ve birçok devrimci-yurtseverin kanına giren Hüseyin Kocadağ, bir çok faili malum cinayetlerde imzası olan ve İnterpol tarafından aranan ülkücü lider Abdullah Çatlı'nın bir arada olması bardağı taşıran son damla oldu.

Bu üç insanın bir araya geliş sebebi yaklaşık bir ay geçmesine rağmen bir türlü yetkililer tarafından kamuoyuna açıklanmıyor. Açıklaması gerekenler vatan millet edebiyatı yaparak gerçeklerin üstünü örtüyorlar. Çünkü açıklasalar, iğnenin ucunun kendilerine dokunacağını biliyorlar.

Bilindiği gibi bundan bir süre önce, örtülü ödenekten 500 milyar liranın nereye gittiği tartışması yapıldı siyasi liderler arasında. Oklar dönemin Başbakanı Tansu Çiller'e yöneldi. O da, "Ben bunu açıklayamam, açıklarsam devlet sarsılır" demişti. Aslında doğru söylemişti. Örtülü ödenek gizlidir. Devletin cumhurbaşkanı ve başbakanın bilgisi dahilinde kullanılması gerekiyor. Bu da şunu gösteriyor ki, bu örtülü ödenekten verilen para Demirel ve Çiller bilgisi dahilinde Mehmet Ağar'ın içerisinde yeraldığı kontrgerilla organizasyon suç örgütünün harcamaları için verilmiş. Azerbaycan Devlet Başkanı Aliyev'e yönelik yapılması planlanan suikast ve PKK Genel Başkanı'na yönelik yapılan eylem de bu çetenin yaptığı işler içerisindedir.

Devletin bazı birimlerinin hukuk dışı yöntemler kullanarak bazı isimleri ortadan kaldırdığı medya çevreleri tarafından hergün kamuoyuna üstü kapalı bir şekilde duyuruldu. Özellikle uyuşturucu mafyası ve kumar rantını elinde bulundurarak ülkücülerle işbirliği yaparak kendilerine engel teşkil edenleri tek tek ortadan kaldırmışlardır. Bazı çevreler bu olayın daha fazla derinliğe inmemesi için asıl amacı bilinçli bir şekilde saptırıyorlar.

Polis-mafya-siyaset işbirliği denilerek sorunun asıl kaynağını gizliyorlar. Bütün olanların temelinde kirli savaşın yattığını gözardı edip, bütün suçu polise ve işi bitirilmiş ülkücülere yıkarak olaydan sıyrılmaya çalışılıyor. Bunu da medyanın bazı patronları ve bazı siyasi liderler aracılığıyla, bunları maşa yaparak gerçekleştirmeye çalışıyorlar.

Her ne kadar hükümet basını susturmaya çalıştıysa da başarılı olamadı. Emperyalizm ve bölge gerici devletlerinin, TC rejimine olan güvensizliklerini açıkça dile getirmelerin, verdikleri silah ve askeri araç yardımının durdurulması TC'yi farklı arayışlara yöneltti. Emperyalizm, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında genel politika çıkarlarının tehlikeye düştüğünden dolayı, Kürt sorununu kendi çıkarı doğrultusunda çözmeye çalışıyor. Çünkü Kürt sorunu kendini çözüm noktasında uluslararasında dayatmıştır. Kürt meselesi bir Ortadoğu meselesi olması itibariyle, gerek uluslararası emperyalizm, gerekse Kürdistan üzerinde hesabı olan komşu devletleri yeni politikalar belirlemeye zorluyor. Bu durumda emperyalizm ve sömürgeci güçler arasında bölgesel çıkar çelişkileri açığa çıktı.

Her zamanki gibi TC istikrarsızlığı ve çürümüş devlet yapısıyla bir türlü kendini bu ülkelere beğendiremiyor. İnsan hakları, demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü konusunda Avrupa ile bir türlü anlaşamıyor. TC bu devletlerden gerekli yardımı alamayınca ve ulusal hareket karşısında düştüğü başarısızlığı, devleti mafyalaştırarak sorunu halletmeye çalışıyor

Bugün savaşın yarattığı bu derin çelişkilerden devrimci-yurtsever çevreler nasıl yararlanmalı?

Kürdistan ve Türkiye devrimci sosyalist muhalefetinin devrimci dostluk dayanışma ve işbirliği zeminini dünden daha fazla güçlendirerek, mevcut çelişkileri daha da derinleştirerek, muhalif güç odaklarını oluşturarak hayata geçirmeleri gerekiyor.

KUKM'nin güçleri arasındaki her türden güçbirliğini geliştirmesi, cephesel birlikler ortak temsil organlarının oluşturulması ve mücadelenin güçlendirilmesi için önlerinde acil görevler duruyor.

Emperyalist ve sömürgeciler Kürdistan devrimini boğmak, sınırlamak, içini boşaltmak için her türlü entrikaya başvurduğu sömürge savaşı ve kuşatmalara başvurduğu bir süreçte bu birliklerin önemi daha da artıyor. Fakat gelinen aşamada artık bütün görkemiyle ayağa kalkmış olan Kürt ulusuna tekrar sömürge statükoları dayatmak ve bunları kabul ettirmek, baş eğdirmenin de mümkün olmadığı açıktır. Önümüzdeki süreçte bir bakıma ulusumuzun açığa çıkmış olan devrimci iradesine rağmen ona istemediği yeni koşullar dayatmak biçiminde belirginleşmektedir.

Emperyalist ve sömürgeci savaşların uzantıları olan bu kontrgerilla çeteleri, bütün ulusal kurtuluş mücadelesi veren ülkelerde mevcuttur. Ülkemizde de kirli savaşın bir parçası olan bu tür oluşumlar ne ilk ne de son olacaktır. Bugün böyle bir bileşenle ortaya çıkmış, yarın daha farklı bir biçimde varlığını sürdürecektir.

OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...

Kürt ve Türk kamuoyuna
Soykırım savaşına hayır

Kürdistan'ın Kuzeyini işgal eden, Kürt milletinin ulusal kimlik eşitlik hak taleplerini defalarca katliamla bastıran, milyonlarca masum Kürdü anavatanlarından sürgün edip binlerce kürt köyünü, mezra ve yerleşim birimlerini yakıp yıkan, Ermeni halkını soykırımla tarihten silen, Çerkez, Gürcü, Arap, Yunan, Asuri, Laz ve daha sayamadığım halkların kültürlerini gasp edip Türkleştiren, hatta Türk emekçilerinin, esnafının, memurunun, öğrenci, kadın, köylü ve gençliğinin her türlü, ekonomik, cinsel ve demokratik haklarını gasp edip, halkın son kuruşuna el koyup, Kürdistan'da soykırım savaşını yürüten Amerikancı faşist TC generaller çetesine peşkeş çeken yapay olan bu son Türk devletine dur deyin.

Bu "devlet" bozuntusu çeteye itaat etmeyin, vergi ödemeyin, evlatlarınızı bu kıyımcı orduya savaş malzemesi asker olarak yollamayın ve en doğrusu bu "devlet" bozuntusunun vatandaşlığından çıkın. Ayrıca zorunlu olarak TC ordusunda silah altına alınmış ama kalbi insanlıktan, kardeşlikten ve adaletten yana olan tüm askerleri hangi millete mensup olursanız olun, silahlarınız Kürt halkına karşı kullanmayın, silahlarınızı bozun, kırın, gömün. Ve en soylu tutumda firar edin ki bir avuç üniformalı katil yalnız kalsın ki Kürt halkına karşı yürütülen bu vahşi savaş son bulsun. Kürdistan'daki soykırım savaşına son

Kürt-Türk gençleri askere gitmeyin
Silah altındaki tüm dürüst asker kardeşlerim firar edin
Barış sizin gittiğiniz güzergah olsun

Wünneberg/Paderborn
Demorkart Kürt gençleri namına
Serhan Kar

Mehmet Mete Vural

Aramızda vakitsiz ayrılmanı bir türlü içime sindiremiyoruz. Seni kalbimizde yaşatacağız!

Yüce dağlar başında
Uzamış sakalları
Yürüyor yalın ayak
Sarp kayalar üstünde

O kimdir kim ola
Derdime ilaç ola
İnanmış davasına
Dağlarda vermez mola

Mavzeri var elinde
Mermisi yok belinde
Bir şarkısı mırıldanıyor
Soğuk kış gecesinde

M. Vural

Hevalê heja û welatparêzê giranbiha

A. Vahap AKMAN

1954 - 21.11.1979

Emê te di tekoşîna xwe ya netewî û şoreşgerî de bidin jiyandin Bila serê gelê Kurd sax be.

P Y S K
(Partiya Yekîtiya Sosyalîst a Kurdistanê)

Ferit UZUN

17 yıl önce vakitsiz seni aramızdan aldılar.
Yokluğuna alışamadık.
Özlemimiz içimize sığmıyor.
Sen sadece ayrılık gününde değil
hep yüreğimizdesin.
Bizde hala ayaktayız, bilesin.
Saygıyla, sevgiyle seni anıyoruz.

Hatice Yaşar (Xecê)

İNSAN HAKLARI GÜNÜ'NDE TC'NİN BİLANÇOSU ÇIKARILDI:

Hak yok, ihlali çok

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin imzalanışının 48. yılında TC'deki insan hak ihlalleri protesto edildi. İnsan Hakları Günü olarak kutlanılan Bildirge'nin imzalandığı 10 Aralık günü, TC'deki hak ihlallerinin dökümünün yapıldığı gün oldu.

Geçtiğimiz 10 Aralık'ta da insan haklarını "devlet güvencesi"ne almaya -diğer BM üyeleriyle birlikte- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni imzalayarak söz veren Türk yönetiminin çok kaba bir şekilde Bildirge'deki güvenceleri çiğnediği belgelendi.

İnsan hakları ihlallerinin en yoğun yaşandığı ülkeler arasında da yer alan Türkiye'ye karış 'uyarı' kampanyasını sürdüren Uluslararası Af Örgütü ve Helsinki Watch, bu yıl da Türkiye'yi "insan hakları ihlallerinin yoğun olduğu ülkeler" sıralamasında birinci sıraya oturttu.

Kürdün hakları tümüyle gasbedildi

Kürt bölgelerindeki hak ihlalleri önceki yıllarda olduğu gibi 1996 yılında da tüm hızıyla devam etti. Köy yakma ve yıkmaların sayısı 2 bin 644'e ulaşırken, Kürt göçerler her türlü haktan mahrum bir şekilde yaşamaya mecbur edildi. Sadece Ocak ile Ekim ayı arasında 67 köy yakıldı ve boşaltıldı. Yine 1996 yılının ilk 10 ayında 2 bin 395 kişinin çatışmalarda ölürken 59 kişi de 'faili meçhul' saldırıların hedefi olarak yaşamını yitirdi.

'Gözaltında kaybetme' olaylarının sayısı her geçen gün artarken, 'Cumartesi Anneleri'nin oturma eylemleri içerde ve dışarda TC'yi tanımlayan bir sembol haline geldi.

Gözaltında kayıplardan da en büyük payı Kürt bölgeleri aldı. KÜrt illerinde hızını sürdüren gözaltında kaybetmelerin bu yılki bilançosu 191.

Düşünceye yasak, tutsaklara zulüm

'Değiştirildiği' açıklanan TMY'nin 8'nci maddesi ile TCK'nın 313'ncü maddesine 'muhalefet ettikleri' gerekçesiyle haklarında dava açılan çok sayıda yazar ve gazeteci DGM'nin adeta müdavimi oldu. Şu anda cezaevlerinde DGM'lerde ceza alan 170 'düşünce suçlusu' bulunuyor. Bu sayının on misli ise cezasının onanmasını bekliyor.

1996 yılında yazarlar ve gazetecilere toplam 164 yıl 10 ay hapis, 9 milyar 401 milyon lira para cezası verildi. Devam eden davalarda istenen toplam hapis cezası 8780 yıl 3 ay, para cezası ise 4 miyar 250 milyon lira. Yine 1966'da 97 dernek, sendika ve basın yayın organı kapatıldı, 342 basın emekçisi gözaltına alındı ve 167 gazete ile dergi toplatıldı.

Hak ihlallerinden en büyük payı alanların başında ise tutsaklar geliyor. 1996 yılında birçok cezaevinde asker ve polis saldırısı gerçekleşti, hak aramak için yapılan açlık grevleri hemen hemen hiç durmadı. Ümraniye Cezaevi'nde demir çubuklarla tutsakara saldıran asker ve polisler 4 tutsağın ölümüne neden olurken, tutsakların cenazesinde gözaltına alınan gazeteci Metin Göktepe de polisler tarafından dövülerek öldürüldü. Geçen Temmuz ayında birçok cezaevinde baskılara karşı başlatılan ölüm orucu sonucu 12 tutsak yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'da ise özel timin saldırısı sonucu 10 tutsak beyinleri parçalanarak öldürülürken Bayrampaşa Cezaevi'nde baskıları protesto etmek için kendini yakan 3 tutsaktan ikisi hayatını kaybetti.

Öte yandan, başta İnsan Hakları Derneği olmak üzere bir çok demokratik kitle örgütü geçtiğimiz hafta TC'deki hak ihlallerini protesto amaçlı etkinlikler düzenledi. Kısacası bu İnsan Hakları Günü de gasbedilmiş hakların arayışıyla geçti.

(HABER MERKEZİ)

İHLALLERE ULUSLARARASI PROTESTO

TC 'afişe' oldu

Uluslararası Af Örgütü, Almanya'nın Rostock kentinde 10 Aralık İnsan Hakları Günü'nü ilginç bir eylemle kutladı. Af Örgütü elemanları belediye binasına işkencenin yapıldığı ülkelerin listesini içeren bir afiş astı. Türkiye, Kolombiya ve Nijerya gibi ülkelerin yanında yer aldı.

Diyarbakır İHD: Bölgemiz hak ihlalleri arenası

DİYARBAKIR- İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi tarafından, insan Hakları Günü nedeniyle yapılan basın açıklamasında, tüm dünyada hak ihlallerinin tüm hızıyla devam ettiği; Kürt bölgelerinde ise bu ihlallerin katmerli biçimde yürütüldüğü ifade edildi.

Genelde Türkiye, özelde ise Kürt bölgesinin insan hakları ihlalleri arenası olduğu ifade edilen açıklamada siyasi iktidarların ülkenin en temel sorunu olan Kürt sorununun çözümünü silahta aramakta ısrar ettikleri belirtildi. Açıklamada "son 13 yılın kriterini yaptığımızda Türkiye'de sistematik ve yaygın işkence uygulamalarının, yargısız infazlar, faili meçhul cinayetler ve gözaltında kaybolmaların ülke nüfusunun büyük bir kısmının değişmez yazgısı haline getirilmek istendiği görülmektedir" denildi.

Açıklama şöyle sürdü: "Devlet içerisinde hukuk dışı organisazyonların oluştuğu, devlet adına suç işledikleri toplumun değişik kesimlerince de bilinen bir olguyken, Susurluk kazası bu olgunun bir ispatı olmuştur. Ancak, bu konuda hükümetin bir kanadının kayıtsız kalması, diğer kanadının da "devlet adına kurşun atan da, yiyen de şereflidir" anlayışının sonucu; 13 yıldır süren bir savaş, 30 bin civarında insanın yaşamını yitirmesine, 3 bin civarında yakılıp yıkılan köye, 3200 civarı faili meçhul cinayete, yüzlerce kayıp ve 3 milyon insanın yerinden yurdundan olmasına yol açmıştır. Bu sonuçtan hareketle mevcut bakış açısının çözüm getirmediği gibi sorunu daha da boyutlandırdığı açıkça görülmektedir."

'Halk barış istiyor'

Barış girişimcilerince başlatılan "Barış İçin Bir Milyon İmza Kampanyası"nda toplanan imzaların bir milyonu aşmış olmasının halkların barış isteklerinin tescili olduğu belirtilen açıklamada daha sonra şu görüşlere yer verildi:

"İHD Genel Başkanı sayın Akın Birdal'ın da bulunduğu esir askerleri alma girişiminin çabaları sonucu PKK'nin elinde bulunan altı askerin özgürlüklerine kavuşması, "Barış İçin Bir Milyon İmza Kampanyası"na toplu bir imza atılması anlamını taşıdığı için, topluma barışın kapısını aralamıştır.

Türkiye halklarının yararına açılan bu barış kapısı için tüm demokrasi güçlerince çaba gösterileceği kanısındayız. İnsan hakları açısından barış bir haktır. Bu hak ülkemizde kullanıldığı ve yaşama geçirildiği ölçüde temel hak ve özgürlükler kullanılabilinir. Bu bilinçle 48. yıldönümü etkinlikleri barışa ayrılmıştır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin kabul edilişinin 49. yıldönümünü tüm Türkiye haklarının coşkuyla kutlamalarını umuyor ve temenni ediyoruz."

'Özgürlükten tasarruf esaret getirir'

DİYARBAKIR- Diyarbakır Tabibler Odası İnsan Hakları Komisyonu, İnsan Hakları Haftası nedeniyle yaptığı basın açıklamasında "sağlıktan tasarruf ölüm, özgürlükten tasarruf esaret getirir" dedi.

Diyarbakır Tabibler Odası İnsan Hakları Komisyonu'nun açıklamasında, 48 yıl önce kabul edilmiş olan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne imza koyan ülkelerde her yıl geleneksel kutlamaların yapıldığı belirtilerek, Diyarbakır Tabipler Odası'nın da insan hakları ile ilgili önemli çalışma ve açıklamalar yaptığı dile getirildi.

Son yıllarda görülen insan hakları ihlallerinden dolayı,TTB Merkez Konseyi ve diğer tabip odaları düzeyinde insan hakları ile ilgili konularda daha örgütlü ve daha koordineli çalışmalar yapma zorunluluğunun doğduğuna dikkat çekilen açıklamada, "Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü'nün sağlık tanımı, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, Türk Tabipler Birliği Kanunu, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, BM İnsan Hakları Sözleşmesi, Dünya Hekimler Birliği'nin çeşitli bilgirgeleri hekimlere; insan haklarının doğal savunucusu olduğunu göstermektedir. İşte bu doğrultudan hareket ederek DTO İnsan Hakları Komisyonu, başta "Yaşam Hakkı' ve 'Sağlık Hakları' olmak üzere kişinin tüm hak ve özgürlüklerinin sağlanması ve korunmasına yönelik çalışmalar yapmayı ve bu sene de hekim arkardaşlarla beraber bir kokteyl ile kutlamayı amaçlamıştır" denildi.

'İhlallere hekimler de ortak edilmek isteniyor'

İnsan hakları ihlallerine hekimlerin de ortak edilmesine çalışılmasının hekimlik mesleğinin insana yardım etme amacının önüne çıkaYaşam hak ihlalleri olarak genelde idam cezası, işkence, cezaevi ve gözetim yerlerindeki koşullar sayılmakla beraber odamız bölgesinde özellikle son yıllarda artan faili meçhul cinayetler, köy-ilçe-il düzeyindeki olaylar sonrası insanların göç edişi ve göçle beraber çıkan sorunlar da bu hakkın ihlali çerçevesindedir. Ayrıca sağlık hakkının ihlalleri sayılan çevre kirliliği, kötü konut, hijyen, kötü beslenme ve koruyucu sağlık hizmetlerinin ihlali gibi başlıklar da bölgemizde önceki yıllara göre çok daha artmıştır."

Açıklamada, hekimlerin Hipokrat yeminine uygun olarak tarafsız sağlık hizmeti sunma koşulları ile mesleklerini icra etmelerinin de zorlaştığı ifade edildi. Açıklama daha sonra şöyle sürdü: "Bölgede hizmet veren hekim ve sağlık çalışanları kimi zaman haksız olarak gözaltına alınmış, kötü muameleye tabi tutulmuş, tutuklanmış, sürgün edilmiştir. Biz hekimler, sağlıkta herkese fırsat eşitliği ve iyi bir hekimlik ortamı isterken, belirtilen en temel hak olan sağlıklı yaşama hakkının tüm insanlar için yaşama geçirilmesini istiyor, 'Sağlıktan ve Özgürlükten Tasarruf Edilemez' özdeyişi ile sağlıktan tasarruf ölüm, özgürlükten tasarruf esaret getirir diyoruz."

ÇOĞU KORUCU OLAN BOZKURT AİLESİ KULP'U SİLAHLA TARADI

Kulp'ta *Bozkurt* terörü

DİYARBAKIR- Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Kendalıheşin mıntıkasında gerillaların mevzilere yerleştirdiği mayınların patlaması sonucu bir korucunun ölmesi ve iki korucunun da yaralanması üzerine, Sevişa köyünde oturan Bozkurt ailesine mensup korucular, Kulp şehir merkezine gelerek halkı rastgele taradı. Taramada bir kişi yaşamını yitirirken, üç kişi de yaralandı.

Görgü tanıklarından aldığımız bilgilere göre 1.11.1996 günü Kulp'un Kendalıheşin (Önviraş) mıntıkasında PKK'li gerillaların mevzilere yerleştirdiği bombaların patlaması sonucunda Bedri Bozkurt adlı köy korucusu ölürken, Tevfik Bozkurt ile adı öğrenilemeyen bir korucu da yaralandı. Bunun üzerine, Kulp'un Sevişa köyünde oturan Bozkurt ailesine mensup korucular, Beşir Bozkurt önderliğinde Kulp şehir merkezine gelerek, Kulp jandarma karakolundan silah aldılar.

Olayları Beşir Bozkurt yönlendiriyor

Olayların korucu olmayan Beşir Bozkurt tarafından yönlendirildiğini bildiren bir görgü tanığı, Beşir'in silahları karakoldan aldıktan sonra, ailesine mensup koruculara saldırı talimatı verdiğini, talimattan sonra ilk olarak da Merkez Camii İmamı Melle Behçet Eren'e Tahir Bozkurt tarafından ateş edildiğini ve imamın dört kurşunla yaralandığını söyledi. Eren'e ateş edildiği sırada yoldan geçmekte olan 8 yaşındaki bir kız çocuğunun da kafasından aldığı kurşunla yaralandığını aktaran tanık daha sonra şunları söyledi:

"Minareli Camii Bahçesi'nde oturmakta olan İhsan Teyin adlı vatandaş da Talat, Servet, Bayram ve Mikail Bozkurt tarafından önce dövüldü, daha sonra Tahir Bozkurt'un da gelmesiyle beşi tarafından silahlarla tarandı. Taranma sonucunda Tayin'e kurşun isabet etti."

Aynı yerde yine Bayram Bozkurt'un taraması sonucu Bayram Çelik adında bir vatandaşın yaralandığını aktaran görgü tanığı, olay sonrasında herşeyin açık olmasına rağmen yalnızca Servet ve Tahir Bozkurt'un gözaltına alındığını belirtti.

Konuyla ilgili olarak Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde yatmakta olan yaralıların akrabalarıyla yaptığımız görüşmede ise olayla ilgili gerekli hukuki işlemlerin yapılmamasından duyulan endişe dile getirildi. Yanalı yakınları şöyle konuştu: "Avukat aracılığıyla Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı vasıtasıyla Kulp Cumhuriyet Savcılığı'na Bozkurt ailesi korucuları hakkında suç duyurusunda bulunduk. Buna rağmen gözaltına alınmayan diğer korucuların tutuklanması yönünde bir gelişme görülmüyor."

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde devleti teşhir eden Müştaklar'a tehdit ve gözaltı

'Yeşilyurt Davası' tehditlerlerle devam ediyor

'Yeşilyurt davası'nın mağdurlarına saldırılar sürüyor. 'Dışkı yedirme' iğrençliğini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götüren ve TC'den tazminat alınmasına neden olan Yeşilyurt köylüleri sürekli tehdit altında.

Köy muhtarının tehdidini bu kez köyün basılması ve AİHM'deki davacılardan olan Müştaklar'ın gözaltına alınması izledi.

Yeşilyurt köyünü 9 Aralık günü basan devlet güçlerinin tüm köy halkını tehdit ettikleri bildirildi. Bu baskından bir gün sonra ise Müştaklar'ın Cizre'deki evi basıldı ve Abdurrahman, Bızar ve Sıtkı Müştak gözaltına alındı.

Gözaltına alınan kişilerin akibetleri hakkında bilgi alınamazken, Uluslararası Af Örgütü konuyla ilgili olarak Cumhurbaşkanı, Başbakan, İçişleri ve Adalet bakanlıkları ile OHAL bölge valisi, Şırnak valisi ve Cizre kaymakamına 'acil müdahale' çağrısında bulundu. Af Örgütü, gözaltına alınan sözkonusu kişilerin yaşamlarından endişe edildiğini bildirdi.

Bu gelişmeler üzerine Avrupa İnsan Hakları Komisyon Başkanı Stefan Trechel ve Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Daniel Tarscays'in sorunla ilgileneceklerini ve olayın takipçisi olmaya devam edeceklerini ifade ettikleri bildirildi.

Müştak ailesinin AİHM'e bireysel başvuruları devleti güç durumda bırakırken, devletin köyü tehdit ve gözaltılar ile Müştak ailesinden öç aldığı ifade ediliyor. Bir süre önce Yeşilyurt muhtarını tehdit eden devlet güçleri, geçtiğimiz günlerde de koruculaştırılan mahalleler aracılığı ile saldırı girişimlerinde bulunmuştu.

(HABER MERKEZİ)

"Konuşurum Haaa..."

Osman AYTAR

Türkiye'deki gelişmeler bazen öyle bir seyir izliyor ki, görünenle yetinildiğinde büyük yanılgıya düşmemek elde değil. Son Susurluk olayının kendisiyle birlikte getirdiği gelişmeler işte böyle bir ortam yarattı. Ortam puslu ve karşılıklı şantajlardan geçilmiyor.

Her ağzını açan, bildiğini ileri sürdüğü "devlet sırları"na vurgu yapıp "açıklarsam yer yerinden oynar" diyerek bir yerlere birşeyler söylemek istiyor.

Sedat Bucak, bildiği çok şeyin olduğunu söylüyor...

Abdullah Çatlı'nın eşi, bildiklerini bu aşamada açıklamak istemiyor... Çatlı'nın arkadaşları, "ulusal kahraman" olarak lanse ettikleri Çatlı'nın yaptıklarını devletin bildiğini söylüyorlar...

Çetenin görünürdeki başlarından biri olarak lanse edilen Mehmet Ağar, devleti neden hukuka tercih ettiklerini açıklamak istemiyor...

Bir dönem Çatlı ile görüştüğü ileri sürülen Mesut Yılmaz elinde belge olduğunu söylüyor...

İsa Armağan, çok şey bildiği için ortadan kaldırılabileceğini ileri sürerek, avukatı aracılığıyla kaldığı cezaevinden haber gönderiyor...

Turgut Özal'a suikast girişiminde bulunan Kartal Demirağ olayının bizzat Özal'ın emriyle "devlete zarar gelmesin" diyerek örtbas edildiği ve Korkut Özal dahil gerçeği bilenlerin konuşmadıkları iddia ediliyor...

Bu liste, hergün yenilerinin eklenmesiyle uzayıp gidiyor.

Sanki ilgili herkes elinde oyunu çözebilecek bir joker ya da anahtar varmış gibi, kendinden emin konuşuyor; biri diğerine mesaj göndermek istiyor.

Peki devlet bu işin neresinde?

Demirel'e göre, devlet bu işin dışında.

Türkeş'e göre siyasette, diğer bir ifadeyle devlette bir kirlenme yok.

Baykal ve Ecevit'e göre, devleti bu kısmi kirliliklerden arındırmak gerek.

Ve dahası Perinçek'in açıklamalarına bakılırsa, devlette tek "temiz" olan Türk genel kurmayı.

Öte yandan dikkat çekici bir yön de gelişmelerin belli bazı kişiler şahsında sınırlandırılmak istenmesidir. Devletin yürüttüğü kirli savaşın bir parçası olarak oluşturulan kontrgerilla-korucu-ülkücü-itirafçı örgütlenmesinin yıllardır Kürdistan'da ve Türkiye'nin metropol kentlerinde bulaştığı pisliklerin, bir diğer ifadeyle "faili meçhul" cinayetlerin, adam kaçırmaların, köy ve mezra boşaltmalarının, kendileri gibi düşünmeyenlere yönelik tehdit ve saldırıların esas sorumluları yerine bilinçli bir biçimde kişiler veya en çok devletin içindeki küçük bir kesim hedef gösteriliyor. Bu da ister istemez gelişmeleri bir yönüyle gölgeler savaşına dönüştürüyor.

Halbuki bazıları geçmişte basın-yayın organlarına da yansıyan gizli genelge ve emirlerle Kürdistan'da kirli bir savaşı hiç bir kural tanımadan sürdürüp bilinen malum cinayet şebekelerini örgütleyerek ve onları sorumsuz birer odak olarak kullanarak her türden mafyalaşmaya çanak tutan bizzat devletin kendisi.

Çatlı gibi, 16 yıldır Türkiye'de sözümona aranmış gibi görünen ve Avrupa'da bulaştığı eroin kaçakçılığı nedeniyle İnterpol tarafından da aranan birinin devlet tarafından kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin olarak ortaya atılan kimi sorulara gelince. Geçmişte girişilen benzeri uygulamalar bir yana, itirafçıları cezaevlerinden çıkarıp operasyonlara götüren, tetikçi olarak kullanan, sıkı korunan özel tim lojmanlarında barındıran, korucu ordusuna katmak için bir sürü "adli suçlu"yu "affeden" bir zihniyet-ki Türk medyası her ne kadar görmezlikten geldiyse de böylesi uygulamalar Kürdistan'da günlük olağan durumlar haline gelmiş- Çatlı gibilerini kullanmaz mı? Kullanır hem de nasıl.

Biz Kürtler ve demokratik Türk kamuoyu açısından yeni olan bu tür olaylar değil, yeni olan birden bire "temiz toplum" havarisi kesilen bazı siyasal kesim ve medya organlarının tutumlarıdır. Çünkü açıp baksınlar, Kürt ve Kürt sorununda duyarlı basın-yayın organlarının yıllardır yorulmaksızın vurguladıkları bir konu da devletin himayesinde oluşturulan ve her türden pisliğe bulaşan şebekelerdir. TBMM tarafından oluşturulan bir komisyonun "faili meçhul" cinayetlerle ilgili olarak hazırladığı ve devlet-itirafçı-Hizbullah ilişkileri konusunda önemli ipuçları içeren raporun nasıl da alalacele toplatıldığı ve değiştirilerek yeniden kamuoyuna sunulduğu hatırlardadır.

Susurluk'ta ortaya çıkan devlet merkezli bağlantının ilk olmadığına ilişkin aktarılabilecek bir yığın olay var. "Kutsal İttifak'ı göstermesi açısından çarpıcı bulduğum bir olayı aktarmak istiyorum. Temmuz 1994'te Diyarbakır'da bir fidye isteme olayı nedeniyle ihbarla yakalanan itirafçılardan birinin silahının, 11 Mart 1994 günü Diyarbakır'da Kültür Pastanesi'nden çıkarken kaçırılan Şeyhmus Yavuz adlı Kürt yurtseverinin öldürülmesinde kullanıldığının tespit edilmesiyle ortaya çıkan ilişki, Kürdistan'da işlenen "faili meçhul" cinayetler için önemli bir ipucuydu. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nün Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'nın emriyle düzenlediği 94/2072 nolu hazırlık dosyasında da yer alan İsmail Yeşilmen adlı itirafçının itirafları, bu ve benzeri cinayetlerin nasıl da polis-JİTEM-itirafçı-MHP-korucu ittifakıyla işlendiklerini gösteriyordu. Ama "büyük" Türk basını değinmedi bile.

Ne var ki Susurluk'ta meydana gelen ve kaza mı, suikast mı olduğu tam ortaya çıkmayan olay örtbas edilemedi, çünkü mızrak artık çuvala sığmıyordu. Ayrıca başlarda Kürt ulusal hareketine karşı oluşturulan cinayet şebekelerinin giderek başka alanlara el atmalarından, devlet içinde rahatsız olan kesimler de vardır. Bütün bu ve benzeri nedenler, çeteleşmenin esas sorumlularına yönelmeseler de, bu alanda kapıları aralayabilecek tartışmalara yol açtı.

Susurluk olayının vurgulanması gereken başka bir önemi de şurada; Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşın arkasına gizlenerek oluşturulan çete ve şebekelerin devlet ile bağlantıları konusunda önceki dönemlerle kıyaslanamayacak kadar geniş bir kamuoyu bilgi sabihi oldu, hem de yıllardır "devletin itibarı"nı herşeyin üstünde tutan kimi kesimlerin de katkılarıyla. Bu nedenle de devlet, toplumun değişik kesimlerinden gelen tepkileri artık tümden görmezlikten gelemez. Öze ilişkin olmasa da biçimsel bazı değişiklikler veya düzenlemeler yapmak zorunda, en azından öyle görünmek zorunda.

"Çetelerden kurtulmanın yolları var mı" veya bazılarının dedikleri gibi "devlet çetelerden temizlenebilir mi" gibi sorular, bir başka yazının konusu olacak.

Polis korumasındaki 'devlet fedaisi' sivil faşistler, okullarda azgınca saldırıya girişti

Çetenin okul kolu işbaşında

Başta İstanbul olmak üzere MHP'li faşistler okullarda terör estirmeye yelteniyorlar. Polisin açık desteğinde devrimci öğrencilere saldıran faşistlerin özellikle Susurluk sonrası harekete geçmeleri dikkat çekerken, polis-sivil faşist işbirliği "çeteleşen devletin okullardaki sureti" biçiminde yorumlanıyor.

Üniversitelerden sonra liselere de yayılan faşist saldırıların "gündem saptırma" ve "çeteleşmiş devletin uzantılarının Susurluk sonrası psikolojik üstünlüğü ele geçirme" amacı taşıdığı vurgulanıyor. Öğrenci kitlesinin yanı sıra demokratik kitle örgütlerinin ve öğretim görevlilerinin büyük kepkisine neden olan faşist saldırılar, Aralık ayının ilk haftasından itibaren hız kazandı. Saldırıların en bariz örneği, 5 Aralık günü İstanbul Üniversitesi merkez kampüsünde gerçekleştirildi.

Kantinde faşist terör

5 Aralık Perşembe günü İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi kantinini basan faşistler, silah ve satırlarla 3 öğrenciyi yaraladı. Kantine giren 15 kişilik faşist grup, ellerindeki silah, satır ve bıçaklarla devrimci öğrencilere saldırdı. Saat 14.30 sıralarında meydana gelen olayda, MHP'li faşistlerden Hüseyin Özdemir'in silahla 8 el ateş etmesi sonucu Aydın Çavlan Erdoğan, Ali Yılmaz adlı öğrenciler yaralandı, Murat Altındağ adlı öğrenci de dövüldü. Bacaklarından aldıkları kurşunlarla yaralanan Yılmaz ve Erdoğan kaldırıldıkları Haseki Hastanesi Acil Servisi'nde tedavi altına alınırken, olayı öğrenen öğrencilerin hastane önünde yapmak istediği açıklama da, polis tarafından engellendi.

Saldırı üzerine "YÖK, polis, medya; bu abluka dağıtılacak!" sloganını atarak İETT otobüsüne binen 40 öğrencinin tümü gözaltına alındı.

Aslında İstanbul Üniversitesi'ndeki bu saldırıdan iki gün önce de bir saldırı yaşanmıştı. Bir grup faşist, bıçaklı saldırıda bulunmuştu. Bıçaklı saldırıdan bir gün sonra ise, saldırıyı protesto etmek için fakülte kantininde toplanan öğrenciler, daha forum yapamadan okul içinde bulunan çevik kuvvete bağlı polislerin saldırısına uğramış ve çok sayıda öğrenci gözaltına alınmıştı. Bundan bir gün sonra ise; yani satırlı-silahlı saldırının gerçekleştiği 5 Aralık günü, okulun çevresi çevik kuvvet polislerince sarılmış ve sözde "büyük güvenlik önlemleri" alınmıştı. 5 Aralık günü Hukuk Fakültesi kantinin basan faşistler, silah ve satırlarını işte bu "büyük güvenlik önlemleri" içinde okula sokmuşlardı.

Sicilli faşistler polis himayesinde

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi kantininde saldırı düzenleyen faşistler arasında Zafer Özbek, Lokman isimli biri ve Hüseyin Özdemir dikkati çekiyordu. Hüseyin Özdemir adlı faşist öğrenci, daha önce bir öğrenciyi yaralamaktan 6 ay okuldan uzaklaştırma cezası almıştı. Lokman adlı faşist ise öğrenci olmadığı halde İstanbul Üniversitesi'ne, silah ve satırlarla rahatlıkla giriyordu. Valide Mektebi Lisesi'nde okurken bir öğrenciyi bıçaklayan Lokman, okuldan atılmış olmasına rağmen İ.Ü.'de kendisini Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi olarak tanıtıyordu. Lokman, birkaç gün önce Edebiyat Fakültesi kantinine satırlarla giren grubun da başı durumundaydı.

Siyasal Bilgiler öğrencisi Zafer Özbek'in ise sürekli cep telefonu ile dolaştığı ve daha çok Kocamustafapaşa ve Fatih Ülkü Ocakları'nda bulunan "kampüs dışı" faşist grupları kullandığı belirlendi. Okulda sürekli silahla dolaşan ve daha önce defalarca öğrencilere silah çeken Özbek hakkında yapılan şikayetleri Dekanlık duymazdan gelmişti. Hüseyin Özdemir ise, daha önce de Bülent Emre adlı öğrenciyi bıçaklamaktan 6 ay okuldan uzaklaştırma cezası almış bir MHP'li. Özdemir, üniversite içindeki sivil polislerle çok yakın ahbaplık yapmasıyla tanımıyor. Sivil polislerin Zafer Özbek ve Hüseyin Özdemir'e, 'başbuğ' diye hitap ettikleri çok yaygın bir söylenti. Sözkonusu kişilerin sık sık dışardan yüzleri örtülü kişileri getirttiği de edinilen bilgiler arasında.

Saldırı tekrarlanıyor

İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'ta bulunan merkez kampusunda gerçekleşen satırlı-silahlı saldırıdan dört gün sonra da faşist saldırı girişimleri aynı yerde sürdü. Önceki örnekte olduğu gibi, mağdur devrimci öğrenciler protesto etkinlikleri esnasında gözaltına alındı, faşistler ise polis eşliğinde saldırıya yeltendi.

Polisin üniversiteden sekiz öğrenciyi tartaklayarak gözaltına almasından sonra ilerici öğrenciler Siyasal Bilgiler Fakültesi önünde toplanarak olayı protesto etti. Bu sırada MHP'liler yine öğrencilere saldırdı. Bu kez fazla büyümeyen olay esnasında önceki saldırının liderlerinden MHP'li Zafer Özbek, polisin korumasında "basın açıklaması" yaptı. Polisin MHP'li grubu okul girişinde göstermelik de olsa aramaması dikkat çekerken, asıl yasak asın mensuplarına getirildi ve basının okula girişi yasaklandı. Aynı gün polisin üniversiteye girmesini eleştiren öğretim üyelerinden Prof.Dr.Necip Çakır ile polis arasında tartışma çıktı. Polis, Doç.Çakır'ı tartaklayarak kapıdan uzaklaştırdı. Polis, MHP'lileri koruma eşiğinde okuldan çıkardı.

Marmara'da da aynı tezgah

İstanbul Üniversitesi Beyazıt kampüsünde yaklaşık bir haftaya yayılan bu gelişmeler yaşanırken, 11 Aralık Çarşamba günü Marmara Üniversitesi Göztepe kampüsünde dışardan getirilen faşistler yine satır ve bıçaklarla, kantinde oturan öğrencilere saldırdı. Saldırıda üç öğrenci yaralandı. Saldırıyı protesto eden yaklaşık 150 kişilik öğrenci grubu, Atatürk Eğitim Fakültesi'ne kadar yürüyerek Dekan'la görüştüler. Görüşmeye polisin de katıldığı ve dekana devrimci öğrencilerin üzerinden de satır çıktığını iddia ettiği görüldü.

Ağrı'da da faşist saldırı

Polis destekli MHP'li saldırısı Ağrı'ya da sıçradı. Geçtiğimiz hafta Ağrı Eğitim Fakültesi'nde ilerici öğrencilere MHP'liler tarafından şiş, demir çubuk ve bıçaklarla yapılan saldırıda 25 dolayında öğrenci yaralındı. Polisin saldırıyı yapan MHP'lilere destek verdiği belirtilirken, saldırıdan sonra okula giren özel tim elemanları öğrencileri tartakladılar. Özel tim, saldırıya uğrayan ilerici öğrencileokri gözaltına almaktan da çekinmedi.

Saldırıların bir kaç saat devam ettiğini, olaydan sonra okul çevresine kimsenin yaklaştırılmadığını anlatan öğrenciler, "Polisler iki gündür okulu abluka altında tutuyor. İçeride tam olarak neler olduğu dışarıya yansımıyor" dediler.

Liselere de saldırı başladı

Faşist saldırılardan liseler de payını aldı. 6 Aralık Cuma günü İstanbul-Yakacık Lisesi son sınıf öğrencisi Engin Uslu, MHP'li öğrenciler Müslüm Malkoç, İdris Karatok, soyadları belirlenemeyen Seyfettin ve Mehmet ile tartıştı. Aynı gün "İstiklal Marşı töreni"nden çıkan Engin Uslu ve arkadaşı Devrim'in önünü bir kamyonet ve Renault marka otomobilden çıkan bir grup kesti. Soğanlık Ülkü Ocakları'ndan geldikleri belirtilen saldırganlar, Uslu ve arkadaşını dövdükten sonra bıçaklayarak yaraladı.

Kan kaybetmekte olan öğrencilere yardım etmek isteyen arkadaşlarına ise MHP'li olduğu bilinen Müdür Yardımcısı Recep Tarhan engel oldu. Zamanında hastaneye kaldırılmayan Uslu, yaşamını kaybetti.

Saldırılara büyük tepki

Son iki haftayı kapsayan faşist saldırılara karşı değişik kentlerdeki tüm okullarda öğrenciler protesto eylemleri geliştirirken, eğitimciler de polis-MHP işbirliğini kınadı.

İstanbul Eğitim-Sen Şubeleri, konuyla ilgili olarak geçtiğimiz hafta yaptığı basın toplantısında, devletin okullarda ülkücüleri kullandığını açıkladı. Eğitim-Sen Şubeleri adına konuşan 2 Nolu Şube Başkanı Alaattin Dinçer, Susurluk kazasıyla devletin ülkücü faşistleri kullandığının bir kez daha kamuoyunun gözleri önüne serildiğini belirterek, "Devlet kontrgerilla aracılığıyla ülkücü mafyayı ve özel tim aracılığıla da MHP'li güvenlik güçlerini Kürtlere kullanmakla kalmayıp, büyük şehirlerde gelişen öğrenci ve işçi-emekçi hareketine karşı da ülkücü faşistleri kullanma, polis terörünü onların saldırılarıyla destekleme politikasına sarılmış görünüyor" dedi. Dinçer, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine yapılan saldırıyı ve Yakacık Lisesi öğrencisi Engin Uslu'nun öldürülmesini şiddetle kınadıklarını ifade etti.

Hukuk Fakültesi'nde 5 Aralık günü gerçekleştirilen faşist saldırı sonrası hastaneye giden öğretim görevlilerinden Prof.Roma Sarozan ile Prof.Dr.Bülent Tanör, yaralı öğrencileri ziyaret etti. Ziyaret sonrasında açıklama yapan Prof.Tanör, "Olay acı ama süpriz değil. Bu olay haber vere vere geldi. Eğer önlem alınmazsa, bu olay daha büyüyecektir. Üniversite yönetimi bu olaya göz yumarsa kan gövdeyi götürür" diye konuştu. Tanör'ün İ.Ü.Rektörü Bülent Berkarda ile görüşerek öğrencilerin can güvenliği sağlanmadığı sürece derse girmeyeceği bildirildi. Aynı gün hastaneye gelen İ.Ü.Rektörü Bülent Berkarda ise, hastanede bekleyen öğrencilerin "Bir kurşun da sen sık" şeklindeki tepkisiyle karşılaştı. Olayı 'müessif bir olay' olarak niteleyen Berkarda, "Güvenliği sağlamak için, Almanya'dan, Amerika'dan polis mi getirelim?" görüşünü savundu.

Gazeteci-Yazar Prof.Dr.Mehmet Altan ise üniversitenin kapısında gazetecilerin son olaylarla ilgili soruları üzerine "Yıllar önce de üniversitelerde öğrenciler kışkırtılıyordu. Örneğin 16 Mart katliamı devletin bilgisi dışında olmuş değildir. Bu olaylar birilerinin otoriter rejim özlemlerini gidermeleri için bir fırsat oluşturuyor" diye konuştu.

Altan, faillerin yakalanıp adli mercilere teslim edilmemesinden yakınarak "Hukuk sisteminin çalışmadığı bir ülkede devletin işlevlerini yerine getirdiğinden söz edilemez" dedi.

(HABER MERKEZİ)

Son iki haftanın olaylarında polis, sürekli olarak saldırıya uğrayan devrimci öğrencileri gözaltına aldı.

Öğrenciler faşit saldırılara karşı tepkilerini her fırsatta ortaya koyuyorlar.

Ardahan Lisesi'nde müdür terörü

ARDAHAN- Ardahan Lisesi müdürü öğrencilere yapmadığını bırakmıyor. Öğrencilere ağır hakaretlerde bulunan müdür, okulda kız-erkek arkadaşlığını yasakladı, haremlik-selamlık sistemi yarattı.

Lisede kız erkek arkadaşlıklarını yasaklayan Ardahan Lisesi müdürü Bayram Bozkurt, kız öğrencilerin erkek öğrenci ile bilgi alış verişi yapmasını, hatta kalem, silgi bile istemesini yasakladı.

Bütün öğrencilere yönelik olarak "bu okulda yapılan fahişeliği, pezevenkliği ortadan kaldıracağım" şeklinde ağır hakaretlerle konuşan müdür Bozkurt, "okulun bir eğitim yeri değil, bir buluşma ve randevu evi haline geldiğini" iddia etti. Öğrenciler ise bu konuşmayı "çirkef bir konuşma" şeklinde yorumladılar ve tepki gösterdiler.

Müdür Bozkurt'un yaptıkları bunlarla da sınırlı değil. Öğrencilerden "sıra parası" adı altında 200.000'er lira isteyen müdür, getirmeyen öğrencileri sıra dayağına çekiyor ve "gidip dilenin, bu parayı getirin. Getirmediğiniz taktirde sizi okuldan atarım ve polise veririm" diyor.

Öte yandan müdür Bozkurt, Ardahan Lisesi yatılı pansiyonuna kendi kardeşini ve çok sayıda kendi köylülerini de yerleştirmekten geri kalmadı. Buna karşı çıkan veliler ise evrakların incelenmesi için Ardahan Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurarak bir müfettiş göndermesini istedi, ancak bu yapılmadı.

Devlet Biz ve Ermeni

Ahmet ÖNAL

Tanzimattan sonra ticareti ve liman kentlerini ellerinde bulunduranlar gayri-müslümler idi. Türk milliyetçiliğinin gelişmesi ve islamist hareketle birleşerek pantürkizme dönüşmesi, Türk olan burjuvaziye ideolojik bir zemin hazırladı. Türk olan burjuvazi iktidar olma avantajını da kullanarak, gayri-müslümleri ticaretin dışına attı ve adeta bir jenosid hareketi başlattı. Beylikler şeklinde Osmanlıya bağlı yaşayan Kürtler, pek çok kez osmanlının kıyımına uğramalarına rağmen, söz konusu kapışmada Osmanlıların yanında yer aldılar ve müslüman olmayanlara karşı başlatılan topyekün savaşa katıldılar. Bir kaç dönümlük arazi yada altın için asırlardır bir arada yaşadıkları komşularını arkadan hançerlemeleri şimdiki nesil için dahi hala bir utanç vesilesidir. Bu kötü tablonun içinde yer alanlar sadece komşularına kötülük etmekle de kalmadılar, aynı zamanda kendi halkına ve bizzat kendilerine de kötülük yapmış oldular. Örneğin Kör Hüseyin Paşa ve pek çok Hamidiyeli Kürt hizmet ettiği Osmanlıların kurşunuyla hayatını kaybetti.

Gayri müslümlere ve Kürtlere bunca acıyı çektiren Türk yöneticileri amaçlarına ulaşabildiler mi? Yıllar sonra geriye dönüp bakıldığında Türk ırkı için de bu hala kanayan bir yaradır.

Aklı başında hiç bir Türk insanı bu gün bu katliamı ve jenosidi onaylamıyor. Dahası yapılanları nefretle ve utançla anıyor. Mazlum hakları katledenler kendi halklarını da tarihin karanlık mahzenine itiyor ve cezalandırıyorlar.

Aynı şekilde, biz Kürtler de eğer Ermeni katiamına ortak olmasaydık, hatta ona karşı çıkmayı becerebilseydik, bugün aynı jenosid tehdidiyle bu boyutta karşı karşıya gelmeyecektik.

Tarihi doğru anlamak ihtiyacı sadece biz Kürtler için değil, Türk sol ve sosyalist güçler için de bir zorunluluk haline gelmiştir. Doğru tarih bilinci oluştuğu oranda güncel sorunları aşabilir ve duruşlarını doğru saptayabilirler.

Bunca yaşanmışlıktan sonra azınlık haklarının kısıtlanmasına karşı hala çok çılız bir kaç muhalif sesle sınırlı kalınıyorsa, kafamızı önümüze koyup düşünmeliyiz. Bu genel duyarsızlık giderek bize yönelen saldırılara karşıda bizi savunmasız bırakır. Gençlerimize kalaslarla saldırılıyor, ses yok. Çete vehameti günlerdir basında çarşaf çarşaf yer alıyor, tıs yok. Artık olan biteni yadırgamış görünüyoruz. Sıra bize geldiğinde tepki verecek gücü kendimizde bulacak mıyız? Doğrusu bu konuda da iyimser olmak için bir neden bulamıyoruz.

Irkçı kafa bugünlerde yine dizginleri salıverdi. Bir yandan Kürtlere karşı başlatılan topyekün savaş sürerken, büyük illerde de azınlıklara yönelik yeni saldırılar yapılıyor. Faşist-ırkçı kafa hala öfke ve kin kusuyor. Lozan'da azınlıklara tanınan ve tarafların mutabakatıyla garanti edilen haklar geri alınmaya çalışılıyor. Bir süre önce Ermeni Vakfı arazisine Eyüp Belediyesince el konuldu. Kiliseler kapatıldı ve son olarak da Ermeni okullarına yönelindi. Özel günlerde Ermeni çocukların kendi dillerinde şiir ve konuşma yapmaları Milli Eğitim tarafından yasaklandı.

Ermeni öğrenci velileri bu olayı kınadılar. Buna sessiz kalmayacaklarını, uluslararası hukukun kendilerine tanıdığı bu haklarının sonuna kadar takipçisi olacaklarını ifade ettiler. Tepkilerini de çeşitli eylemliliklerle dile getirdiler.

Kürt yayın organları ve Kürt siyaset sınıfı olayı duymadı bile. Oysa bu haksızlıklara karşı ilk tepki göstermesi gerekenler onlardı. Mazlumların dayanışması olmaksızın Türkiye'de sorunlar çözülemez. Türk halkının ihtiyaç duyduğu demokrasi de ancak bu yolla yerleşir. Sorunların muhatabı olanlar birlikte olmayı ve birlikte davranmanın zeminini oluşturmak zorundadırlar.

Aksi halde, bugün bizim atalarımızdan yakındığımız gibi, çocuklarımız da bizden yakınacaklardır. Azınlıkların ulusal kurumlarına sahip çıkmalıyız. Her hak gaspı, bir yenisine yol açar ve giderek bizi kuşatır. Bu kuşatma tamamlandığında bütün nefes borularımız tıkanır.

Türk, Kürt, Ermeni, Rum ve diğerleri bundan zarar göreceklerdir. Türkiye'nin aydınlık geleceği farklı kültürlerin yasaklanmasında değil, bunların yaşatılması ve geliştirilmesindedir.

İyi düşünülmüş yeni bir muhalefet cephesine ihtiyaç var. Bugün atacağımız her adım yarınımızı kurmamızı sağlayacaktır.

Umut, tarihi haksızlığa uğrayanların ve ezilenlerin kardeşliğinde, birliğinde ve dirilişindedir. İnsanlık namına bundan sakınırsanız çekeceklerinizin yanısıra kirli ve suçlu olursunuz.

Yabancı sermaye ürktü

HABER MERKEZİ- Rejimin istikrarsızlığı yabancı kapitalistleri ürkütüyor. Yabancı sermayenin Türkiye'den elini çektiği belirlendi. 1995 yılında Türkiye'ye giren yabancı sermayenin sadece yüzde 5'i yeni yatırımla geldi. Sermayenin yüzde 95'i ise sermaye arttırımı ya da yenileme yatırımları olarak geldi. Gözlemciler, yabancı şirketlerin yavaş yavaş yenileme yatırımlarını da askıya almaya başladığını bildiriyor.

Yenileme yatırımları yapılmamasının rekabet gücünü kaybetmek anlamına geldiğini hatırlatan uzmanlar, bu riskerağmen Türkiye'deki yabancı sermayeli kuruluşların artık yenileme yatırımlarını bile askıya aldıklarını belirtiyorlar.

Yabancı sermayeli şirketlerin ve yabancı sermaye yatırımının son tablosu ie şöyle:

- Philips Genel Müdürü, "Biz Türkiye'yi haritadan sildik" diyerek yenileme yatırımlarından vazgeçtiklerini açıkladı.
- Mobil-BP'nin Genel Müdürü, Ataş'ın faaliyetlerini durdurabileceklerini belirtti.
- Rahmi Koç, "Tofaş kapanabilir" diye açıklama yaptı.
- Toyata, "Bilseydik gelmezdik" diyor.
- Mazda da yatırımını erteledi.

Bu ortamda yabancı yatırımcının geleceğini düşünmenin hayalcilik olacağını ifade eden uzmanlar, "gelirse bile ancak çok özel teşvikler aldığı, ya da var olan hükümet döneminde yatırım yapmayı avantaj kabul ettiği için gelir" şeklinde konuşuyorlar.

1992 ve 1993 yılında Türkiye'ye giren yabancı sermayenin yarısının yatırım olduğuna dikkat çeken ilgili kaynaklar, bunun 1994 yılına gelindiğinde 10'a 1995 ve 1996'ya gelindiğinde ise yüzde 5'e düştüğünü ildiriyorlar. Türkiye'de yatırım kararı almış, hatta yatırıma başlamış şirketlerin yatırımlarını ertelemeye başladığını kaydeden uzmanlar, kapasite ihtiyacında olan, sermayesi yetmeyen, makinesi eskimiş yatırımcının bu ihtiyaçlarını da askıya aldığını kaydetti.

1995 yılında yeni yatırım olmadığı halde sermaye girişinin 1 milyar doları koruduğunu belirten ilgili çevreler, bu yıl haziran sonu itibarıyla 483 milyon dolarlık sermaye girişi olduğunu kaydediyorlar. Aynı trendle devam ederse yılın 960 milyon dolarla kapatılacağını belirten gözlemciler, yeni yatırımların sıfıra yaklaştığı düşünüldüğünde, 1 milyar dolardan her düşüşün mevcut sermayenin yenileme yatırımlarının ve sermaye arttırımlarının azaldığını göstereceğinde hemfikirler.

Ermeni okulunda Ermenice yasağı!

HABER MERKEZİ- Devlet, Kürt düşmanlığının yanı sıra Ermeni düşmanlığını da sürdürüyor. 24 Kasım öğretmenler gününde Pangaltı Ermeni Mıhitaryan Lisesi'ndeki kutlamalarda Ermenice konuşmalar, şiirler ve piyeslerin Milli Eğitim tarafından engellenmesinden sonra, aynı uygulama Kadıköy Aramyan Uncuyan Ortaokulu'nda da sürdürüldü.

"Özel günlerde Ermenicenin kullanılmasının mümkün olamayacağını" ileri süren Milli Eğitim yetkilileri, Pangaltı Ermeni Mıhitaryan Lisesi'nden sonra Kadıköy Aramyan uncuyan Ortaokulu'na da yasağı iletti. Haftalık Agos gazetesininin 6 Aralık tarihli sayısında yer alan habere göre, Ermeni okullarındaki kutlamalarda Ermenicenin yasak olduğuna ilişkin bildirim bu kez Kadıköy İlçe Milli Eğitim Şube Müdürlüğü'nden geldi. Halen diğer Ermeni okullarda kutlama törenlerinin geleneksel tarzda iki dilden yapıldığı öğrenildi.

Sözü edilen iki okula bildirilen yasaklama üzerine öğrenci velileri Şişli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü başta olmak üzere çeşitli kurumlara başvurdu ve durumu protesto eden dilekçeler verdiler. Dilekçelerde "24 Kasım öğretmenler günü kutlamaları çerçevesinde evlatlarımız yoğun bir heyecan ve duygu ile iki dilden (Türkçe-Ermenice) hazırladıkları programı tam anlamıyla sergileme olanağından yoksun bırakılmışlardır" denildi. Konuyla ilgili olarak görüşlerini aldığımız Ermeni öğrenci velileri "26 Kasım 1992 yılında yayınlanan ve 26 maddeden oluşan öğretmenler günü kutlama yönetmenliğinin herhangi bir maddesinde törenlerin salt Türkçe dilden yapılacağına dair herhangi bir madde bulunmuyor. Uygulama yönetmeliklere aykırı ve tamamıyla keyfi. Milli Eğitim'in bunca sorunu dururken çocuklarımızın Ermenice şiir ve şarkılarını dert edinip acil bir durum varmışçasına yazılı ya da telefonla talimat yağdırmaları ve yasaklamaları, tek kelimeyle gülünç" dediler.

İLAN

Kaya DEMİRKAYA

(08.09.70 - 04. 12.90)

Aramızdan ayrılışının 6. yılında anarken, her zaman kalbimizde yaşıyorsun.

Annen **Hatun**, baban **Hüseyin**, kardeşlerin **Deniz** ve **Yılmaz Demirkaya**

ÇETE DEVLET

Rektörlerden 'tepki' aldatmacası

HABER MERKEZİ- Rektörler Komitesi'nin "kirli ve karanlık ilişki iddiaları araştırılsın" şeklindeki açıklaması, çoğu çevrede "yakıcı sorunlarda bile susan ve resmi ideolojinin sıkı takipçiliğini yapan üniversite rektörleri de böyle dediğine göre, Susurluk olayı rejim klikleri arasında rekabet malzemesi olacağa benzer. Rektörlerin 'tepkisi' bunun işareti" biçiminde yorumlandı.

Daha çok devletin belirlediği konularda bildiriler yayımlamakla ünlenmiş Türk üniversite rektörlerinin geçtiğimiz haftaki 'tepkisi' ihtiyatla karşılandı ve 'tepki'nin odağında yine "devleti savunmak dürtüsünün bulunduğu belirtildi.

YÖK Başkanı Kemal Gürüz

YÖK Başkanı Kemal Gürüz'ün açıkladığı Rektörler Komitesi'nin kararında son gelişmelerle ilgili olarak şu görüşlere yer verildi: "devletimizin itibarının sarsılmasına neden olabilecek, huzursuzluk ve kutuplaşmalara yol açan davranış girişim ve uygulamaların ülkemize ve milletimize hiç bir yarar sağlamayacağı açıktır.

Kişilerin ve grupların yolsuzluk ve kanun dışı uygulamaları toplumun tümüne, kurumlara ve bu kurumların çatısını oluşturan devlete teşmil edilemez. Bu bakımdan, her türlü suistimalle kirli ve karanlık ilişki iddialarının araştırılarak tüm ayrıntıları ile bir an önce aydınlatılmasının, tespit edilen sanıkların kim olduklarına bakılmaksızın yargı önüne çıkarılmalarının ve delilsiz iddiaların gündemden düşmesinin ülkemizin geleceği bakımından hayati önem taşıdığına inanıyoruz."

Kararda ayrıca "basın üzerindeki baskı girişimlerinden eendişe edildiği" de ifade edildi.

ÇETE DEVLET

Demirel'i devlet konuşturdu

HABER MERKEZİ- MGK'nın Susurluk sonrası gelişmeleri 'soruşturma' adı altında rejim kliklerinden birini kısmen de olsa tasfiye etmede kullanacağı ortaya çıktı. Sözkonusu eğilim, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından geçtiğimiz hafta dile getirildi.

Demirel, geçtiğimiz Çarşamba günü Kanal D televizyonunda katıldığı canlı yayında Susurluk olayıyla ilgili "gelişmelerin, incelemenin soruşturmaya dönüştürülmesi gerektiğini ortaya koyduğunu" söyledi. Politik yaşamı boyunca Genelkurmay'ı izlemiş olan Demirel'in "devletin içinde yasadışı kişilere emir vererek suç işleten, cinayet işleten olmuşsa, o bir canidir" demesi, Susurluk olayıyla iyice belirginleşen 'çeteleşmiş devlet' gerçeğinin, kimi rejim kliklerinin kısmi tecritiyle perdeleneceğini düşündürdü.

Demirel, Kanal D'de yayınlanan ve Çankaya Köşkü'nden naklen yayınlanan "Yalçın Doğan ile Güncel" programında Doğan'ın "hükümet sizce Susurluk olayıyla ilgili gerekeni yapıyor mu? Tatmin oluyor musunuz?" sorusunu da şöyle yanıtladı:

"Ben, devletin başı olarak bana ulaşan bilgileri Başbakan'a ilettim. Devletin ilgili birimleri konuyu inceliyor. Şu anda yapılan soruşturma değil, incelemedir. İncelemeler sonucunda suç unsurları ortaya çıkarsa soruşturma açılır. Soruşturma sonunda sonuçla ilgili birtakım belirtiler ortaya çıkarsa, yargıya verilir. Hükümetler bir şapkadır, eskir, değiştirirsiniz. Devlet ise baştır. Devleti yıpratmamak gerekir. Susurluk olayını devletle özdeşleştirmemek lazım."

Demirel, Doğan'ın "Susurluk'taki kazada ölen Abdullah Çatlı'nın üzerinde çıkan sahte kimlikteki imzanın Mehmet Ağar'a ait olduğu belirlendi. Savcılık da Ağar'ın dokunulmazlığının kaldırılması için fezleke hazırlandı. Siz Başbakan olsaydınız veya şu anda Cumhurbaşkanı olarak, bu gelişmeden sonra Başbakan'a soruşturma açılmasının hızlandırılması için bir telkinde bulunur muydunuz?" sorusuna ise "bulunacağım" yanıtını verdi.

Susurluk kazasının ilk günlerinde oldukça temkinli demeçler veren Demirel'in bu yaklaşımı, "örtemeyince, olayı kimi kliklerin kısmi tasfiyesinde kullanacaklar ve devleti 'temizlendi' göstermeye çalışacaklar" biçiminde yorumlanıyor.

ÇETE DEVLET

İhbar ediyorum!

Mehmet BÜYÜKKAYA

Devlet çetesi mi, çete devleti mi demek daha doğru olur? Ne şekilde söylenirse söylensin, devletin bütün çetelerin başı olduğu ortadadır. Onun içindir ki devletin meclisine, katil olan insanlar kolayca milletvekili olabiliyor.

Geçen hafta değerli bir Kürt yazarı Kürtçe makalesinde en büyük çetenin Ankara'da olduğunu boşuna söylemedi. Bugün Türkiye'nin her şehrinde, her kasabasında, her köyünde çetesi vardır.

Ben Siverek çetesi ile ilgili kamuoyuna ve bütün kamyon şoförlerine ihbarda bulunuyorum: Çetenin birinci elebaşı Sedat Bucak. Adresi; TBMM /Ankara; DYP Siverek milletvekili. Diğer bir elemanı, Ahmet Kırvar. Adresi; TBMM /Ankara; RP milletvekili.

Yukarıda adı geçen şahısların görevleri adam kaçırmak, adam öldürmek, zorla para toplamak, kaçırılan insanların taşınılmaz mallarına el koymak. Sedat Bucak'ın sabit suçu: 6 Aralık 1993 tarihinde kardeşi Ahmet Bucak ve soyadı şu anda Ahmet Kırvar tarafından bilinen Ahmet adlı üsteğmenle birlikte, 5 Özel Tim görevlisi ve 5 tane korucuyla birlikte gündüz saat 10.00 sularında Hamidiye Mahallesi Şehitler Sokağı'na baskın yaparak Hüseyin Taşkaya'yı kaçırıp kaybetmek.

Hüseyin Taşkaya kimdir? Hüseyin Taşkaya Siverek Kırvar aşiretine mensup, şu anda milletvekili olan Ahmet Kırvar'ın aşiretindendir. Ahmet Kırvar Siverek'te kendini milletvekili seçtirebilmek için ve belli oranda Bucaklar'ın kaçıracakları adamların mallarında kendisine pay verildiği taktirde Bucaklar'a düşmanlık etmeyeceğini ve işbirliği yapacağını taahüt eder. Bunun sonucunda Bucaklar, Ahmet Kırvar'ı Siverek'te milletvekili seçerler.

Bucaklar Siverek ve çevresinde 25 kişiyi son 3 yıl içerisinde kaybettiler. Kaybedilenlerin malları ise milletvekili Kırvar tarafından el konulup satılıyor. Sonuç olarak şu belirtmek istiyorum: Devletin kendisini aklamak için bazı çeteleri kurban etme ihtimali, birçok çetenin ise tekrar karanlık işlerini yürütecekleri gerçeği sözkonusudur. Onun için çete elemanlarına değil de çetenin kendisine yönelmek gerekir. Konuyla ilgili olarak Refah Partisi milletvekili Ahmet Kırvar'ın kamuoyuna açıklama yapması gerekmektedir.

Geçici petrol, heves kıracak

HABER MERKEZİ- Birleşmiş Milletlerin Irak'a sınırlı petrol satışı izni vermesinden sonra Irak yönetimi geçtiğimiz hafta petrol pompalamaya başladı. Bağdat'ın petrol satışına başlaması Türk yönetimini mutlu ederken uzmanlar, TC'nin beklentilerinin gerçekleşmeyeceğini ifade ediyor ve "Körfez krizi"nden bu yana Türkiye'nin karşılaştığı zararların bu satışla giderilmeyeceğini vurguluyor.

"Körfez krizi"nin ilk günlerinde "bir koyup üç almak" hevesindeki Türk yönetimininr, geçen 6.5 yıl sonunda 30 milyar dolar zarar ettiği bildirildi. Sözkonusu zararın 'telafisi' için Kerkük-Yumurtalık boru hattının açılışına BM'nin onay vermesini bekleyen Türk yönetiminin bu beklentisi gecikmelerle de olsa geçtiğimiz hafta gerçekleşti ancak, yapılan hesaplar TC'nin umduğunu bulamayacağını gösterdi.

Irak'a ilaç ve gıda alması şartıyla verilen ve 2 milyar dolarla sınırlandırılan petrol satışından Türkiye'nin yararlanacağı oran, sadece yüzde 51 düzeyinde. Çünkü Irak, sınırlı petrol satışının sadece yüzde 51'ini Kerkük-Yumurtalık boru hattından yapacak. Bunun Türkiye'ye getirisi ise oldukça az. Türk yönetiminin 6.5 yıl boyunca her ay 20 milyon dolarlık hat kullanım gelirinden mahrum kaldığı dikkate alındığında, sınırlı satışın boru hattının alınamamış kirasını bile karşılayamacağı görülüyor.

Kerkük-Yumurtalık boru hattının açılmasıyla Türkiye 6 ayda 120 milyon dolar karşılığı petrolü hat kirası olarak alacak. Toplam 2 milyar dolarlık petrolün yüzde 35'i savaş tazminatı, yüzde 15'i de BM'nin operasyonlarının finansmanı olarak kullanılacak. 1 milyar dolar ise bir Fransız bankasında bloke edilecek. Bu arada Merkezi Cenevre'de bulunan Yaptırımlar Komitesi, Irak'a petrol karşılığında 1 milyar dolarlık ilaç ve gıda satacak firmaları belirleyecek. Ancak bunlar arasında Türk firmalarının adı geçmiyor. Dolayısıyla Türkiye, ilaç ve gıda satışı da gerçekleştiremeyecek gibi görünüyor. Tek "kâr", 120 milyon dolarlık hat geliri olacak.

Öte yandan, Irak'a sınırlı petrol satış iznine BM'nin onay vermesinin altında dünya petrol fiyatlarında kısmi gerileme yaratma amacının bulunduğu belirtiliyor.

Uzmanlar, Irak'ın petrol satmasına izin verilmesiyle dünya petrol fiyatlarında 3 dolara yakın gerileme olacağını ifade ediyorlar. Ancak aynı kaynaklar, dünyanın 70 milyon varil günlük üretiminin yüzde 1'ine karşılık gelen 700 bin varil üretiminin dünya fiyatlarını sarsmasına Kuveyt ve S. Arabistan gibi ülkelerin izin vermeyeceğini belirterek, 2 milyar dolarlık satışın arkasından petrol sevkiyatının durabileceği tahminini yapıyorlar.

'İrtica tasfiyesi'ne Erbakan imzası

HABER MERKEZİ- RP lideri Necmettin Erbakan, muhalefetteyken "inançları nedeniyle ordudan atılanlar var" eleştirisini unuttu, Yüksek Askeri Şura'nın (YAŞ) 69 subayı ordudan atan kararına imzayı bastı. Erbakan sözkonusu imzayla yalnızca eleştirisini unutmuş olmadı; "irticai faaliyetleri nedeniyle" kimi subayların ordudan tasfiyesine onay vererek en büyük 'U dönüşleri'nden birini daha gerçekleştirmiş oldu.

Geçtiğimiz hafta yapılan ve ilk günüBaşbakan Necmettin Erbakan'ın yokluğunde gerçekleştirilen Yüksek Askeri Şûra'nın ikinci gün toplantısında 33 subay ve 36 astsubay "irticaî faliyet, disiplinsizlik ve ahlaki durumları sebebiyle" ordudan atıldı. İkinci gün toplantısına başkanlık yapan Başbakan Erbakan kararı imzalayarak, muhalefetteyken çok eleştirdiği ve "inançları nedeniyle ordudan atılan subaylarımız var" dediği konuda, generallerin önünde ceket iliklemiş oldu.

Öte yandan, YAŞ'ın toplantılarını bitirmesinin ardından Genelkurmay Başkanlığı yazılı bir açıklama yaparak çalışmalarla ilgili bilgi verdi. Açıklamada, "Türkiye'ye yönelik tehdit ve TSK'nin harbe hazırlık durumunu değerlendirildi; TSK sicil ve terfi sisteminin güncelleştirilmesi çalışmalarındaki son durumun gözden geçirildiği, TSK toplam kalite yönetimiyle ilgili bilgi sunulduğu ve TSK harekat ihtiyacına göre yapılan kıta hizmetleri yönerge değişikliklerinin görüşüldüğü" belirtildi.

Pentagon Internet aracılığıyla silah satıyor

Pentagon'un İnternet aracılığıyla silah sattığı belirlendi. ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon) tarafından Internet'te açılan "web sitesi"nde füzeden bombaya, helikopterden uçağa kadar Amerikan ordusunun ihtiyaç fazlası kapsamına aldığı her türlü silah yer alıyor. Bunlara Pentagon'un "imha edilecektir. Satışı yasaktır" kaydı koyduğu silahların da dahil olduğu bildiriliyor.

Pentagon'un "İnternet'le satış hizmeti" sayesinde bilgisayarı ve modemi olan herkes, İnternet adreslerine başvurarak "füze" ya da "bomba" kodunu yazıp tercih ettiği siparişi verebiliyor. "US News" dergisi, sözkonusu İnternet adresine başvurarak gece görüş dürbünü,. bombalar ve A-4 uçaklarında kullanılan uçuş parçası ismarladı. Bunlar, Pentagon tarafından yayınlanan talimatnamelerde "satışının kesinlikle yasak olduğu" belirtilen ve imha edilmesi şartı bulunan silahlar. Buna rağmen ismarlanan malların büyük bölümünün bir hafta sonra özel posta servisiyle dergiye teslim edildiği bildirildi.

Pentagon'un Internet sitesinde, değeri milyarlarca doları bulan uçak ve silah parçalarının satışa sunulduğunu kaydeden dergi, Pentagon'un, vergi mükelleflerinin haberi olmadan, her yıl saldırı helikopterlerinden roketatarlara ve hayalet uçakların parçalarına kadar pek çok malzemeyi "ihtiyaç fazlası" kapsamına aldığını da yazdı.

CBS televizyonu da "60 Dakika" programında yabancı alıcıların, yüksek teknoloji ürünü parçaları Internet aracılığıyla kolaylıkla elde edebildiklerine dikkat çekti. Bu parçaların dökme malların altına gizlenerek ABD dışına kaçırıldığı ve en büyük alıcılar arasında Çin, İran ve Iraklılar'ın bulunduğu bildirildi.

Gümrük görevlilerinin ABD dışına kaçırılırken yakalamayı başardıkları bir grup "ihtiyaç fazlası mal" arasında denizaltılarda kullanılan motor parçaları, radar sistemleri, elektron tüpleri, "Patriot" güdümlü füzeleri ve F-117A hayalet uçaklara ait parçaların bulunduğu açıklandı. İhtiyaç fazlası olarak satılan bu parçaların bir bölümünün hiç kullanılmamış olduğu da belirtildi.

(DÜNYA HABERLERİ SERVİSİ)

AKKA Kürdistan'a Dahil Edilsin

Hayri ARGAV

Lizbon'da 3-4 Aralık tarihlerinde toplanan AGİT zirvesinden çıkan en önemli kararlardan biri Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması'(AKKA)nın yeniden masaya yatırılmasıdır.

AKKA 19 Kasım 1990 yılında AGİK'in doruk toplantısında, Paris'te imzalanan Paris Senadi-Şortı-nın da imzaladığı bu toplantıya 16'sı NATO, 14'ü de Varsova Paktı üyesi toplam 34 ülkenin devlet ve hükümet başkanları katılmıştı.

AKKA'nın omrugasını, denetimcilerin yerinde kontrol edecekleri ağır silahların üç yıl içinde yokedilmesiyle, Doğu-Batı arasında askeri bir dengenin sağlanabilmesi oluşturuyor. Buna göre her "iki" tarafa mensup ülke grupları, "Atlantik Okyanusu ile ural Dağları arasındaki bölgede, yanlızca 20.000 tank, 30.000 zırhlı araç, 20.000 top, 6800 savaş uçağı, 2000 helikopter bulundurmayı taahhüt ettiler.

Ne ki AKKA'nın imzanladığı bu tarihlerde Varşova Paktı ülkeleri sancılı bir dönemi yaşıyorlar. Varşova Paktı ülkeleri, 1 Temmuz 1991 günü Varşova Paktı'nı dağıttıklarını açıkladıklarında, bu karar bir bakıma AKKA'nın da işlevsiz kalacağının duyurulmasıydı. Bu koşullarda anlaşmanın karşı muhalifi olarak Sovyetler Birliği ve daha sonra ise Rusya Federasyonu kaldı. Doğu Avrupa ülkelerinde meydana gelen değişimlerden sonra zaten askeri güçlerini buralardan çekmek zorunda kalan Rusya, AKKA'nın "kanat bölgeler" tanımlamasında bulunduğu Kuzey Kafkasya ve Baltık bölgesinde de kıskaca alındı. Yaşadığı ağır iç sorunları nedeniyle Rusya, ilk yıllar itirazlarını Batıya duyuramadı, doğrusu Batı kendisine avuç açmış olan Rusya'nın itirazlarını duymazlıktan geldi.

1996 yılında Rusya ağırlığını biraz daha hissettirdi. "Rusya'nın güvenliğini ticaret konusu yapmak niyetinde olmadıklarını" vurgulayan Genelkurmay Başkan yardımcısı general Vladimir Jurbanke, bu yılın mayıs /haziran aylarında Viyana'da yapılan görüşmelerde "AKKA'yı delmek niyetinde" olduklarını üst perdeden dile getirdi. İşlemez duruma düşen AKKA için imzalandığı tarihten bu yana bunlar gibi birçok toplantı yapmıştı. Hiç biri bu sorunu çözümleyememişti.

NATO ve BAB'ın "doğuya doğru genişleme" stratejileri karşısında Rusya AKKA'nın yeniden masaya yatırılması ve yeni koşullara göre biçimlendirilmesi için var gücüyle bastırdı ve Lizbon zirvesinde istediğini kopardı.

AKKA Ocak ayında Viyana'da yeniden ele alınacak ve görüşülecek.

Anlaşılan o ki, Rusya Viyana toplantısında Başbakan Viktor Çernomirdin'nin Lizbon'dan dile getirdiği "NOTO'nun askeri altyapısının sınırlarımıza kadar genişletilmesine karşıyız" görüşüne bağlı olarak hem NATO'nun yayılmacılığına karşı savaşım verecek hem de kanat bölgeleri Kafkasya ve Leningrad'ta yeni belirlemelere gidilmesini isteyecek.

Bilindiği gibi Türkiye'de NATO'nun kanat ülkelerinden biridir. Ve bu konumuyla AKKA'ya dahil edilmiştir. Ne ki anlaşmada "kanat" ve "geri bölge" sınıflandırması yapıldığından "geri bölge" statüsünde gösterilen Kürdistan, AKKA'nın dışında tutulmuştur.

Humen Rights Watch adlı İnsan hakları örgütünün Türkiye ile ilgili hazırladığı raporda bu konu hakkında şöyle yazıyor; "Avrupa'da Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması (AKKA) Güneydoğu'da savaşanlar da dahil, Türk güvenlik güçleri için muazzam bir olanak yarattı. AKKA, NATO ve eski Varşova Paktı ülkelerini Orta Avrupa'daki konvansiyonel vuruş güçlerini azaltmayı zorunlu kılıyor ve bu silahların bir bölümünü NATO'nun güney kanadına aktarılmasına izin veriyor. "Akıtma" denilen bu yöntemle AKKA bölgesinden emilen bu silahlar Türkiye, Yunanistan ve Portekiz'e hibe edildi ya da çok düşük fiyatlarla satıldı. Türkiye'nin güneydoğusu anlaşma kapsamı dışında olduğundan akıtma programı güneydoğu'daki Türk ayaklanma-bastırma çabalarına büyük bir silah kaynağı sağladı."

Kürdistan'a atılmış bu silahlar, Kürdistan'daki savaşta kullanılmalarının yanısıra, AKKA'nın üzerinde özenle durduğu ve bugün Batı-Türkiye-Rusya'nın çıkarları açısından kritik bir bölge olarak görülen Kafkaslar'da etkin bir güç olmanın dayanağı da yapılıyor. Anlaşmaya göre Rusya, Kuzey Kafkasya'nın da gerisine. Volgagrand-Astronal gibi "geri bölgelere" sürülürken/çekilirken Türkiye, bir ucu Kafkaslara kadar uzanan Kürdistan gibi bir bölgede muazzam bir konvansiyonel vurucu güce sahiptir.

Bu gücün Türkiye açısından bir artsı daha var; Kafkas ülkeleri, İran ve Ortadoğu ülkeleri -özellikle Suriye- içinde Türkiye'nin elindeki kanvansiyonel vurucu güç, büyük bir tehdit oluşturuyor.

1997 yılının ilk ayında AKKA yeniden masaya yatırılırken, imzaladığı 1990 yılından bu yana meydana gelen jeopolitik değişikliğin, yeni güç ilişkilerinin, NATO ve BAB'ın "doğuya doğru genişleme" stratejilerinin değerlendirilmesi ve yorumu üzerinden yeni bir biçim verilmeye çalışılacaktır. AKKA yeniden görüşülürken Kürt halkı dikkate alınmak zorundadır. Kürt halkının şu iki istemi anlaşmada yerini mutlaka bulmalıdır:

1- Kürdistan "geri bölge" statüsünden çıkarılmalı ve "kanat bölge" olarak kabul edilmeli,

1- AKKA'ya taraf olan ve yeni olacakların tümü AGİT üyesi ülkelerdir. AGİT üyesi bu ülkeler, AGİT'in 1993 tarihli "Konvansiyonel Silah Transferlerine İlişkin İlkelerine" uyacaklarını yeniden taahhüt etmelidirler. Bu ilkelerin takibi için bir denetleme merkezinin oluşturulmasını ve bütün ülkeler bu merkezin denetimine açık olduklarını imza etmeliler.

Tabi ki Kürdistan sorununun AKKA'nın gündemine sokulması "ha" demekle olacak birşey değil. Bir süreç ve savaşım gerektiriyor. Ama Kürt halkının istemlerini zirveye duyurmanın yolları kapalı değil. Bunun sorumluluğu Kürt siyasi çevrelerinin ve aydınlarının omuzlarındadır.

Dil ve toplumsal olaylar: Dilin, Kürt halkının varlığını inkar siyasetindeki yeri

Kürt halkının varlığını inkar siyasetinin temel bileşeni, bu siyaseti yaşama geçirmeyi sağlayan dil ve konuşma etkinlikleridir. 3 Mart1924'te kapatılan Kürt dernek ve yayınlarıyla, aynı zamanda "Kürt" ve "Kürdistan" sözcüklerinin kullanılmasının yasaklanması, dilin inkar siyasetindeki önemini vurgulayan en önemli olaydır.

Dr. A. SALİH

Türkiye'de 1920'li yıllarda başlayan Kürtlerin varlığını, inkar politikasının çok yönlü bütünsel bir siyasi girişim olduğu biliniyor. Dünya tarihinde benzeri olmayan bu çok yönlü inkar girişiminin askeri, siyasi, kültürel, sosyal vb. yanları, geçmişte ve günümüzde de Kürt halkına yöneltilen baskıcı, asimilasyoncu ve yoketme uygulamaları şeklinde kendilerini gösteriyorlar. İnkar girişiminin ana hatlarını oluşturan bu uygulamalar pratiğe geçirilirken, bunların doğruluğunu, haklılığını gösterecek, onları argümante edecek, kamuoyunu onların yıkıcı sonuçlarına hazırlayacak temel araç da dildir. Bu nedenle diyebiliriz ki, Kürt halkının varlığını inkar siyasetinin temel bileşeni, bu siyaseti yaşama geçirmeyi sağlayan dil ve konuşma etkinlikleridir.

3 Mart1924'te kapatılan Kürt dernek ve yayınlarıyla, aynı zamanda "Kürt" ve "Kürdistan" sözcüklerinin kullanılmasının yasaklanması, dilin inkar siyasetindeki önemini vurgulayan en önemli olaydır. Mustafa Kemal'i bu yasaklamaya iten temel neden, dil ile dünya arasındaki sıkı ilişki ve en önemlisi, isimlerin dünyadaki nesnelerle olan bağlarıdır. Nasıl ki isimsiz ismi olmayan bir nesneden söz etmenin mümkün olmadığı biliniyorsa, bir nesnenin var olabilmesi, kendisinden söz edilebilmesi, dilin bu nesnenin algılanmasına arabulucu olabilmesi için de her şeyden önce bir isime sahip olması gerekir. Bu yüzden de Mustafa Kemal'in, "Kürt" ve "Kürdistan" sözcüklerini yasaklamakla amaçladığı hedef, ne kadar akıl almazsa, o kadar da baş döndürücü ve dehşet vericidir: "Kürt" ve "Kürdistan" sözcüklerini yasaklamakla, bu sözcükleri tarih kitaplarından, resmi belgelerden silmekle, bu sözcükler tarafından dile getirilen sosyal gerçeklikleri de böylece ortadan kaldırmak, yani kelimelerle, dünyadaki varlıkları keyfince yönetmek!

Dilsel sorun ve Mustafa Kemal'in Türk devletine devrettiği zehirli elmas

Dilin, toplum ve dünya üzerindeki rolünü çok iyi kavrayan ve dili, her şeyden önce siyasi amaçlarına alet eden Mustafa Kemal, "Kürt " ve "Kürdistan" sözcüklerinin yasaklanmasıyla da aynı zamanda dilsel bir sorun, dilsel bir tuzak yarattı. Nitekim "Kürt" ve "Kürdistan" sözcüklerinin yasaklanmasıyla ne Kürtler, ne de Kürdistan ortadan kaldırıldı. Fakat, varlıklarının inkarına rağmen, Kürtlerden ve Kürdistan'dan sözetme, konuşma zorunluluğu ortadan kalkmadı. Zira, ideolojik bakış açısıyla yok sayılan sosyal gerçekler, isimlerinin yasaklanmasına veya çeşitli nedenlerle ifade edilmemesine rağmen gene de varlıklarını sürdürdüler. Dini, sosyal, kültürel vb. tabulardan sözetmekten kaçınmak, konuşmamak, onların yok olmasını engellemediği gibi, toplumda bir çok soruna da neden olurlar. Bu sebebler, yok sayılan nesneden sözetme gereğini , Mustafa Kemal'i hayatta olduğu dönemde, Kürt ve Kürdistan sözcüklerinin yasaklanmasıyla ortaya çıkan dilsel soruna çare arayışına götürdü. Varlığı inkar edilen Kürdistan'ın, 1928 yılından itibaren resmi dilde "Doğu" kelimesiyle isimlendirilmesi; Kürtlerin, Mustafa Kemal'in icat ettiği "Dağlı Türkler" adlandırılmasıyla yakın bir geçmişe kadar gösterimde bulunulmaları, bu çare arayışlarının bir kaç örneği. Fakat Mustafa Kemal'in kendisinin yarattığı ve bu çare arayışlarıyla çözümlediğini sandığı dilsel sorun, ölümünden sonra da devam ederek Türk devleti yetkililerine zehirli bir miras olarak devredildi.

Türk devletinin Kürtlere uyguladığı bütünsel inkar uygulamalarındaki dilin rolü büyük ve belirleyici olmasına rağmen, bu konuda herhangi ciddi bir araştırma yapılmadı. Bu yazıda Fransa'da hazırladığımız ve 1995 yılında savunduğumuz "Designation du peuple, du territoire et de la langue Kurdes dans le discours scientique et politique Turc" (Kürtler, Kürdistan ve Kürtçe'nin Türk bilimsel ve siyasi konuşmasında gösterimi) isimli doktora çalışmamızda gözlemlediğimiz bir kaç adlandırma stratejisine değinerek, bu zehirli mirasın, Türk devlet yetkililerine nasıl içinden çıkılmaz sorunlar yarttığını sergilemeye çalışacağız.

Resmi ideolojinin dilsel materyallerde temsil edilmesi

Dilsel materyallerden, dilin kullanımıyla üretilen her türlü konuşma, makale, yazı, kitap, nutuk vb. gibi dilsel pratikleri kastediyoruz. Üzerinde çalıştığımız dilsel materyaller şöyle: Türk akademik ve üniversite çevrelerince Kürtler, Kürdistan ve Kürtçe üzerine yayınlanan 66 bilimsel kitap ve makalenin başlıkları; 1982 yılında yayınlanan "101 Soruda Kürtlerin Türk boyu" isimli kitapta sorulan sorular ve 1988 Halepçe katliamından sonra Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan Irak Kürtleriyle ilgili Türk politikacılarının konuşmaları. Göreceğimiz gibi, sözkonusu "bilimsel" eserlerin bilimsellikleri, tartışma konusudur ve çoğu zaman herhangi bir ilmi kurala dayanmıyor. Bu eserleri, sadece "Türk biliminin" Kürtler, Kürdistan ve Kürtçe üzerindeki bakış açısını verdiği için araştırma konumuza aldık. Araştırmamızın konusu olan yayınlar, genelde Türk devletinin ideolojik araçları olarak sayabileceğimiz, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu vb. kurumlar tarafından basılıp dağıtılıyor. Bu kurumların resmi kuruluş amçları her ne kadar Türk kültürünü, dilini, tarihini araştırmak ise, asıl misyonlarının, Kürt halkı diye bir halk, Kürdistan diye bir ülke, Kürtçe diye bir dilin asla olmadığını ve eğer bu isimler altında adlandırılabilecek bir şeyler varsa, bunların da "çok geniş ve birçok kültürel zenginlikleri bağrında barındıran Türk kültürünün" bir parçası olduğunu araştırmalarla ispatlamak gibi gerçekleştirilmesi mümkün olmayan ve içinden çıkılmaz, tuzak dolu bir misyondur. Bu kurumlara, devletin sağladığı her türlü destek, yayınlarının kültür konusunda olmasına rağmen toplatılıp yazarlar hakkında "Ülkenin ve devletin milli birliğini bozdukları" savıyla soruşturma açılmaması, ve hatta bu yazarlara, ünivesitelerde "doktor" "profesör" gibi ünvanlar verilmesi, söz konusu yayınların gerçekten de Türk resmi ideolojisinin Kürtler ve Kürdistan üzerindeki görüş açısını taşıdığını gösteriyor.

Tamamıyla inkarcı bir siyasi ve sosyal ortamda üretilen bu materyallarde gözlemlediğimiz Kürtlere, Kürdistan'a Kürtçe'ye göndermede bulunma, birbiriyle ilişkili bu üç nesneyi adlandırmada kullanılan stratejileri dört kısma ayırdık.

"Kürt" kelimesini kullanmaktan kaçınma ve yeni adlandırmalar yayma girşimi"

Tüm sömürge sistemlerini belirginleştiren temel nokta, işgal edilen bölgenin, ülkenin, ele geçirilen bir şehrin isimlerinin sömürgecilerin diline uydurulması, yeniden adlandırılmasıdır. Bu dilsel olayla, sömürgeciler, işgal ettikleri topraklara bir nevi "damgalarını" vururlar, bu toprakların yeni sahiplerinin bundan sonra kendileri olduklarını bildirirler. Mesela, Amerika kıtasının keşfinden sonra Kristof Kolomb'un yaptığı ilk icraat, bu kıtada bulunan yerleşim birimlerinin, adaların yeniden isimlendirilmesidir. Fransa, Belçika, vb. devletlerin Afrika'da giriştikleri sömürge serüveninin önemli aşamaları, işgal ettikleri ülkeleri kendi dilleriyle yeniden adladırmalarıyla geçti. Diğer yandan, bağımsızlıklarını elde eden halklar, ülkelerini, sömürgecilerin bıraktıkları dilsel miraslardan temizlemeyi ilk acil görev olarak görürler. Sömürgecilerin adlandırdıkları veya adlarını değiştirdikleri şehirleri, köyleri vb. ya kendi dilleriyle yeniden adlandırırlar ya da yerleşim birimlerinin eski adlarını resmileştirirler. Bu dilsel operasyonla, ülkenin yerleşim birimleri üzerinde, ulusal hakimiyetin yeniden kazanıldığı ifade edilir.

Türk devletinin de işgal ettiği Kürdistan parçasında askeri hakimiyetini sağladıktan sonra giriştiği eylem, sözünü ettiğimiz sömürgeci stratejiden farklı değildir.

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, Mustafa Kemal'in Kürt halkının varlığını inkar siyasetinin dilsel yanı, başlangıçta,"Kürt" ve Kürdistan" sözcüklerinin yasaklanmasıyla yaşam bulmuştu. Bu sözcüklerin yasaklanmasıyla ortaya çıkan Kürtlere, Kürdistan'a ve Kürtçe'ye göndermede bulunma sorununa ilk çare arayışları, bu nesneleri adlandırmada kullanılacak isimlerin "Kürt" kelimesini taşımaması, bu kelimenin ifade ettiği sosyal gerçeklikleri de böylece görümsüzleştimeyi amaçlıyordu.

Bir yandan, Kürt kasabaları, köyleri, dağları çok geniş bir yeniden adlandırma operasyonundan geçirildi. Bazı şehir ve köylerin isimleri Türkleştirildi,. Örneğin "Dîyarêbekir" ve "Agirî" Kürt yerleşim adları "Diyarbakır" ve "Ağrı" şekilleriyle değiştirildi. Türkçeye uyduruldu. Türkleştirilmesi sorun çıkaran şehir ve köylerin isimleri ise yok edilerek yeniden adlandırıldılar. Bunun en çarpıcı örnekleri "Dêrsîm" Kürt yer adının, bu şehirde başlayan başkaldırının kanla bastırılmasından sonra "Tunceli" olarak yeniden adlandırılmasıdır. Elbetteki, Kürt halkının tarihinde direnişin simgesi haline gelen "Dêrsîm" Kürt yer adının, Türk devleti yetkililerine verdiği korku, Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesini dile getirmesi, bu yer adının ortadan kaldırılmasının başlıca nedenleridir. Bugün hemen hemen diyebiliriz ki, ismi Türkleştirilmeyen ne bir Kürt köyü ne de Kürt şehri mevcuttur!

Öte yandan da, Kürt varlığını anımsatmayacak bir yer adı, Kürdistan için bulunmaya çalışıldı. Bunun için, Türk devlet yetkilileri, Kürdistan'a 1920'li yıllarda "Doğu" terimiyle gösterimde bulunmayı denediler. Fakat, bu stratejilerini 1942 yılında düzenlenen Coğrafya Kurultayıyla gözden sgeçirdiler. Böl-yönet stratejisine uygun olarak, Türk devletinin işgali altındaki Kürdistan parçası, Doğu Anadolu" ve "Güney Doğu Anadolu" adlandırmalarıyla yeniden isimlendirildi. Türkiye Kürdistan'ındaki coğrafi ve iklimsel farklılıkların azlığına rağmen, iki idari bölgenin oluşturulması, böl- yönet stratejisinin, Kürdistan'ı dört parçaya ayırdıktan sonra, bu defa O'nun her parçasına da uygulanmakta olduğunu gösteriyor. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu adlandırma şekillerinde kullanılan "Anadolu" yeradının amacı ise, Kürdistan'ı Anadolu'ya dilsel anlamda yaklaştırmaktır. Bu adlandırmalarla elde edilen dilsel etkiyle, Kürdistan'ı Anadolu'ya bu defa coğrafi olarak yakınlaştırmaktır. Bu kullanımla, Türk devleti, Kürdistan'ı Anadolu'nun bir toprak parçası, O'nun doğu kısmında bulunan bir bölgesi gibi göstermeyi ve betimlemeyi amaçlıyorlar. Aşağıdaki başlıklarda kullanılan "Doğu Anadolu" ve "Güneydoğu Anadolu" adlandırmalarını, kısaca açıklamaya çalıştığımız işleyiş şeklinde Kürdistan'a gönderimde bulunuyurlar:

Doğu Anadolu

(SARAÇOĞLU Hüseyin, 1956, Maarif Basım Evi 532.s)

Kanuni Devrinde Güneydoğu Anadolu

(GÖYÜNÇ Nejat, 1971, Atatürk Konferansları V. S. 60-74 , Ankara)

Herşeyden önce Kürdistan'ın bir Türk yurdu olarak kabul edilmesi için kullanılan bu adlandırmalar, bilindiği gibi, daha sonra legal alanda Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini veren Kürt örgüt ve yayınları tarafından kullanıldı. Bunun başlıca sebebi, elbetteki Kürt ve Kürdistan sözcüklerini kullanamadıklarındandı. Fakat, bu yayın ve örgütler, "Doğu", "Doğu Anadolu" ve "Güneydoğu Anadolu" adlandırmalarını kullandıklarında, onlara ayrı bir anlam yükleyerek, bu bölgenin Kürt oldukları, orada yaşayan "Doğu halkı" nın da Kürt olduğunu sürekli işlediler. Bu adlandırmaların değişik bir biçimde kullanılması ve bu adlandırmalarla ifade edilen bölgenin Türklüğünün tartışma konusu yapılması, bazı Türk yazarlarını, aşağıdaki başlıklarda gözlemleyebiliceğimiz güçsüzlüklerini ve acizliklerini sergilemeye zorladı:

Doğu Anadolu= Türkmenia (Türkmen Ülkesi)

(BAYBARA Tuncer, Atsız Armağan, s. 61-66,1967, İstanbul)

Doğu Anadolunun Türklüğü

(ERÖZ Mehmet, 1975 İstanbul)

Türkmen Ülkesi= (Doğu Anadolu), adı ve emperyalizmin etkileri

(TÜRKÖZÜ H.K, 1985, Ankara)

Herkes tarafından paylaşılan , kendiliğinden kabul edilen gerçekleri tekrarlamayı, vurgulamaya ihtiyaç olmadığı biliniyor. Yukarıdaki başlıklarda kullanılan "Türkmenia", "Türkmen ülkesi" yeradları ve Türklük kelimesiyle yazarlar, Doğu Anadolu adlandırmasını tekrar tanımlamak zorunda kaldıklarını itiraf ediyorlar. Araştırmamızda, "İç Anadolu'nun Türklüğü", "Ege Bölgesi'nin Türklüğü", gibi başlıklarla karşılaşmamız, bu bölgelerin Türklüğününün bugün, hemen hemen herkes tarafından kabul görmesinden ileri geliyor. Demek ki, "Doğu Anadolu" adandırmasının Türkçe kelimelerden oluşmasına, Türk devleti tarafından seçilmesine rağmen, ifade etmek istediği bölgenin Türklüğünü yeterince dile getirmiyor. Bu yüzden de, Türk devleti tarafından kontrol edilen Kürdistan parçasının "Doğu Anadolu" ve "Güney-Doğu Anadolu" adlandırmalarıyla yeniden adlandırmaları, bu parçanın gerçekten de bir Türk bölgesi sayılması için yeterli olmadığı ve aksine, dünyadaki nesneleri kelimelerle yönetmenin, o kadar da basit olmadığını gösteriyor.

Dünyadaki gerçeklikleri kelimelerle değiştirme girişimi ve bu girişimin ortaya çıkardığı dilsel güçlükler ve sorunların başka bir örneği de, Kürtlerin anadilinin Türkçe olduğunu düzenleyen bir kanundur. 22 Ekim 1983 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 2932 nolu "Türkçe'den başka dillerde yapılacak yayınlar hakkında kanunun" üçüncü maddesinde "Türk vatandaşlarının anadili Türkçe'dir" iddiasında bulunuluyor ve "Türkçe'den başka dillerin anadil olarak kullanılmasına ve yayılmasına yönelik her türlü faaliyette bulunulması " böylece yasaklanıyor. Açıktır ki, eğer tüm Türk vatandaşlarının anadili Türkçe olsaydı, böyle bir kanunun çıkarılmasına gerek olmayacaktı. Ve bildiğimiz kadarıyla, bugüne kadar, Türklerin fiziki yapılarını düzenleyen, yani her Türk vatandaşın iki kollu, iki bacaklı, bir kafalı, iki gözlü olduğunu betimleyen herhangi bir kanun çıkarılmadı. Bunun temel nedeni de, insan topluluğundan olan Türklerin fiziki yapılarının diğer insan gruplarıyla eş olması, herkes tarafından bilinip kabul edilmesi, ve böylece bunu düzenleyecek herhangi bir kanunun çıkarılmasına gerek olmadığıdır. Aynı biçimde, eğer tüm Türk vatandaşlarının anadili Türkçe olsaydı, bunu düzenliyecek bir kanunun çıkarılmasına gerek olmayacağı gün gibi ortadadır. demekki, "Türk vatandaşlarının anadili Türkçe'dir" iddiası, Kürtçe'nin varlığını inkar etme ve bu dili anadil olarak kullanan milyonlarca insanın bu imkandan men etme amacı güderken, aynı zamanda da bu dilin varlığını kabulleniyor. Bu kanunun yayınlanması, Kürtçe'ye karşı 1924 yılından beri yöneltilen sistematik imha politikası, bu dilin okullarda öğretilmemesi bu dili geliştirmeye çalışan yayın ve kitapların yasaklanması, vb. gibi uygulamaların da iflası anlamına geliyor.

Araştırmalar dili gelişmemiş veya geliştirilmemiş toplumların her türlü direncinin de azaldığını ortaya koyuyor.

"Kürt" kelimesini etkisizleştirme ve inkarcı bir işleyişle kullanma girişimi

"Kürt" kelimesinin resmi ideolojiyi savunan bazı Türk yazarlar tarafından 1960'lı yıllarda kullanılmaya başlanması, bir kelimeyi yasaklamakla, O kelime ile ifade edilen gerçeklerin yok olmasını engellemediği gibi, kelimenin kendisinin de varolmaya devam ettiğinin en çarpıcı delilidir. "Kürt" kelimesinin kullanımı, yarı resmi yayınlarda 1980'li yıllarda daha büyük bir buyut aldı. Yasaklanan ve inkar edilen bu kelimenin Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi çerçevesinde sürekli kullanılması, Türklerden ayrı bir halka gönderimde bulunması, etnik bir menşei dile getirmesi ve böylece Türk devlet yetkililerini rahat bırakmamasıdır. "Kürt" kelimesinin, Kürtler tarafından kullanıldığı sürece, Türklerden ayrı bir etnik menşei ifade etmeye devam edeceğini anlayan Türk devlet yetkilileri, bu kelimeyi toptan inkar ve red etmek yerine, onu yarı resmi yayınlarında kullanmayı tercih ettiler. Kürt halkının varlığını inkar girişiminin dilsel alanda iflası anlamına gelen bu kullanım, elbette ki Kürtlerin kullanım biçiminden değişik olacaktı:

Her bakımdan Türk olan Kürtler

(KIRZIOĞLU M.Fahrettin, 1964, çalışkan basım evi, Ankara, 123s.)

Kürtlerin Türklüğü

(KIRZIOĞLU M. Fahrettin, 1968, Ankara)

Anadolunun ilk Türk Sakinleri Kürtler

(SEFEROĞLU Şükrü Kaya, 1982, TKAE, 132s.)

Türkistanlı Bir Türk Boyu Kürtler(Kürtlerin kökeni, siyasi, sosyal ve kültürel hayatları)

(TANERİ Aydın, 1983, TKAE, 192s)

Proto-Türkçe'den Bugünkü Kürtçe'ye

(MİRSAN Karum, 1985, TKAE)

Yukarıdaki başlıklarda gözlemleyebileceğimiz gibi, "Kürt" kelimesinin kullanımı, "Türk" kelimesiyle birlikte yapılıyor, onun başlıktaki varlığına endekse edilmiş bulunuyor. Eğer "Kürt" kelimesi kullanılıyorsa, bu sadece "Türk" kelimesinin aynı zamanda onunla kullanılmasıyla mümkündür. Kendi başlarına birer iddia olan, bilimsel kurallardan uzak bu başlıklardaki kullanım biçiminin amacı, bir yandan "Kürt" kelimesini etkisiz hale getirmek, onu etkisizleştirmektir. Onun kullanımıyla ifade edilen sosyal gerçekliklerin, anılmasını ve dile getirilmesini engellemektir. Diğer yandan, "Kürt" ve"Türk" kelimelerini başlıklarda, cümlelerde yükümsüzlüklerini bildiriyorlar. Yazarların demek istedikleri, "Kürt", "Kürtçe" ve "Kürdistan" özel isimlerini, başkalarına (bilhassa bölücülerin) kullandığını, kendilerinin de bu isimler hakkında yorum yapmak için bu kullanıma başvurduklarıdır. Yani "Kürt" "Kürtçe"ve "Kürdistan" özel isimlerinin kullanımıyla, ne Kürt halkının , ne Kürdistan'ın ne de Kürtçe'nin varlığını kabul ettiklerini, aksine bu isimlerin ifade ettiği sosyal gerçeklerin aslında mevcut olmadığını, yazarlar böylece ima ediyorlar. Zaten, bu kitabın yayınlandığı 1982 yılındaki genel siyasi ve sosyal durum (1980 darbesi, askeri rejim, Kürt yurtseverlerinin ceza evlerine atılması, işkence tezgahlarından geçirilmeleri, vb.) bize, Kürt halkının varlığının ne kadar daha şiddetli bir biçimde rededildiğini gösterdi. Kaldı ki söz konusu kitabın amacı da, başlığındaki önvarsayımla dile getirdiği gibi, Kürtlerin bir Türk boyu olduğunu, 101 soru ve bu sorulara verilen yanıtlarla ispatlamaktır.

Bu üsdilsel kullanımla elde edilmeye çalışılan başka bir etki de şöyledir: Kürtler, Kürtçe ve Kürdistan'ın varlıkları, bu sorularda sorgulama konusu yapılmasıyla, aynı zamanda "Kürt" kelimesinin dünya ile ilişkisininde tartışma konusu haline getiriliyor. Her ismin, dünyadaki bir nesneyi zorunlu olarak göndermede bulunmadığını, kelimelerle dünya arasında arasıra boşluk olabileceğini anlatmaya çalışan yazarlar, Kürtlerin halk, Kürdistan'ın ülke ve Kürtçe'nin dil olarak varolan tasarımlarını da sapmayı ve kırmayı çabalıyorlar.

Okuyucuların dilsel ingelemelerini işleme ve "Kürt" kelimesini doğallaştırma girişimi

"Kürt" kelimesinin dile getirdiği sosyal gerçekliklerle oluşturulmaya çalışılan boşluk, kopukluk, bu kelimenin doğallaştırılmasıyla, bu kelimenin doğal olaylara bağlanmasıyla derinleştiriliyor. "Kürt" kelimesinin anlamı, doğa olaylarıyla açıklanarak, yerinin, insanların oluşturduğu sosyal ve kültürel toplum değilde, doğada olduğu belirtiliyor. Bu doğallaştırma stratejisini amacına ulaştırmaya çalışan yazarlar, okuyucuların dilsel imgelemelerini harekete geçirmek için, "Kürt" kelimesini doğada meydane gelen gürültü nesne ve bazı meteorolojik olaylarla özdeş tutuyurlar. Mesela M. Fahrettin KIRZIOĞLU'nun Dağıstan-Aras-Dicle-Altay ve Türkistan Türk boylarından Kürtler(1984, TKAE,80 s.) adlı kitabında, "Kürt" kelimesiyle ilgili aşağıdaki anlamları kaydettik:

-Atın arpa yerken çıkardığı ses
-Hıyar gibi sert şeyler yerken çıkan ses
-Batmayan karın çıkardığı ses
-Dağların Kuzey kesimlerinde yatkın, boncuklaşmış kar
-Buğday iriliğinde veya buğdaydan biraz daha küçük kar taneleri biçiminde yağan yağış türü
-Prof.Dr.Bahaddin HÖGEL,Prof.Dr. Hakkı Dursun YILDIZ, Prof. Dr. M.Fahrettin KIRZIOĞLU, Prof. Dr. Bayram KODAMAN ve yanrdımcı Doçent M. Abdulhaluk ÇAY'ın birlikte kaleme aldıkları, türk mili bütünlüğü içerisinde Doğu Anadolu (TKAE, Ankara, 1985, 236 S.) başlıklı yapıtta da, "Kürt" kelimesi bu defa, özellikle karın değişik biçimlerini adlandırmada kullanılıyor:
- Karların dağda teşkil ettiği saçak şeklindeki çıkıntı
-Kar yığını
-Kalma kar yığını
-Dallarından yay, kamçı, değnek gibi şeyler yapılan bir çeşit kayın ağacı

Yukarda verdiğimiz anlamları, söz konusu her iki kitaptan alıntı yaptık. "Kürt" kelimesine yüklenilen, bu kelimenin verdiği iddia edilen bu anlamlar, kürt halkı için planlanılan düzen hakkında bazı ip uçları verirken, yazarların psikolojik durumları, onlara yüklenilen misyonun güçlüğü ve çelişkisi konusundad bizi bilgilendiriyor.

Bu anlamlarla, bir yandan, "Kürt" kelimesinin aslında doğanın bir ürünü olarak tasvir ediliyor.Yazarlar, bu tasvir biçimiyle, "Kürt" kelimesinin bir insan grubuna değilde, doğadaki bazı olaylara göndermede bulunduğunu bildirmektir. Bununla hedeflenilen, "Kürt" Kelimesinin ifade ettiği etnik menşe anlamını etkisizleştirmek, bu kelimeyi sosyal ve kültürel toplumda mümkün olduğunca uzaklaştırmaktır. Doğa olaylarını dile getiren bir kelimenin, insan gruplarına göndermede bulunması mümkün olmadığına göre,doğallaştırılan "Kürt" kelimesi de, herhangi bir insan grubuna gönderimde bulunmuyor!. Yazarların demek istedikleri de özetle budur. "Kürt" kelimesine doğal anlamlar yükleyerek, onun etniksel anlamını silmek ve kelimenin dile getirdiği sosyal gerçekliklere olan bağını da böylece koparmayı planlamaktadırlar. Yazarlar, kendilerinin ürünü olan kendilerinin icat ettiği bu hayali anlamların olmadığını herkesten çok daha iyi biliyorlar. Fakat "Kürt" kelimesine bu hayali anlamları vermeyi denemekte hiç bir sorun görmüyorlar. Amaçları okuyucuların dilsel imgelemelerini ve bu anlamlarla okuyuculaarını, inandırabildikleri kadar inandırmaktır.

Yazarlar, kendilerine yüklenilen misyonları gerçekleştirmek, yani "Kürt" kelimesinin Kürt halkına değil de doğadaki olaylara göndermede bulunduğunu göstermek için gördüğümüz hayali anlamlara başvurmalarıyla, kendi çaresizliklerini ve psikolojik durumlarını da gün ışığına çıkarıyorlar.

Bir taraftan Türk resmi ideolojisi içiin bir olay haline gelen "Kürt" kelimesinden, ona yüklenilen anlamlarla kurtulma yolları aranırken, onu kullanmak zorunda olduklarını itiraf ediyorlar. Bu başlı başına, Kürt halkının varlığını dilsel alanda inkar siyasetinin ne kadar çelişkili, içinden çıkılmaz ve karmakarışık bir girişim olduğunu gösteriyor. Diğer yandan, okuyuculaarın dilsel imgelemlerini işlemek ve "Kürt" kelimesini doğallaştırmakla görümsüzleştirmek istedikleri Kürt ulusal sorununu da, yazarlar istemeden dile getiriyorlar. Dilin, toplumda var olan bu sorunu örtbas edeceğine, tersine, sorunu daha da açığa vurabileceğini, derinleştirebileceğini yazarlar,herhalde sezemediler.

Sonuç olarak

Gördüğümüz gibi dilin, Kürt halkının varlığının inkar siyasetindeki yeri gayet büyüktür. Kürdistan'ı sadece askeri anlamda işgal altında tutmakla, Kürt varlığını inkar girişimini başarıya ulaştırmaya yeterli değildir. Bu işgali, bu inkar siyasetini bir de argümante etmek, onların doğruluğunu ve haklılığını göstermek için dilin kullanımına ihtiyaç olduğu tartışma götürmez bir konudur. İncelediğimiz dilsel materyallerin üretilmesi, Kürdistan, Kürtler ve Kürtçe'nin yeniden adlandırılması girişimleri dilin inkar siyasetindeki kullanımını en açık bir şekilde gösteren etkinliklerdir.

Vurgulanması gereken önemli bir nokta, Kürt halkının varlığının inkarıyla ortaya çıkan dilsel soruna çare arayışları dünden bugüne devam etmesine rağmen, henüz bir çözüme kavuşmuş olmamasıdır.Çok iyi bilinmeli ki, Kürt halkının varlığını inkar siyaseti devam ettiği sürece, bu dilsel sorunun çözülmesi de beklenilemez. Günümüzde, bu gerçeği tanımada gösterilen inat ve ısrar,Mustafa Kemal'in Türk devlet yetkililerine devrettiği zehirli mirasın, Türk siyasi adamların, yazarların, araştırmacıların, gazetecilerin yaşamını daha uzun bir zaman süresince güçleştirmeye devam edeceğini gösteriyor.

Kısa...Kısa...Kısa...Kısa...

Leyla Zana İçin

Kadın Barış İnisiyatifi" Avrupa'nın çeşitli kentlerinde başlattıkları kampanyayı Türkiye'de de sürdürdü. "Leyla Zana'nın cezasını kısaltmak için bir gün Leyla Zana'nın yerine değiş-tokuş rehinleri olarak hapiste kalmaya hazır" olduklarını açıkladılar. Kampanya'yı başlatan Dr. Florance Herve, "Biz de bu kampanyayı, bu insanlara destek olduğumuzu göstermek için başlattık" biçiminde açıklamada bulundu.

Kadınlık Bilinci

Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı, "Evdeki Terör" isimli bir kitap yayınladı. Kitapta kadınların günlük yaşamlarının her alanında olduğu gibi, evde karşılaştıkları baskıya karşı mücadele etmeleri çağrısında bulunuyor. Kadın sığınma evleri ve kadın kuruluşlarına ideolojik, politik, ekonomik ve kültürel bazda saldırıların arttığı günümüz dünyasında, kadınları omuz omuza mücadeleye çağıran, bunu toplumsal mücadeleyle bütünleştiren ve ona katkı vereceğini belirten Mor Çatı Vakfı, kadınların kendi kimliklerinin bilincine varacakları oluşumları çoğaltmaları çağrısında bulundu.

Eylem Programı

DİSK'e bağlı BANK-SEN tarafından çıkarılan bir kitapçıkta, "Çalışan Kadınlar İçin Eylem Programı"ı öneriliyor. Kitapçıkta, kısaca: "Eğitim İçin Eşit Hak", "Mesleki Eğitim", "Çalışma Hakkı", "Eşdeğer İşe Eşit Ücret", "Terfi Olanakları" , "Rasyonalleştirme" önlemlerine ve "Yeni Teknolojinin Negatif Sonuçlarına Karşı Korunma", "Sosyal Güvenlik Hükümleri", "Anneliği Koruma ve İzin", "Çalışan Kadının Sorumluluklarıyla İlgili Problemleri İçin Çözümler" gibi başlıklar altında konular irdeleniyor. Buradan hareketle çalışan kadınlara, sendikal alanda ağırlıklarını koymalarını öneriyor.

Resmi Namuslular (!)

Çin hükümeti, fahişelerin yaşam koşulları ve durumlarının iyileştirilmesiyle ilgili çalışmalar yürütmek yerine, "fahişelerin ağına düşen ve bu tür ilişkilerin müptelası olan"(!!) erkekler için okul kurdu. Erkekler bu okulda "toplumsal değerleri" (!) öğrendikten sonra, "sosyal ahlak koruyucuları" ünvanıyla diploma alacaklarmış..

Demokrasi ve Kadın

8 Aralık'ta AKM'de düzenlenen "Kadınların Siyasal Yaşama Katılmalarının Önündeki Engelleri Kaldırmanın Yolları" konulu bir panel düzenlendi. Kadının sahip olduğu hakların kullanılmasının önündeki en büyük engel olarak yeterli eğitim alamamaları gösterilirken, kadınların siyasete aktif katılım sağlamaları için tüm siyasi partilere "Kadın milletvekili kotası" zorunlu tutulması istendi. Demokrasinin oturması ve siyasi kirlenmenin azalması için kadınların politikaya aktif olarak katılmaları gerektiği yönündeki çağrı, İstanbul Kadın Kuruluşları Birliği başkanı Necla Arat'ın 10 Aralık'taki çağrısıyla birleşti.

Tecavüz ve cinsel şiddet

A. SU

İnsanların hayvanlardan değişik olduklarını biliyoruz. İnsanlar yılın 365 günü cinselliği yaşayabilir. Yani, hayvanlardaki dişiler gibi kadınların kızışma döneminin (çiftleşmeye hazır) olmadığını gösterir.

Kızışma döneminin uyarısı hem görsel hem de koku almaya yönelik belirleyici işaretler çiftleşme (cinsel) işlemlerimizde görülmez. Belki de evrimsel değişmelerde yok olmuştur.

Uygarlığımızın belirtisi olarak karmaşık bir psikolojik gösterge ve dürtüler dizgesi ile karmaşık bir zevk duyma yapısı oluşturmuşuzdur.

İnsanlarda cinsellik çağrısı önce beyinde yer alır. Ve insan türünün erkeği istediği her an insan türünün dişisine cinsel ilgi gösterebilir.

Erkeğin psikolojik dürtüsü kadının biyolojik yönden hazır oluşuna ya da alma eğilimine en ufak bir biçimde bağımlı değildir.

Böyle olunca da erkek istediği zaman kadının ırzına geçebilir. Erkeğin, cinsel organının korku salmak için araç yerine geçebileceğini farketmesi ilk kaba taş balta ile ateşin, tekerleğin kullanımının yanı sıra tarih öncesi dönemin önemli buluşları arasında sayılmalıdır.

Tarih öncesi dönemden günümüze dek ırza geçme önemli bir işlevi yerine getirmiştir. Bu işlev erkeklerin kadınları korku içinde bıraktıkları bilinçli bir sindirme politikasıdır.

Anatomi gereğince, cinsel organlarının kaçınılmaz yapısı sonucu, insanın erkeği doğal bir yağmacı, kadını ise onun doğal avı yerine geçmiştir.

Kadın yalnızca istendiği anda (erkek tarafından) yani yapamayacağı, tümüyle tiksindirici bedensel bir istilaya hedef olmakla kalmıyor. Böylesine acımasız bir durumun sonucunda gebe kalabiliyor, çocuk doğuruyor ve ırzına geçilmiş bir kadının doğuracağı çocuğu nasıl bakacağının düşücesi bile insanın tüylerini ürpertiyor. Hele bizim toplumumuzda o çocuğun nasıl horlandığını, nasıl aşağılandığını bilmeyenimiz yoktur herhalde... Bitmedi, bazen ırza geçmenin sonucunda yaralanmalar, ciddi sakatlanmalar, ölümler de olabiliyor...

Irzına geçilen kadın, çoğunlukla kendi hemcinslerini yardıma çağırmasına rağmen erkek saldırganların gücüne karşı koyamıyorlar. Bu da kadınların fiziksel olarak genelde daha ufak tefek olmalarından kaynaklanıyor sanıyorum.

Irzına geçilmiş ya da yağmalanmış kadın kendisini yağmalayan erkek tarafından diğer erkeklere karşı koruyucu görevini üstleniyor... Ve böylece de o tehlikeli pazarlığa girilmiş oluyor.

Kadının tek eşlilik, annelik ya da sevgiye dönük doğal eğilim yerine, zamanı, mekanı belli olmayan bir ırza geçilmeye duyduğu korku, kadının erkeğe özündeki boyun eğişinin tek nedensel etkeni, tarihsel bağımlılığının, koruyucu çiftleşme yoluyla evcilleştirilmesinin-edilgenleştirilmesinin en can alıcı yönü olsa gerek.

Erkek bir defa belirli bir kadın bedenine sahip olma hakkını elde edince, diğer saldırganlarla savaşma görevini de üzerine almıştır.

Irzına geçilen ve koruyucu görevini üstlenen erkekle birlikte yaşayan kadınlar, giderek diğer kadınlara yabancılaşmışlardır. Kadın böylece bir erkek tarafından korunmaya muhtaç cinsler olarak toplumsal örgütlenmede günümüze dek süren bir sorundur.

Kadının tarihsel korunmasını yüklenen erkekler, sonradan koca, baba, erkek kardeş olarak, yalnızca kadının bedenine sahip olmakla kalmadılar. Toplumdaki yerini taşınır mal düzeyine indirmişdirler. Kadının erkeklerce başka erkeklere karşı tarihsel korunmasının bedeli bekâret ve tekeşliliğin yerleştirilmesi olmuştur. Ve böylece kadının bedenine karşı işlenen bir suç erkeğin malına karşı işlenmiş sayılmıştır.

Kalıcı, karşılıklı koruyucu ilişkinin en eski biçimi bugün evlilik olarak kabul ettiğimiz bir beraberliktir. Bu beraberlik kadının erkek tarafından zorla kaçırılıp kadının ırzına geçilmesiyle kurumlaşmış görülmektedir.

Tarihe şöyle bir baktığımızda, günümüze dek süren savaşlardaki ırza geçmeler çok büyük boyutlardadır.

Savaşta kazanan taraf, kaybeden tarafın kadınlarının ırzına geçtiğini bilmeyenimiz var mıdır? Ama saldırgan bir usul hiçbir zaman kadınların hatta çocukların ırzına geçtiğini kabul etmez. Yenik bir ulusun insanlarınca ırza geçme olgusu düşmanın bilinçli bir biçimde onları yoketme çabasının bir parçasıdır.

Savaşta kadınların ırzına geçilmesi, yapılan en son aşağılamadır. Cinsel anlamda acı verme ve öldürücü son darbedir. Hangi savaşı araştırırsak araştıralım, hepsinde tecavüz olaylarına büyük oranda rastlamamız mümkündür.

Bir çok kadın da düşman erkekleri tarafından hamile kalmaktadır. Büyük psikolojik bunalımlar sonucu intiharlar had safhadadır. Bazı kadınlar da dokuz ay boyunca istemedikleri bir çocuğu bedenlerinde taşımaktadırlar. Hergün yaşanan bir işkenceden ne farkı vardır?

Kadın Dayanışması

Şemê PELGÊ

Nazi faşizmi her türden direnişi sindirmek amacıyla özellikle gece yarılarında sürdürülen katliam operasyonlarına verdiği isim "Gece ve Sis'tir. Faşizmin literatüründe geceleyin kaybet ve belirsizliğin sisiyle sarmala, belleksizleştirmek için kan akıtmaktan korkma anlamına geliyor.

Amaç kayıp edilenin, dolayısıyla onun çevresindekilerinin dünyayla bütün bağlarını koparmak, en ufak bir umut kırıntısına yer bırakmamak... uğruna yaşadığı, savaştığı dünyanın kaydından düşürmek...yapayalnız bırakmak. Ardında kalanı, yakınlarını kendi umutlarıyla boğmak, kendi umutlarıyla cezalandırmak...onları bildikleri, hazır oldukları hiç bir duyguya soluk aldırmayan bir mahpusluğa itmek, umuttan istifa ettirmek,.. hükmettiği toplumu oluşturan vatandaşlarını ve onların çocuklarını kaybettirmeyi, kurban etmeyi benimsetmek, yoksulluk, çaresizlik, cehalet gibi "erdemlere" (?) sarılmalarını özendirip, katliamlara karşı "aman bir tatsızlık çıkmasın" duygusunu egemen kılarak belleksiz bir toplum yaratmaktır.

Devlet denilen ceberrut mekanizmayla vatandaşım dediği toplum arasındaki ilişki biçimlerinden biri. Bir çok yerde başarıya da ulaştı. Şu an Kürdistan'ın bir parçasının yer aldığı "Türkiye" coğrafyasında da en revaçta olan yöntemlerden biri.

Egemenliğini dizginsiz işkencelerle kalıcılaştırmak, dahası, "işkence tarihinin son noktası" denilen kaybetmeyi, zulmün en katmerli çeşitlemesiyle içiçe geçiren bir politika uyguluyor sömürgeci faşist TC. Kaybettirdiklerinin ailelerini onları yeniden bulma bağlamında umuttan istifa ettirmek istiyor. Buna rağmen başarılı olduğunu söylemek zor. Çünkü kaybettirdiklerinin aileleri kendi çocukları ve eşlerini bulmak bağlamında umuttan istifa etmişlerdi, ama yeni kayıpların olmaması düzleminde başını kadınların çektiği bir direniş odağı, faşist TC'nin "Gece ve Sis"i yaratmasının hızını kesmeyi başardı. Direnişin sembolü olarak dünya demokratik kamuoyunda saygın bir yer edindiler Cumartesi Anneleri...

"Gece ve Sis" madalyonunun bir yüzü muhaliflerinin eşleri, anneleri, sevgilileri, arkadaşlarıydı. Diğer yüzüyse, "iki oğlum daha var, onlar da hazır bu vatan için, ama böyle değil, başka bir ülkeyle savaş olsa, ben de hazırım o zaman", "Biz ağabeyimi gömerken 'bu son olsun dedik'... dördüncü yıla girdi onsuzluk, son olmadığı gibi, daha çok insan ölüyor" diyen, evlatlarını vatana karşı görevlerini yerine getirmek (savaşın sürmesine malzeme vermek demek daha doğru olur) için devlete teslim eden ama geri alamayan asker alileleri oluşturuyor.

Sömürgeci faşist TC, kendisini tahkim edecek bir alan olarak görüyordu "Cuma Anneleri"ni. Medya da öyle sunmaya özen gösteriyordu. Oysa bu dünya da "Gece ve Sis"in olumsuz etkisinden payını almış. Epeyce de öfkeliler üstelik "Gece ve Sis" in yaratıcılarına.

Hem de "Buna bir çare yok mu", "oğlum yok, ama kızımın sevgililerinin ölmesini istemiyorum", "kaçış çare değil ama ben sonuna kadar kaçacağım", "Onlar bizim düşmanımız değil. Cuma, Cumartesi anneleri, hepimiz anneyiz, her annenin içi yanar, benim çocuğum da , kimsenin çocuğu da ölmesin.", "Biz Ankara'dakilerin umrunda bile değiliz, bu iş bitmeli" biçiminde tepkililer.

Saflar netleşmiş. Safların bir tarafında kaybettirenler yani devlet var. Diğer tarafta, "Gece ve Sis"e karşı olanlarla, kutsal saydıkları değerleri sahiplenmek adına, bilinçsizce ona yardıma çalışan ama zararlarını yüreklerinde hissedenlerin oluşturduğu ezilenler var. Ezilenler cephesini oluşturanların ayrı duruşlara sahip oldukları da bir gerçek.

Zaman geçirmeden bu ayrı duruşları birleştirmek, "Gece ve Sis"in yaratıcılarının oynadığı oyuna köklü bir biçimde dur demek için birleşik eylemler dizisini harekete geçirmek gerekiyor. Bu konudaki öncelikli ve ağırlıklı görev, kadın kuruluşlarının omuzlarındadır.

Umutsuz bir sevgi

Nur YILMAZ

Başlığı yazarken, aklımdan "umutsuz bir sevginin sonucu" demek geçiyor ama, anlatacaklarım sonuç mu değil mi belirsiz bir durumda. Karar okurlara kalsın ama,

içimden geçeni de gözönünde bulundursunlar istedim.

Temel soru şu: tüm olumsuzluklara, kirlenmişliklere rağmen, umutsuz ama özde sevgi kalıcı olabilir mi? Yaşanan hataları, olumsuzlukları kirlenmişlik ya da sevgiye hakaret anlamında değerlendirmek doğru mudur? Bu da diğer soruya karşıt, tamamen farklı bir anlam içeren, değişik boyut açan (sorulup sorulmaması, yoruma göre değişen) bir soru.

Bu sevginin başlangıcından beri kendime sormaya devam ettiğim bir başka soru var! "Hata mı ediyorum, hata mı ettim ve hataya devam ediyor muyum" diye. Ama bana göre bu soruyu sormaya devam ederken dahi, yüreğimde sevginin sıcaklığını hissetmeye devam etmek, işte sevgi bu demek. Özde sevgi intikam hırsıyla yapılan tüm yanlışlara rağmen tükenmek bilmiyor. Bir parça kopuyor ağırlığından, bir adım mesafe açılıyor sonuçta ama, sevgiye kökten bir nokta konulamıyor. Hatta kökten bitirme, sevgiyi yoketme adına sanki bilinçli bir hareketle yola çıkılsa bile, hiç bir şey farketmiyor. Yürekte yoğunlukla taşınan o derin sevdayı söküp atmak mümkün değil.

"Sevgiye dayalı bir ilişki çerçevesinde cinsellik" tabusunu kırmak, hele de sevgiyi yoğunlukla yaşayan bir insan tarafından oldukça zor ama, oldukça da öğretici. En azından böyle bir durumda da sevgiyi öldürmediğini öğrenmiş oluyorsun. Bundan başka, intikam hırsının, oturmamış bir sevginin kalıntısı olduğunu tesbit ediyorsun. (Bu bir savunma mekanizması mı tam olarak anlamış değilim ama, özde sevdiğin kişiye elinde olmaksızın, belki mesafeli olmayı mecburen öğrenmek zorunda kalıyorsun ve bence olması gereken birşey) Çünkü tüm samimiyetini, dürüstlüğünü, içtenliğini ve saflığını ortaya koyduğun sevdiğin bile olsa kullanıyor. Demek ki bu yoğunlukta samimiyeti temelde haketmiyor. Hatta tüm bunlar yaşandığından, ister istemez, "onu sevmekle hata mı ediyorum" diye sormaya yöneltecek kadar. Sonuç olarak yine onun lafına geliyoruz. "Herkese hakettiği ölçüde değer vereceksin"

Yaşanan yanlışlıkları kirlenmişlik şeklinde değerlendirmekle, sevgiye dayalı cinsellik arasındaki bağlantı üzerinde durmamız gerekiyor sanırım. Öncelikle "her türden tabu yıkılmalıdır anlayışına sahip olunmalı" fikrini yürekten benimsiyorum. Buna bağlı olarak aşırı sevgi yoğunluğunu taşıyan ve karamsar eğilimlere yönelen herkes, kanımca elinde olmaksızın hata yapabilir. Bu da bana göre, herşeyde olduğu gibi sevginin de aşırığılıyla ilgili. İnsan her yönden esnek olmalı, her ne konuda olursa olsun aşırılığa yönelmemeli. Çünkü birşeyi fazla yüceltmek, bir çok yönden olumsuzluğu da beraberinde getiriyor.

Örgütlenme eleştirisine yanıt -2-

Zelal DÊRSÎMÎ

Çünkü genel ve özelde kadınlar ezilen sınıfın unsurlarıdırlar. Üretimin sahibi değiller. Ekonomik bağımsızlıkları yoktur. Sömürge ülkenin kadınları olarak ağır baskı ve zulmü yaşıyorlar. Savaş koşullarında özel işkence ve tecavüzlere maruz kalıyor, egemen devletin egemen cinsleri tarafından savaşta ele geçirilen ganimet olarak görülüyorlar. Örgütsüz kalmaları sınıfsal ve ulusal temelde bir eksikliktir. Kadınların örgütlenmesi hem kendi cinseleri açısından hem de ulusal ve sınıfsal açıdan bir gerekliliktir.

Eğer sosyalistler kadın sorununa yeterli önemi vermiş iseler neden örgütlü yapılarda kadınlar yok denecek kadar az? Neden soruna ilişkin görüşler programatik düzeyde kalıyor? O prog-ramları düzenleyen neden ezilen cinsin kendisi değil de erkekler? Ya da neden sosyalist deneyimi olmuş Rusya'nın kadınları şu an Laleli piyasasında? Sosyalistlerin oturup düşünmesi gerekir. Neleri nasıl eksik bıraktıklarını bunun ertelenecek bir sorun olmadığının bilinciyle davranmaları gerekir.

Bağımsız örgütlenmenin, ülkemizin ulusal devrimine katkı koyacağını, cinslerarası eşitsiz- liği gidermede bir araç olacağı inancını taşıyorum. Yöntemleri tartışmak, geliştirmek kadınlar cephesini genişletmek istedim.

BKÖ, kadınların sadece kendi özgün koşullarındaki değişimi değil, toplumsal değişimi hızlandıracaktır.

Ezilen cins olarak, ezilen ulusun, ezilen sınıfın kader ortaklığını paylaşıyoruz. Kadınların iktidar olacağı, aynı şekilde erkeklerin iktidar olduğu bir yaşamı da istemiyoruz. BKÖ'nü, geri kalmışlığı giderecek, edilgen yaşamı sorgulayacak, kadının yaşamındaki sınırları aşmanın aracı olarak görüyoruz. Katıldığımız platformlarda ifade ettiklerimizin önemsenmediği, çalıştığımız halde emeğimizin üzerinde belirleyici olamadığımız bir gerçektir. Biz kadınlar, erkekler karşısında zayıf kalmışız. Bilincimizden çok içgüdülerimizle hareket ediyoruz. Beynimiz ve yüreğimiz çok az zamanlar beraber zıplıyor. Genelde yüreğimiz zıplıyor. Erkeklerin duymadığı, hissetmediği acıları, duyguları yaşıyoruz. Kısacası kadınlar yaşamın diğer çelişkilerini farkedecek boyuta gelmeliler ki yaşamı paylaşsınlar. Kadınlar ilkokul seviyeli, erkekler üniversite seviyeli. Bu bahsettiğimiz üretim ilişkileriyle şekillenen durumdur. Ayrımı koyan bizler değiliz, sistemin kendisi ve onun taşaronlarıdır. Kadınların kendilerini geliştirecekleri araçları ellerinden alınmıştır. Bağımsız örgütlenme kadınların elinde olan bir araç olacaktır.

Kadın ve erkek arasında var olan eşitsiz koşulları görüyor ve yaşıyoruz. Kadınlar kalkar bunun karşısında durur ve mücadele ederlerse, bunun için de kendi özgünlüklerini içeren bir girişim yaratırlarsa, kadınlar mı ayırımcı davranmış olacak? Ya da beğenmediği, tercih etmeyeceği bu yaşam tarzını cılız tepkilerle ve sözde ifadelerle mi değiştirecek? Bu bakış açısında sömürü sisteminin muhalifi, daha da ilerisi sosyalist bakış açısı olabilir mi?

Genel durumu ele aldığımızda tüm erkekleri ayrı ayrı kefeye koymuyorum. Sınıfsal kimliklerini de reddetmiyorum. Çünkü sorun tek tek bireylerden kaynaklanmıyor. Sayın Egît, ulusumuzun diğer uluslarla eşit olup olmadığı sorusuyla beraber, sorunu bireysel düzeye çekerek erkeklerin kendi aralarında aynı haklara sahip olup olmadığıyla ilişkilendiriyor. Bireyler toplumu belirlemiyor, toplum bireyleri belirliyor. Genel olarak egemen olan erkeklerin durumunu tek tek erkekler değiştirmiyor. Nasıl ki, Tansu Çiller Türkiyeli kadınların durumunu belirlemiyorsa.

Xidir Egît bir itirafta bulunarak erkeklerin kadınları köleleştirdiğini ve benim de erkekler gibi kadını aşağıladığımı ifade ediyor. Dinamikleri param parça olan ülkemizde BKÖ'nü nasıl düşündüğümü soruyor. Parçalanmayı bizler yapmadık. Ancak sessiz kalırsak bu parçalanmışlığı kabul etmiş ve kalıcılaşmasına katkı koymuş olacağız. Egît, eğer BKÖ yaratılırsa bırakın kadının kurtuluşunu, ciddi bir hak bile alamazsınız diyor. Bu açıklamasıyla kadın sorununu ciddiyetsiz bulduğunu kabul etmiyor mu? Acaba bu mudur sosyalist bakış açısı? Şimdi sormak istiyorum, kadının köle yaşamına gözyuman veya çözümünde samimi davranmayan kimdir? Bu noktayı gözönünde bulundurarak Egît'in bahsettiği ve onun bu anlamdaki görüşlerini paylaşan arkadaşların, feminizmi de iyi araştırmalarını öneriyorum.Acaba feminizmin kendisi mi kötü yoksa ona tıpkı sosyalizmi bütünüyle özümseyemeyip kirletenler mi çirkinleştirmiş?

Sonuç olarak herşeyin en iyisini biliyor iddiasıyla çıkmıyorum. Diğer bir gekçekliğim sosyalist de değilim. Sosyalist olabilme çabası veren biriyim. Ülkemin bir kadını olarak ulusal, sınıfsal, cinsel hiç bir kimliğimi dışarıda bırakmayacak örgütlülüğü savunuyorum ve özgür bir yaşam umudunu taşıyorum. Bu umudumu kadın, erkek, tüm arkadaşlarımla paylaşmak istiyorum. Ülkede olup sorunları erteleyen veya uzaklaşıp gerçekleri göremeyen dostları kendilerini silkeleyip tüm toplumsal sorunlara duyarlılık göstermeye çağırıyorum. Birey olarak eksiklerimden utanmıyorum. Bu nedenle yazı yazarken eksikler barındırıyorum. Yazı yazmanın sadece bir beceri olmadığını, okuma, araştırma ve pratik birikimle yakından alakalı olduğunu da biliyorum. Eğer sayın Egît bir okurdaş olarak kadınların gelişmesini, dolayısıyla tüm insanların sömürüye karşı cephede yer almasını istiyorsa, eleştirsin. Sorunu bireyselliğe indirgemeden, polemik yaratmadan tartışma ortamı yaratsın.

Kadınlar olarak yaşamın diğer alanlarına olduğu gibi politika belirlemekte yeniyiz ve yanlışlarımız da olacaktır. Yanlışlarımızı ve eksiklerimizi yoldaşlarımızla, arkadaşlarımızla, dostlarımızla aşacağımıza inanıyorum bunun önüne engel olmayalım. Eğer erkekler olarak yapabileceğiniz birşey yoksa bırakın biz kadınlar da kendi tarihimizi yaratalım, yanlışlarımızla doğrularımızı bulalım.

KADINCA ÇOCUKÇA

nû MEDKOM KONSER

Cîgerxwînê nemir

Bedirhan EPÖZDEMİR

Gelê Kurd di van rojên bûrî de ewladekî xwe yê hêja bi bîranî. Ew însanê hêja ku ji alîyê piçûk û mezînan ve baş tê naskirin, însanê qedîrbilind mamosta Cegerxwîn e. Ew tenê ne jî alîyê gelê Kurd ve, her wiha ji layê gelên cîran, ji aliyê pêşverû û demoqratên cîhanê ve jî baş tê naskirin. Ji ber vê sedemê jî navê wî ji xwendevan re ne bîyanî ye.

Cegerxwîn, eve diwazdeh sal e, ku ji nav me barkiriye. Sal çawa bilez û bez derbas dibin, meriv tênagihê. Lê her wek Cegerxwîn, li cem meye, bi me re êş û kûlan parvedike, di kûrayî ya dilan de ciyê xwe girtiye û hatiye neqişkırın.

Em, bindestin, weke gelek asteng û pirsegirikên me, pirsên wêjeya me jî pirin. Gelek caran ji bo çareseriya van pirsan bi devkî û niviskî niqaşên hêja tênе kirin. Lê mixabin, car caran jî niqaşên bê mene tên kirin.

Di zarawayê Kurmanciya Jêrîn (Soranî) de gotinek gelek xweş heye. Gava Kurdên herêma Soran li bûyerêkê ecêmayî diminin, dibêjin; "Bi xwa kaka zor seyr e." Wê pêlê gava ku min gotin û ramanên lêkolînvan û rewşenbîrekî Kurd di derheqê mamoste Cegerxwîn de bihîst ev gotina li jor kete bira min û min carêke dîn qenet ani ku em niviskar û rewşenbîrên Kurd "zor seyr ini" Wisa xwiya ye ku ev "zor seyîr" bûn tê heya demêkê dûr û dirêj dom bike. Bêgûman vêga hûn ê mereq bikin û bêjin ma vî biraderî çî gotiye, ku tu wusan tûre dibî? Biraderê me yê hêja ku li ber navê wî qarîyerê wî yê birqandî jî heye nivîsîn, gotiye; "Ez Cegerxwîn weke şairekî nabînim û meriv ji Cîgerxwîn re nikarê bêjê şair. "De kerem bikin, werin jî vira bixwin. Çî dîtineke hêja... Heyv ji nû wa hate keşif kirin. Dê başa ku Cîgerxwîn ne şair be, ki ye şair ez gori? Cenab dikarê di wî warî de pîvanên xwe yê eziz bînê ziman û me rohnî bike?

Red û înkar bûye ehlaq li gel hinekan. Bindestî ya salan gelek kes xistiye nav kêmasiyên mezin. Tu mêze dikî, pisîkeke dagirkeran, an jî ya cîhanê li cem wan dibe şêr û piling. Lê, em şêr û pilingên xwe nabînin, an jî navê bibînin. Qaqilê ku jê derketîye naecibîne, piçûk dibîne, tinaz û yarîyan pê dike. Weka mînak; temaşeyî dor û alîyên xwe bikin, ger hevwelatiyekî we pirseke wî hebe, hûn di vî warî de ango di pişkaftina pirsê de pispor nebin jî bikêmanî agahdarin. Mecala we heye ku hûn alîkarî bidine hevwelatiyên xwe. Çî ji destê we bê jî hûn dikin. Gelek caran bi seetan, belkî jî bi rojan, heya ku tif di devê we de ziwa diba jê re kise dikin. Lê piştî yekî bîyanî dibîne, jê pirs dike. Bêgûman merivê bîyanî nîvê we agahdar nine li ser pirsa hevwalatiyê we yê ezîz. Lê jê bawer dike, ji we bawer nake. Çinkî ew bîyanî ye, ew çêtir dizane. Keda we zef caran bedilhewa diçe, pirsa hevwalatî yê we jî çareser nabî. Ev rewş xulqandina bandora bindestiyê ya salan e, bûye rewşeke psîkolojîk û rûhî. Minak pirin, dîroka xwe nasnake, lê dîroka gelekî ku jê bi hezar kîlometran dûr e, weka nava destê xwe nas-

dike. Qaîde û prensîbên hene gelek caran ji bo tu kesî nayên ber çevên xwe, lê bi xwe û heyînên xwe ve tiştên sunî dizeliqînê, ku neye işê wî her tişt moxil dike. Înca ne bi helê te, ku tu mayî li ser moxilê, jîyan ji te re namîne. Yan jî tu mêze dikî, şoreşa xwe nizanê, ji bo ku wê reş bike li her deriyî dide, lê şoreşên dîn zer û zeber kirîye.

Bêşik mebesta min ne ew e, bila tu tişt neye rexnekirin. Tam eksê wî pewîste her tişt di bêjinga rexnê re bê derbaz kirin. Ew pewîstî ji bo duwerojê pir giring e. Rexne gerek pêşîya moriv veke û ronahi bike. Lê rexne re û înkar nîne. Rexne gerek tu car yek alî nebî, her tim du alî be. Dîsa pêwîste em ji bîr nekin ku rexne ne hesudî û reşkirin e. Belkî niviskarî û sîyasetvanî hesan be, lê rexnevanî tiştêkî pir zor e, ne karê herkesî ye ji rexnevaniyê re pisporî divê. Rexnevan gerek bê layan be, ji remanên hissî dûr be xwedan pêşnîyar be. Bûyeran di bejîngê de bejing bike. Bi rexnên xwe sûr û çeperan nekşînê pêşiya pêşveçûyînê. Tam eksê wê astengan li ber pêşve çûna rake.

Dîyare ku herkes dikarê Cegerxwîn jî rexne bike, bi her awayî. Her kes ne mecbûr e, jê hez bike û helbestên wî bi ecibîne. Nivîskarên van rêzan jî gelek

gerxwîn ne şaîr e" barekî giran e. Meriv di bin de diperçiqe.

Lê îro wêjeya Kurdî di her warî de ne weka 15-20 sal berê ye. Êdî romana Kurdî, çîrok û helbestên Kurdî tenê ji ber ku bi Kurdî ne nayêne xwendin. Xwendevanên zîrek îdî li tiştên başqe ji digerin. Li uslup, raman û naveroka wan berheman dinêrin. Ev xala jî merheleyeke bilind e. Şik tûneye ku Cegerxwîn, îro bijî ya wê ewî jî wuha bidîta.

Gelek xortên Kurd hene ku îro li ser wêjeya Kurdî serê xwe diwestînin. Ji bo wêjeyêkê nûjen bê westan xebat dikin. Qise û nirxandin wisa hêsan nîne îdî. Ev serbilindî ye, bextîyarîyêke ji bo me. Ya here giring ewe ku wê bandora "yek destî" nikaribe berhemên me yên wêje yî bi keys û fesal bifetsîne.

Demêk bere ez laqî xortê Kurd Uso hatim. Çend sale ku ez Uso nasdikim. Her çiqas min lê dîtîye bi rojname, kovar û pirtûkan wa mijûle. Uso sala borî zaningaha Leîdîn beşa Tirkolojî kuta kir. Têza xwe bi Kurdî û Hollandî li ser mamosta Cîgerxwîn nivsandî ye. Berhema xwe damin û tika kir ku ez ji ber çev derbaz kim. Li gel hinêk kêmasî yan, berhemêkê baş anî ye holê. Qasî mecalên xwe li ser Cîgerxwîn lêkola ye. Bi sedan nivîs, çavkanî û pirtûken li be çev der-

saniî bersiva vê pirsê bidin. Cîgerxwîn kî ye, çî ye û çi xwestî ye? li gor mecalên xwe emê lê bigerin ku van pirsan zelal bikin.

Divê nivisê de emê bi hevra derkevine gerêk li baxçê Cîgerxwîn. Ew baxçe ye ku bi gul sosin û binefşan wa hatîye xemilandin. Lê bê guman tenê bênên xweş tinenin divî baxçe yî da. Meriv gelek çaran laqî eş azar û janan jî tê. Ku ez bikarbim, senetê wî, perçêk jiyana wî binime ber çevan ezê pir bextîyar bin. Lê çawa

Cîgerxwîn di nav malbata xweda.

caran hinek helbestên mamoste Cegerxwîn bê lene dîtîye û rexne kirî ye. Ev rexneyên wiha di saxîya wî de jî ji aliyên gelek kesan we hatine kirin. Cigerxwîn, li hemberî van rexna piçûk nebû ye, mezin bû ye. Gelek caran jî bi henek û laqirdî bersiva xwe daye.

Tu car ji bîr nakim. Rehmetî yê Emer Turhan digot gava ku me dîvana wî ya bi navê "Kîme ez" daktîlo dikir, ez leqî gelek helbestên bê mane hatin. Wê demê min jî seyda pirsî;

-Ev çine xwedê ji te razî be seyda?

Go Cegerxwîn keniya û bersiva min da,

-Kurdî ne lawo, bila Kurd ji xwe ra bixwînin.

Piştî vê jî mamoste Cegerxwîn û kek Emerê rahmetî çen helbes ji dîwanê derdixin.

Lê pêwîste careke dîn em ji bîr nekin, rexnekirina Cegerxwîn û helbestên wî tiştek e, red û înkar tiştêkê dinêye. Gotina "Cebaz kirî ye. Lê mixabin ji bê mecalî yê nahatîye çapkirin. Pirtûka Uso jî weka gelek pirtûkan li ser refê toz digre. Bende xerxwaza ye ku be çapkirin.

Pêwîste ku dezge û rexistinên me Uso û gelek Uso'yan destek bikin û berhem ên wana ji bin tozê azad bikin. Ku ez berpirsîyarîyen xwe bînine cîh, te Cîgerxwîn'ên me di gora xwe da bextîyar û şad rezên. Wê demê emê bikaribin di heqê red û înkara da bên. Tê wêja ya no ew çax xurû û zelal bibî. Ku em red û înkarê bidominin, emê av bikşînin jî aşê dagirkeran ra.

Divan rojan de ku em 12 salî ya mirina Cîgerxwîn bîrtînin, min xwe berpirsîyar dît ku ez van gotinên jorîn bînine ziman. Hêvîdarim ku xwendevanên bi rûmet vî qasi ji min ra zef nedîtin.

Cîgerxwîn kî ye?;

Evên ku gîhîştinin tama helbestên Cîgerxwîn di karin bi hêrehmetî yê Qanadê kurdo jî gotîye; bi rastî jî Cîgerxwîn behreke bi bin û serî ye, ku meriv bivê noqî vê behrê bibî, gerek meriv pispor bi.

Lê divêm di serî da çend niqtan bidi ne xuyakirin.Nazim, Neruda û hozanên dî yê bi nav û deng ji gelê xwe û raya gîştî ya demoqrat û peşverû ra çîne, Cîgerxwîn jî ewe. Bi berhemên xwe, bi dîtin û tekoşîna xwe cîyê xwe di nav karwanê ozanên cîhanê da girti. Eger ku di nav vî karwanî da weka wana deng neda bî, ev rewş ne tawanbarî ya Cîgerxwîne. Ev rewş girêdayî ye bi rewşa gelê Kurd ya dirokî û mercên sosyo-politik yê gelê meye. Pêwîste em tu car jibîr nekin ku paşvamayî herê kambaxtirin tişte. Ev di her warî da xwe dîde xuyakirin. Paşvamayî rê û bendan li pêşîya peşveçûn û nûjenî yê digre. Sedemê vi em nikarin Cîgerxwîn ji dervê wan mercan hilînine dest. Û çava bê xweşê me em lê wusa bînin ziman. Ku em wusan bikin eme bikevin nava gelek xeletî û şaşiyan. Ji xwe ev rewş di helbestên Cîgerxwîn da bi eyan û beyanin.

Em dikarin bêjin li gel van mercan di ser rûyê cîhanê de kêm helbestvan hene wek Cîgerxwînê nemir. Ev dîtinên me fantaziyêke. Rastiyêkê, naveroka helbesten mamosta yê nemir e. Naveroka helbestan wî pir alî ye. Hun dikarin di wana da dirokê, folklorê, evine, sosyalîzmê, înternasyonalîzmî, tebîete, fabil, aşîti û tekoşînê bi hêsayî bibînin, ji wana fêrbibin, xwe û welate xwe nasbikin û bigehêjine tema jiyane. Sedem vi ji ku meriv tenê bi aliyêk fikrê Cîgerxwîn, meriv lê nikare nasbike.

Loma dibêm, bi rastî gava meriv helbestên wî dixwîne têr nabî ji tema wana. Evên ku ji mecala xwendin û fêmkirina helbestên Cîgerxwîn ne parin, ji nîmetêkî gelek hêja mehrum diminin. Helbestên Cîgerxwîn hevî û bawarîyên meriv tûjdikin, meriv bi hêzdikin. Tema jîyanê tiştêkê dîye, di wan helbestan da Gava meriv lê dixwînê dibi evîndarê jîyanê, dibî eşiq û mehşûk.

Bi helbestên wî, tu carna li qîrîdaxî, li Mehabat li meydana azadî yi, li Gilale di nava şerê germ de yî yan ji li Qamişlok bi înyada dagirkeran di nav tekoşînê da yî û li Dîyarbekir bi hezaren ra, bi yek dil û yek mil di xwepêşandana de yî. Yan jî li gel zehmetkêşên kurd, Tirx, Ereb û Farisan ku mil dane hev, zilm û zordarî ye perçe-perçe kirine, sur û sinoran rakirine, pasaportan mena xwe hunda kirine, li civatêkê azad û wekhev xwe dibînî û bi Cîgerxwîn ra li Emerîka li nav zencîyan, li Vîetnam, li welate raşika li Efrîqa, yan jî lî cîyêkê din yê cîhane di nav şere netewî û rizgarîyê da xwe dibînî. Eger hun li ciyêkê din laqi wi nehatin, we wî weka xortêkê hijdeh sali bengî dît, şaş nebin. Çinki lî gel Cîgerxwîn temena hizkirinê û evîndari yê tune ye. Evîn û bengî li cem du gotînen bi rumettin û hevûdunê temam dikin. Ev daxwaz û germayî xwîna meriv dikelîne.

Cîgerxwîn ji bo weje ya Kurdî serkanîyeke. Ji vê serkanîyê avêke zelal û xweş tê. Meriv ji vê kanîye çiqas av vexwe têr nabî.

Bi salane ku ev ava zelal dor û alîyê xwe bi kilamên azadî û wekhevî yê av dide. Dîtinê, me çi dibin bila bibin, pêwîste em hemû li gel hev, li vê serkanîyê xwedî derkevin û biparêzin.

(Dumahîk heye)

Emê Kengî Şewqeyê Atatürk Ji Serê Xwe Derxînîn?

Zinar SORAN

Kultur û hînbûnên ku bûne weke perçên kulturê, zû bi zû nayên guherandin. Ev rastiya, hem ji bo tiştên pozitîf û hem ji bo yên negatîf derbas dibe. Gava ji bona xebatên siyasî û geşkirina şiyarbûna neteweyî em li gundan digeriyan, me gelek caran mînakên balkêş yên ku xelk bikaribin bi hêsanê têbigihêjin didan. Ji bona şîrovekirina zahmetiya devjêberdana hinek adetên kevn û neyînî, min gelek caran mînakan "şewqe Atatürk"

dida.

Mustafa Kemal Atatürk ji bo ku xelkê jî urf û adetên wan dûrbixîne û li gor qalibên siyasete xwe civateke yekrengî ava bike, di 25'ê çiriya paşîn ya 1925an de bi navê "qanûna şewqe" qanûneke taybetî derxist. Li gor ku tê gotin, heta Atatürk şewqe bi kurdan da qebûl kirin û şewqe da serê wan, bi hezaran kurd qetil kir. Di civata kurdî de, bikaranîna şewqe, êdî bûye perçakî jiyanê. Eger Atatürk niha ji mezel rabe û bi dehhezaran kurdan bikuje, wê nikaribe şewqe ji serê wan derxîne.

Di tevgera neteweyî ya welatê me de jî, gelek mînakên weke "şewqeyê Atatürk" hene. Devjêberdana hinek hînbûn û adetan, pirê caran gelekî zahmet dibe. Yek ji wan jî, di nav piraniya rewşenbîrên me kurdan de, di dewsa kurdî de, xwendin, nivisandin û axaftina bi tirkî ye. Çawa ku bikaranîna "şewqê Atatürk" di nav xelkê me de bû kultur û perçakî jiyana me ya rojane; ji bo gelek rewşenbîr, nivîskar û siyasetvanên kurdan jî di dewsa kurdî de, bi tirkî axaftin, xwendin, nivîsandin û siyaset kirin, bûye perçakî jiyana wan ya rojane. Mebesta min ji vê yekê ne ew e ku bila rewşenbîr û siyasetvanên kurdan ji binî de bir tirkî nepeyivin û nenivisînin; li gor cih û pêwîstiye, bêguman divê em zimanê tirkî ji bi kar bînin. Lê divê em ji bîr nekin ku em rewşenbîr û siyasetvanên milletekî bindest in. Welatê me hatiye dagirkirin, xelkê me di bin zilm û pîkoliya dijminan de dinale, êrîşên mezin û piralî li ser ziman û çanda me heye; ziman û kultura me di bin xetereke mezin ya wenda bûne de ye...

Di gelek nivîs û propogandayên xwe de, em diyar dikin ku dewletên kolonyalîst hebûna welatê me, nasnameya me ya neteweyî înkar dikin û nahêlin em bi awakî azad bi zimanê xwe yê zikmakî bixwînin û binivîsin. Zilm û pîkoliya li ser gelê me, li ser ziman û kultura wî jî bi dijwarî tê meşandin. Ew dixwazin, ku ziman û kultura me asîmle bikin û neteweyê me ji holê rakin. Bêguman ev hemû rast in. Loma jî, gelek rewşenbîr, rivîskar, siyasetvan û rojnamevanên kurdan ji bo vê zilm, zor û pîkoliyê ji ser neteweyê xwe rakin; weke her neteweyê azad, neteweyê kurd jî bighêje mafên xwe yên neteweyî û demokratîk, xebat û têkoşînên giranbiha dane û niha jî didin. Ji bo vê yekê, têne girtin, di îşkencexaneyên neînsanî de derbas dibin û gelek ji wan şehîd dikevin. Ev, cihê serbilindî û pesnê ye.

Lê di warê parastina ziman û kultura neteweyî de, em gelekî jar û hejar mane. Jo bo neteweyekî bindest parastina ziman û çandê, bingehê serekê yê nasnameya wî ye. Jî bona parastin û pêşvebirina ziman û kultura neteweyî, barên giran dikevin ser milên rewşenbîr, nivîskar, siyasetvan û rojnamevanên kurdan. Bê ku em xebat û hewldanên ku di vî warî de hatine kirin ji bîr bikin; di vê derheqê de, em nikarin bibêjin ku li gor pêvîstiya ku heye, em wezîfeyên xwe pêk tînin. Wezîfeyeke weha girîng, ligel xebatên din yên pêwîst, di serî de, di jiyana xwe ya rojane de, di nivîs û gotûbêjên xwe de, bi bikaranîna zimanê kurdî mumkun e. Rast e, me di dibistanên tirkan de, bi zimanê tirkî xwendiye û nivîsandiye. Bi tirkî nivîsandin û xwendin ji bo me hêsantir tê. Lê ev nayê wê manê ku em li gor hêsaniyê hereket bikin; divê em li gor rastiyê û pêwîstiyê hereket bikin.

Çend roj berê di kanalek televizyona tirkan de, di A-TV'de hevpeyvînek bi Yaşar Kemal hate weşandin. Di vê hevpeyvînê de, Yaşar Kemal behsa dema zaroktiya xwe jî dikir. Diya wî li malê nedihişt ku ji derveyî kurdî ew bi zimanê din, ango bi tirkî bipeyivin. Heta, ji bo vê yekê jî, Yaşar Kemal carekê şîmaqeq gelekî bi tîn ji diya xwe xwariye. Bê ku ez neheqiyê li kesên ku di vî warî de hewl didin ku wezîfeyên xwe pêk bînin bikim, ez bi hêvî meraq dikim; gelo wê kengî rewşenbîr, siyasetvan, nivîskar û rojnamevanên me, bi kêmanî bî qasî diya Yaşar Kemal di mala xwe de, li kurdiya xwe xwedî derkevin?

Di vî warî de, ez dixwazim bi hêviya pêkanîna çend pirsên giştî nivîsa xwe biqedînim:

Gelo bi awakî giştî, wê kengî rewşenbîr, nivîskar û siyasetvanên kurdan, bi kurdî bifikirin, bipeyin, binivîsîn û siyasetê bikin. Li dadgehên kolonyalîstan bi kurdî îfade û berevaniyên xwe bidin û berî her tiştî jî li malên xwe, bi malbat û zarokên xwe re bi kurdî bipeyivin?

Gelo wê kengî ew rewşenbîr û nivîskarên me yên ku nizanin bi kurdî bipeyivin û binivîsîn; bi qasî ku hewldane ya jî hewl didin ku zimanekî biyanî hîn bibin, ew qas jî hewl bidin ku zimanê xwe yê zikmakî, zimanê bav û kalan jî hîn bibin?

Gelo wê kengî hinek rojname û kovarên me, ne tenê navên xwe, herweha naverokên xwe jî li gor pêwîstiya ku heye, bi lêkolînên li ser ziman, çand û dîrokê, bi nivîsên siyasî û civakî yên bi kurdî bixemilînin?

Gelo wê kengî program, destûr û belavokên rêxistinên me pêşî bi kurdî û dûre bi tirkî bêne nivîsandin?

Gelo wê kengî bi kurdî axaftin û nivîsandin weke perçakî bingehîn ya xebat û têkoşîna li dijî asîmlasyon û kolonyalîzmê bête pejirandin û li gor wê bîrûbaweriyê bête hereket kirin?...

SERSAXÎ

Dîya hevalême Melîk Aygul

Gulnaz Aygul

çû ser heqîya xwe.

Bila serê malbata wan sax be

Mustafa Özçelik,Ali İncesu,
Enver Karahan, Siracettin Kırıcı,
Mahmut Turan, Muharem Keklik,
Rıfat Yüksekkaya

XAÇEPIRS

Çeperast:

"..... bi fîftî fîftî" pirtûka Osman AYTAR.
2- Elektroda erênî ... jê kirina por an rî 3- Tiştê ku serê wî pir tûje, hutik.... Di muzîka Kurdî de miqamek.
4- Nîsbî, relatîf (beropaş)... Navekî mêran. 5- Tenê ku nebatek nû jê çedibe...Li Î ranê devokek Kurda
6- Hecî di erîfa borakê da li wir kom dibin... Jina key, banû. 7- Bêdengên "lome",.. Radon...Li kurdistane eşîrek
8- Lêvegerandin... Bêdegen "kabe"....Peyvek pirsê
9- guldank 10- Kera mê.... Tiştê tu ji hirî ye çê buye, peşm

Serejêr

1- li ser bingeha xwedanîa taybetî a hacetên berkêşan û mêtina keda mîşekar pêk tê. 2- Cilên yeknesak,ji bo kesên eynî karî dikin. 3-hêla ku roj têda wenda dibe.... Şet, dîwane. 4-Bêdengên "dît".. Kesê ku ji german,latîn an anglosakson e. 5-Navekî jinan tê mana keyfxweşîyê ji... xwendina tipek. 6-Xwişka zînê... Bi tirkî gîya.. Zaroyê
bizinê. 7-têda nan çêdikin... Ewlad, zade
8-bi tirkî ji nweşîna fê ra tê gotin(beropaş).... ne tu, ne ew...Noteyek(beropaş) 9-bomba destî, Qumbere
10-Şûn, xepar... Di şiklê hêkêda, hêkanî

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2					■					
3				■						
4						■				
5				■				■		■
6							■			
7			■			■				
8					■			■		
9		■							■	
10							■			

Bersiva hejmara bûrî

Çeperast:
1-Mey.../Farqîn. 2- Ararat../aye. 3- Xerat.../amoK. 4- otaneS../îkS. 5-Aş. 6-Ag .../Nok../ Lem 7-Nator.../loM. 8- Bes.../voK 9-lomareG../Le. 10- Nefel .../ Fas

Serejêr
1- Maxolan. 2- ereT.../,Gabon. 3-Yaran.../Teme. 4-Ran../ nasoF. 5-Fatebor..../Re 6-aT.../veL. 7-loG. 8-Qamişlok. 9-îyoK..../Em.../La 10-nekseM..../leS.

İlk çalışması geçtiğimiz günlerde yayınlanan Kürt müzisyen Zîlan:

Kültür talanına göz yumanlar Kürt olamazlar

Ferad AMED

Zîlan genç bir sanatçı. Amed'de yaşıyor ve müzikal çalışmalarını burada sürdürüyor. Son yıllarda bir patlama yaşayan Kürt Müziği'nde yeni bir ses, yeni bir soluk olmayı hedefliyor ve bu doğrultuda çalışmalarını sürdürüyor. 'Sömürgeci kültüre, bu kültürün dayanaklarına ve yerel uzantılarına alternatif olmayı amaçladığını ve özünde protest okuyan fakat bunu Kürt kültür motifleriyle bezeyip otantik bir tarz tutturmayı amaçlayın bir sanatçı' olarak görüyor. Zîlan "îro" adlı bir kaset çalışması yaptı ve kaseti kısa bir süre önce piyasaya çıktı. Kendisiyle yaptığımız söyleşiyi yayınlıyoruz.

● Kendinizden biraz bahseder misiniz? Kimdir Zîlan?

○ Zîlan 1972 Amed doğumlu... Bingöl'lü bir baba ve Elazığ'lı bir annenin çocuğu. Orta halli bir aile bu benim ailem. İlk ve orta öğrenimini Amed'de tamamladım. 7 yıldan bu yana da yerel bir kurumda profesyonel anlamda müzikle uğraşmaktayım. Künyemi şu sebepten dolayı anlattım; hani Apê Mûsa hatıralarında Teyfik Fikret ve kendini karşılaştırır, zıtlıklarını bir çırpıda sayar ya; bizimki de o mesele. Özgür ulusların sanatçılarına baktığımız zaman çoğu ya bir ya da iki ayrı kurumdan mesleki eğitim almış, çok uygun şartlarda yetişmişlerdir. Oysa Kürt Halkı'nın sanatçıları, tutsak bir halk olmanın gereği olsa gerek, çok zor koşullar altında yetişmekte ve işe çok acemice atlamaktadırlar.

● Kürt Müziği'ne bakış açınızı öğrenebilir miyiz?

○ Bence Kürt Müziği, dünya mozaiğinde hayli önemli bir yeri bulunan bir kültürel olgu. Bu müzik bugünlere bir çok ihanet, bir çok baskı, bir çok sömürüyü alt ederek gelebildi. Şu anda çok baskı altında ve mutlaka bu baskı ve yasaklar altında üretilen eserler de pek özgür olamıyor. Bence özgür koşullar altında çalışmalar yapılabilirse, Kürt Müzisyenleri dünya müzik literatürüne geçecek eserler yaratabilecek denli birikim sahibidirler. Yine de tüm baskı ve yıldırmalara, yasak ve engellemelere rağmen, müziğin gelişimine baktığımız zaman, hala bugüne dek otontizmini bozmadan gelebilmesinde, evrenselliğinin önemli bir payı olduğunu çok rahat algılayabiliyoruz. Halkımın müziğiyle ilgili çalışmalar yapmak, bu müziği yorumlayabilmek bana gurur veriyor. İnsanın kendi diliyle müziğini icra edebilmesi kadar güzel bir duygunun olabileceğini sanmıyorum.

● Çalışmalarınızdan ve çıkan kasetinizden bahsedebilir misiniz?

○ Eski Kürt Halk ozanları hakkında uzun süre önce başladığım çalışmalarımı sürdürüyorum. Bunlara isim vermek gerekirse, Ehmedê Xanî'den, Kawîs Axa, M. Arîfê Cizravî vb.lere dek uzanan bir süreçte sürüyor çalışmalarım. Özellikle dengbêj tarzı yorumda bulunan sanatçılar ilgimi çekiyor ve bunları severek dinliyorum.

Yeni kasetime çalışıyorum. Bu kasetin "îro"dan çok daha nitelikli, çok daha özgün olması en büyük dileğim. Îro'yu yaklaşık 4 yıl önce İstanbul'da yaptım. Gerçi bu kaset, çok farklı ve arzu edilmeyecek ortamlarda oluştu. Bundan dolayı yanlışlıklar, özellikle müzikal anlamda büyük yanlışlıkları bünyesinde barındırıyor. Çok eksik bir altyapı ile hazırlandı. Yapmayı düşündüğüm protest tarza zıt bazı yaklaşımlar, kasette yer alan bazı kavram ve olguları diskalifiye etmişti. Bu da istenmeyen sonuçları çok rahat yarattı. Neyse; her şeye rağmen o arkadaşlara çok teşekkür ederim, çünkü bu piyasayı ve insanların ne denli paragöz ve kaypak olduklarını kafama vura vura gösterdiler bana.

● Kürt Müziğinde kendinizi hangi kulvarda görüyorsunuz? Sizce Kürt Müziğindeki yeriniz nedir?

○ Kürt Müziğinde, Çağdaş Halk Müziğinin özgün ve protest bir sanatçısı olarak görüyorum. Kürt Müziğinin, özgün ve çağdaş bir yorumcusu... Bir çok eksikliğimin olduğunu görüyorum. Yapıların insanları bir çok eksiklikleriyle kabul edip, bunları düzelteceğine, böyle devam etmesine izin verdiği bir ortamda düzelmeye çalışmak ya da en iyisi olmaya çalışmak, belki aptallık olarak bile algılandı dönem dönem. Ama ben hiç bir yapıya ve kuruma bağlı olmadığım için, yapıların "bizim olsun, küçük olsun" anlayışıyla yaşamıyorum. Amacım iki slogan atıp günü kazanmak değil, kırk elli yıl geçse bile bir bestemin hala sevilerek dinleniyor olmasıdır. Yoksa popülist bir müzik politikası ne dinleyiciye, ne sanatçıya ne de müziğin kendisine bir kazanç sağlar. Aksine, bir süre sonra iş tekdüze bir ritme biner ve maalesef, insanlar bindikleri dalı kestiklerini görürler.

● Kuramsallaşma dediniz. Bunun gerekçesi hakkında bize biraz bilgi verir misiniz?

○ Yukarda da değindiğim gibi devletin talan ve asimile politikaları Kürt Müziğinin belgeler ve kayıtlarla değil, dengbêjlerin vasıtasıyla günümüze ulaşması, Kürt ulusal kurumlarının her konuda olduğu gibi müzik konusunda da dar grupçu olmaları ve soruna geliştirici yaklaşmamaları, Kürt aydın ve sanatçılarının parlak vaatlerle sömürgeci kültürün hegomanyasında yaşaması ve özellikle müzik konusunda asimilasyoncu politikalara alet olmaları, genelde Kürt kültüründe, özelde de Kürt Müziğinde bir kurumsallaşmamanın başlıca nedenleridir.

● Köy-kent ilişkisinin müzik ve müzisyenler üzerinde oluşturduğu olumlu ve olumsuz etkiler nelerdir?

○ Dengbêjlerin yüzyıllarca aynı tarzda ve konularda sadece yorumcu olarak kalmaları müziğin kırın etkisinden kurtulup kente inmesine engel olmuştur. 70'li yıllardan sonra bir Aramê Tîgran, bir Civan Haco, bir Şivan Perwer ve benzeri, yeni açılımlarla müziği, kendi mecrasından akıp giden müziğin yönünü kısmen değiştirmiş ve dengbêj geleneği gitar teliyle kentlileşmiştir.

Zîlan'ın "îro" isimli kaseti geçtiğimiz günlerde Koçar Plak tarafından müzikseverlere sunuldu.

● Bir de, otantizm hakkındaki görüşlerinizi öğrenebilirmiyiz?

○ Otantizme bir itirazım yok ama, söyler misiniz, kentte yetişmemiş bir Kürt çocuğu Dewrêşê Sulo'yu mu, Civan Haco'yu mu tercih eder? Kaç tane orta yaşın üzerindeki insanımız çağdaş yorumcuları dinlemekte? Bu bir muamma ve bu muammayı çözme görevi, biz yeni kuşak sanatçılara düşüyor. Öyle bir şey üretmeliyiz ki; köyde oturanı da kentte oturanı da bu üretimden, üretimin vereceği meyveden hoşnut olsun ve ona sahip çıkılabilsin. Biz, bu ulusun sanatçıları olarak sadece belli bir elit kitleye müzik yapacak kadar zaman ve olanak sahibi değiliz.

● Unkapanı'ndaki plak firmalarının Kürtçe müziğe yaklaşımı konusundaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

○ Bence Unkapanı piyasası çok sefil, çok rezil ve tümüyle maddi çıkarlara dayanan bir piyasa. Sırf ticari kaygıları gözeten, asla kalite ve estetik bir kaygı taşımayan bir dünya. İki kelime Kürtçe bilen bir insanı alıp, iki bağlama bir ritim ile çok rahat kaset yapılabiliniyor. Bir çok değerli eser, dejenere edilebiliyor ve insanların sırtından milyarlarca para kazanılıyor. 91'de, Kürt dili üzerindeki yasağın kalkmasından sonra oluşan görece özgür ortamın Unkapanı'na sağladığı girdinin milyarlarca lirayı aştığı söyleniyor. Yani nereden bakarsanız bakın (iki üç namuslu prodüktörü bu saçmalardan tenzih ediyorum) bu Unkapanı'nın Kürt halkına iki taraftan da zarar verdiğini görülüyor. O kadar Kürtçe eser varken kalkıp "Hani gene iyisin" ya da "Abone" adlı uyduruk parçalar bozuk bir aksan ile Kürtçeye çevrilebiliyor. Bunlara kaset yapılıyor. Bence bu yapılacağına Kürt sanatçılarını darağacına çekmek daha hayırlı bir iştir.

● Peki Kürt kültürünü, sanatını bu 'talancıların' elinden almak için ne yapmak gerekir?

○ Halkımızın tüm bireyleri bu asimilasyoncu talan politikalarına çok duyarlı davranmak zorundadırlar. Gelin, bunu yapanlara müsade etmeyelim. Gelin, ulusal kurumları belli bir düşünceye ya da zümreye değil tüm halk için çalışmalar yapabilecek boyuta getirelim. Bundan en karlı çıkacak insanlar, yine halkımızın fertleri olacaktır.

Politika ve sanat

Vecdi ERBAY

Bazı kavramlar gerçek kimliklerinden sıyrılır zamanla ve bu yüzden bu kavramlar, kaba söylemle, ya küfürle ya da övgüyle hayatımızdaki yerini alır. Sanatta da bu durum değişmiyor. Sosyalist Gerçekçilik kavramı da gerçek kimliği dışında çok tartışılmıştır.

Ekim Devrimi, hayatın her alanına müdahele etti. Her alanda geniş kitlelere ulaşmaya çalıştı. Toplumsal, siyasal, ekonomik değişimlere-dönüşümlere neden olduğu biliniyor.

Toplumda önemli yeri olan, kitleler üstündeki etkisi yadsınamayacak kadar büyük olan sanat alanında da örgütlenmeye gidildi. Yeni akımlar, yeni kavramlar gündeme geldi ve bunlar, bütün dünyada yankı buldu, tartışıldı, tartışılıyor.

Daha çok şair olarak tanıdığımız Akif Kurtuluş, bu akımları, kavramları o günkü siyasal, sosyal ortam içinde inceleyen, tartışan bir kitap hazırladı: "Politika Ve Sanat - Ekim Devrimi (1917-1932)"

Nisan ayında yayımlanan kitabın yazın çevrelerinde tartışma yaratması beklenirken (en azından ben böyle bir beklenti içindeyken) bir-iki tanıtım yazısından başka kitapla ilgili kapsamlı bir değerlendirme yapılmadı ya da ben rastlamadım. Sürekli gündemde olan Toplumcu Gerçekçilik, Sosyalist Gerçekçilik gibi kavramlara bilgiler, belgelerle önemli açılımlar getiren kitabın tartışılmaması, herkesin bu konudaki bilgilerini, bu kitap dolayısıyla yeniden gözden geçirip dile getirmemesi, bu kavramların gene bir kör döğüşü içinde sürüp gideceğini kanıtlıyor gibi.

Kitap, politika ve sanatın birbirinden ayrılmazlığının altını kalın çizgilerle çiziyor. Devrim öncesi ve sonrası yazın örgütlenmeleri politikadan hiç kopmamış. "İç savaş boyunca bir yandan bitmek bilmeyen bir enerjiyle beyaz ordulara karşı çarpışmakta, öte yandan cephe gerisinde sanatsal etkinlikleri örgütlemekte." Bütün bunları yapan devrim öncesi kurulan Proletkült sanatçı örgütlenmesidir. "Devrim! Proletkültçüler için sanki bundan daha sihirli bir sözcük yoktur. "Aynı Proletkültçüler, Parti'nin politik kontrol mekanizmasının dışında yer almak istemişler. Proletkült'ün etkinliğini belirleyen Bogdanov'un görüşleri şöyle : Politik organ parti, ekonomik organ sendikalar, kültürel örgüt de Proletkült." Ama bu görüşler -belki- ülkenin o günkü koşulları nedeniyle ya da politik organların,sanatın ve sanatçının kendinden bağımsız örgütlenmesini kabullenemediğinden gerçekleşmez. Sonraki yıllarda sanat, iyiden iyiye politikanın denetimine girer: "Şair Semen İsakoviç Kirsanof'un 1931 'de yayımlanan ve Lenin Ödülü alan kitabının adı 'Birinci Beş Yıllık Plan' dır. Birinci Beş Yıllık Plan, Plan üzerine, herhangi bir bilimsel inceleme-araştırma değil, şiir kitabıdır. "

Akif Kurtuluş bu konuyla ilgili soruyor : "İyi ama , 'proletarya diktatörlüğünün özgürleştirici anlamı' ile ne derece bağdaşır bir durumdur bu."

Kitabın diğer bölümlerinde de politika ve sanat çekişmelerine, Lenin'in ,Trotskiy'nin sanata yaklaşımları, etkileri üstünde durulmuş. Proletkült sonrası kurulan sanat örgütlenmeleri RAPP, NEP, Sosyalist Gerçekçilik'in çalışmalarına, işleyişlerine önemli yer verilmiş. Ve bu örgütlenmelerin işlevleri, politikayla ilişkileri üzerinde de durulmuş.

Açık yüreklilikle yazılmış kitabın en önemli bölümlerinden biri de Gorkiy ile ilgili olan bölümdür sanıyorum. Bu bölümün hemen girişinde Akif Kurtuluş şunları yazıyor : "Gorkiy olmadan -bu satırların yazıldığı sırada artık Sovyetler Birliği olmayan- ülkenin kültür ve sanat hayatını anlamak ve anlatmak mümkün değildir." Ve hemen ardından şu soruyu soruyor: "Edebiyatçı olarak, Lenin'in 'Sevgili Aleksey Maksimoviç'inin önemi nerededir?" Bu sorudan sonra, bir çok Gorkiy okurunda şaşkınlık yaratacak satırlar başlıyor. Çünkü karşılarına bambaşka bir Gorkiy portresi çıkacaktır.

Bu kitap çalışmasıyla ilgili, "yine de Rus Devrimi'nin ideallerinden dünyaya bakan birisi olarak , sosyalizmin aynı zamanda 'etik' bir tercih olduğunu daha yakından görmek fırsatını buldum" diyor Akif Kurtuluş.

Kitap, ekler ve bibliyografya bölümleriyle zenginleştirilmiş, bir çok şeyin daha yakından görülmesini sağlayacak, başvuru niteliğinde.

AKİF KURTULUŞ
ROLİTİKA VE SANAT, EKİM DEVRİMİ (1917-1932)
Avesta Yayınları

Estetik Kıyımlar

Fevzi BİLGE

Toplumla ilişkilerinin tarihi içinde, insanı ilgilendiren herşeyle ilgili olarak edindiği yargı, değer ve ölçüleri kendi kişiliği açısından yansıtan kişi ressamdır. Bu yansımada, eleştiri, özeleştiri ve önermeler vardır.

Ressam yaratma-üretme sürecinde kişiliği ve toplumsal kişilik bazen uyuşur, bazen de karşı karşıya gelebilir. Bunun nedeni ressam aynı zamanda toplum adına onu tamamen tarafsızca izleyen, gözleyen ve toplum adına, toplumu kendisine tanıtan bir unsur olmasıdır. Toplumun birşey gizlemediği, bilinçaltına birşeyleri itme ihtiyacı olmadığı anlarda barışık olur.

Toplum kişiliğinin temel birimi ulustur. Hiç bir toplum, o toplumu oluşturmuş ulusların dünyasının dışında bir durumu yaşayamaz. Bundan dolayıdır ki ressam, bizzat kendisi, bir ulusun adına hareket eder. Ulussuz ressam organları ve zihni süreci tamamlanmamış bir çocuk penceresinden bakar, çizdiği resim, resim olmadığı gibi, o toplum dışı bir varlık olur.

Bir ulusla en az bağlantı kurulabilecek bir çizimde dahi, ressam aracılığıyla bir ulusun kültürü, tarihi gelişim eğilimleri, o çizime derinliğine sinmiş demektir.

Hiç bir resim, bir ulusun kimliği dışında tutulamaz, böyle bir resim çizilemez. Ne yazık ki çoğu ressam, böylesi'resimleri çizerek gerçeğe tavır almaktadır.

Peki bu nasıl oluyor?

Elbetteki, insanın insan dışılık tarafından esir alındığı devlet kurumu konumundaki Akademilerde...!

Akademiler, eskiden kendisini kendi alanındaki insanlar-ressamlar ya da sanatçılara kanıtlamış ve de bizzat sanatın sultasındaki eğilimlere, ressamlar, sanatçılar okulu öğretim üyesi konumuna gelmiş kişilerin temsil edildiği korumlar idi.

Sonraları ise ilk kuruluş dönemlerindeki niteliklerinin tersi bir yerdedirler. Yani topluma rağmen, toplum adına toplumu yönetenlerin, toplum ve ulus bilincini dumura uğrattığı, kendi sömürü sistemleri adına hareket eden bir kurum oldular.

Akademiler, birikim adına, politikacıların ısmarlamalarını 'resim' diye topluma kakan kurumlar oldular.

Özellikle geri kalmış ülke akademileri, yönetenlerin kişilik ufkunu, sanat ve resim yapıp sunarlerken, resim öğrenmeye gelenlere, resim öğrenmemeyi öğrettiler. Bunu yapmak zorundaydılar, çünkü resim yapmak isteyenler, ulusal değerlerin temsilcileri olma isteğini duymakta olan kişilerdir. En çok da korkulması gereken bunlardır.

Türkiye'de de gelişim hemen hemen aynı oldu. Devlet politikalarına en kararlı karış durması gereken sanatçılar ıslah edilerek, resim adına, ilkelliği halka layık görerek estetik dışı dünyalar topluma resim olarak sunuldu. Resim bellekleri yok edilerek, resme yabancılaştırıldılar.

Halkçılık, cumhuriyetçilik adına ve günümüze kadar devam eden Kemalizm adına, halk halkı resimlerde bir başka tanıdı. Kısacası yapılan ucubelerle estetik kıyım gerçekleştirildi.

Akademilerde okuyan Kürtler de halkı jenosidlere uğratılırken, idam sehpalarında sallandırılırken, onlar çiçek adına çiçek, ekmek adına ekmek çiziyorlardı. Ama ne onlar, ne de halkları çizilenlerin ekmek ve çiçek olduklarını bilmiyorlardı. Şimdi ise öğrendiler. Bu barıştır diye bir katliam sunulurken boyalarda, evet bu bir barıştır diyorlar. Dicle kıyısındaki çamurlardan resim yapmayı öğrenmiş bir ressam Kürt çocuğunu çizerken, ne yazık ki akademisyen Kürt ressamları onu tanımıyorlar, uzaydan mı geldi diye soruyorlar üstelik.

Burada elbetteki akademilerin ilk doğuşundaki önemini redetmiyoruz. Diyoruz ki akademiler; devlet kurumu olamazlar, olmamalıdırlar. Denetleyicileri, yöneticiler değil halk olmalı, ulusal tarihleri olmalıdır.

Sanatçı, ulusun tarihsel gelişimini belirleyen yasalar örneği bağımsız ve özgür olmalıdır; akademiler özgür sanatçıların kürsüleri olmalıdır. Bireyler, ulusal kimlikler, sanatçı bireyler tutsak edilebilirlerken, sanat tutsak edilemez. Sanatta tutsaklık öğretilemez. Sanat adına bir ulus başka bir ucube varlık olarak benimsetilemez. Çünkü bireyler böylesi ürünlere hayranlık duysa da, bilinç kaybı yüzünden, sözkonusu o resimler çok fazla yaşayamazlar. Günü geldiğinde sanat diye halkın bilinçsizliğine kakılmış bu satılmış nesneler, tıpkı sahipleri gibi tarihin çöplüğünde bulurlar kendilerini.

PIRPIRIM

MUSTAFA GAZİ

Seyda qeyboldi!

PXA(Pırpırım Xeber Ajansi)
Mustafa Gazi'nın en yaxın arqadaşi û sırdaşi araştırmaci-yazar Seyda, bi sureden beridır qeyıplere qarışmiş dûrımda. Butun aramalara raxmen bûlınemiyan Seyda'nın Hindıstan'a gêtmiş olabilecaxını bıze söliyen doxtori, "Bi ara çakêtının dugmelerını qeybêtmişti orada. Zannêdersem onın için gêtmiş," şeklında qonışınca meraq êdıp, "Peki hama bêş para êtmiyen o dugmeler için insan Diyerbekır'den qaxıp ta Hindıstan'a gider mi lo?" diyınce, doxtor, "O dugmelerın içerısında çox gizlı û sekızgen prizli bi taxım bilgiler warmiş. O bilgiler Hindıstan'daki Lingam dınına mensûp gişilerın elıne gêçerse, butun dunyayi qontrolleri altına alacax bi guce sahib olırlar ki, bû da Seyda'nın gendını Sator manyaxi Evdılefrût'ın meşhûr satoriynan doxramasına sebeb olır," diye cewapladi bızi. Seyyar dêdiqodıcılardan Antên Mıho'ysa bıze şûnlari anlatti, "Seyda, hêrsıne yumuşatıcı icad êden Xançepekli Kimyaci Evdılisot Qırmızıot'ın yanına gidıp, qurban olım Evdılisot abê, bexten duşmişem, icad êttıxın yumuşaticiden biraz da bahan vêr. Hêrsım qafayi taxmiş bahan. Beni köti yola duşırmax için her Allahın guni tehdit sawhûrıp diyi, dınıme û imanıme dêdıxlerımi yapmazsan sahan sûiqast duzenlerem! ê de walla ödım bêş ati Evdılisot abê, beni manyax hêrsımden qurtar! diye yalwarmiş. Evdılisot abê de qaxmiş Seyda'ya yumışatıcı yêrıne yalnışlıxnen parlatıcı vêrmiş. Seyda'nın qullandıxi parlatıcı yuzınden parlayıp qudıren hêrsi, piyasaya duşıp ne qeder isot warsa yêmaxa başlamiş. Hêrsının yêdıxi isotlar yuzınden hertarafi yanmaya başliyan Seyda, itfayiyeye xeber vêrmaxa fırsat bûlamadan kul olıp gêtmiş."

Seyda'nın qayıplere qarışmasi olayi Diyarbekır'de herkesın moralını bozıp, kêfını mort êtti. Seyda'nın birdenbire ortadan qayboldıxını dûyan anasi qelp qrizi gêçırmiş. Babasi da bûnalıma girıp dûwardaki uçli prizi yêmiş. Bû arada, doqsan sekız yaşındeki nenesi Lopê, ayaxındaki nalinleri çıxarıp qafasına ûrarax intıxar êtmiş. Bûnın uzerıne, Seyda'nın yuz on iki yaşındeki dedesi Topê de, "Lopê'sız yaşiyamam!" dêdıxten sonra, evvela gidıp qeyipler listesine ismini yazdırmiş û arxasından da qeyıplere qarışmiş.

Seyda'nın ortadan qeybolmasına en çox uzılen û buzulen de tabi ki dergimızın yazari M. Gazi oldi.

Seyda'ynan ilgili olarax gendısiynen bi söleşi yapmax istedıxımızi söledıxımız zeman, "Yaw de gêdın işımıze loo... Zatan qehrımden fıttırmax uzereyem, bi de sızınnen mi ûxraşacaxam!," diyıp bızi reddêtti. M. Gazi'nın niye bû qeder qehrotik û hêrsotik bi dûrımda oldıxını meraq êdıp araştırmaxa başladıx. Bûni dûyan simsiyeh elbiseli û beyaz maskeli bi virus yanımıza gelıp, M. Gazi'nın niye o qehrotik û hêrsotik pozisyona girdıxını şöle anlatti: "M. Gazi'nın şû anda pili bitmiş. tek bi tene yêdek pili qalmişti ki, o da Seyda'ydi. Seyda ortadan qeybolınce, olan da ona oldi. Pili olmadan yazamiyen M. Gazi, bi sure daha bekleyıp, Seyda'nın bûlınamiyecaxi anlaşıldıxtan sonra, aniden ortadan qeybolıp sırra qedem basti." Virus'e, bûni nêrden bildıxını sordıxımızda, bıze şû cewabi vêrdi, "Ben bi zamanlar onın bilgisayarının virusiydım. Beni öldırdıxını zannêderax götırıp selexana çöplıxıne gömmişti." Virus'ın anlattıxları canımızi êle bi sıxti ki, sıxıntidan qaxtıx biraz tûznan bûz û arxasından da kelek bi qarpûz yêdıx. Çunki, M. Gazi'nın pili bûlınmazsa hepımız işsız qalıp gendımızi satorlarnan doxriyacaxıx walla. Bıze acımisan çolıxımıza çocıxımıza aci bari! Pili yolla Seyda pili.. piliii!

Dewami gelecax sayida... bekleyın!

Pırpırım bılmeceleri

1-Dunyanın en êyi piçax qûllanan xırposi hangi xırpoydi?
Cewap: Tabi ki Pışo Mehemme dênen xırpoydi.

2- Nenemın saqali, bıyıxi û bi de eyıptır sölemesi şêyi olsaydi olırdi ne?
Cewap: Tabi ki olırdi dedem.

3- O apaçi niye êle qaçi?
Cewap: Çışi geli, çışını êtmax için evdesxana ari, onın için êle qaçi. (Kim bû xıyar bılmeceyi ûydırıp bûraya soxıştırmiş bêle... bahan qestiniz mi war yoxsa hın? Editör editööör... bû bılmece senin promosyon.. pardon! prowaqasyonon olmiya lo?)

Sinemacı Ahmet Soner'den çağrı

Sinemacı Ahmet Soner, 'alternatif' sinemanın içinde bulunduğu sıkıntıyı aşması için sinamaseverlere bir çağrıda bulundu. Soner, Türkiye'de film yapmanın olanaksızlaştığını, oysa güzel filmler izlemek herkesin hakkı olduğunu belirtip; sınırlı olanaklar çerçevesinde gerçekleştirtikleri "Adana-Paris" ve "Kurşun-Kalem" belgesellerinden sonra, üzerinde çalıştıkları bir çok filmi olanaksızlıktan dolayı gerçekleştiremediklerini ve bu nedenle sanata 'duyarlı' insanlardan yardım beklediklerini söyledi. Soner, "Eğer aşağıda sözü edilen projeleri perde de izlemek istiyorsanız..." sorusuyla başlayan çağrısında, izlenmek istenen filmlerin bilet ücretlerininin peşin ödenmesi gerektiğini vurgulayıp, kişi başına 500 bin lira ya da 10 DM. talep ettiklerini ayrıca, parti ve dernek gibi kurumların toplu bilet alabileceklerini belirtti.

1996 yılı sonlarında başlamayı planladıkları projelere katkıda bulunacak olanların, filmlerin ilk gösterilerine davet edileceklerini söyledi. Ahmet Soneri'in yönetmenliğinde gerçekleştirilmek istenen projeler şunlar: İsmail Beşikçi'nin mücadelesi, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın yaşamı, Yılmaz Güney'in "Selimiye Üçlüsü"nden uyarlama, Muzaffer Oruçoğlu"nun "Tohum" adlı romanı, Vedat Türkali'nin "Dağdaki Kuş" adlı senaryosu, Bilgesu Erenus'un "Kazı" adlı romanı, Ahmet Say'ın "Bingöl Hikayeleri"nden uyarlama, Ahmet Soner'in "Abluka" ve "Komün Günleri" adlı senaryoları.

Ahmet Soner, sinamaseverlerin katkılarını, Yapı Kredi Bankası, Aksaray Şubesi'ndeki, yurt içi (TL) 0082108-2 ve yurt dışı (DM) 3004479-2 nolu hesaplara yatırabileceklerini söyledi.

Marksizm ve dogmatizm

Lokman POLAT

" Marksizm, Doğmatizm, Şablonculuk ve Bazı Tarihsel Sorunlar Üzerine" başlıklı yazım, hazırlamaya çalıştığım bir kitap çalışmamın ilk bölümüydü. Ana teması yazının başlığına uygun bir şekilde diğer bölümleri de yazıp, bu çalışmamı bir kitap halinde yayınlayacaktım. Yazının ilk bölümünü Ekim 1991'de yazmıştım.

Daha sonra olaylar, gelişmeler ve değişimler o kadar hızlı bir şekilde gelişti ki, bazen insan günlük gelişmeleri izlemeye bile yetişemiyordu. Günlük gazeteler bile bazen birgün içersinde olan birçok olay ve gelişmeleri haber yapmaya yetişemiyorlardı ve gelişmelerin gerisinde kalıyorlardı.

Çok daha geniş kapsamlı bir şekilde yazmayı düşündüğüm bu çalışmamı birçok nedenden dolayı tamamlayamadım. Yazıda Kürt hareketleriyle ilgili dile getirtiğim görüşler, bu hareketlerin geçmişine yönelik bir değerlendirmedir. (Bu bölümü yazıdan çıkartım.) Bugün Kürt hareketleri için bu tür tabirler (Dogmatizm, Şablonculuk, vb.) bir yönüyle kulanılamaz. Diğer yönüyle de, "ideolojik birlik" adı altında dogmatik yaklaşım sürmektedir. Oysa günümüz koşullarında "ideolojik birlik" yerine "programsal birlik" yaklaşımını savunmak ve bunu hayata geçirmek gerekir. Hem dünyada, hem de Kürt hareketlerinde çok önemli gelişme ve değişmeler oldu. Artık, açıkça kimse dogmatik sosyalizm anlayışını savunmuyor. Dogmatik Sosyalizmin teori ve tezleri, politikası Kürdistan gerçekliğinde iflas etti. Geçmişte kalanlar, kendisini yenileyemeyenler günümüz— dünya ve ülke—koşullarına uygun, nesnel gerçekliğe dayalı bir değerlendirmede bulunamazlar.

Marksizm bir dogma değildir, bilimsel bir kuramdır. Marksist sosyalizm bilimsel bir öğretidir. Sosyalist düşünce içersinde farklı görüşlerin varlığını kabul etmek gerekir. Farklı düşüncelerin farklılıklarını ifade edebilmeleri ve eleştirilerini özgürce dile getirmeleri sosyalist demokrasinin temel koşullarından biridir. Sosyalizmi bir din gibi görüp, değişmez yasaları olduğu savını öne çıkarmak, dogmatik bir yaklaşımdır. Farklılığı inkar etmek, eleştirinin önüne set çekmek, farklı görüşlerin hayat bulabilmesini engellemek, sosyalist demokrasiye ters düşer.

Marksizm adına, ama özünde ona ters bir şekilde, dogmatik ve sekter düşünenler, şimdiye kadar tek doğrunun kendi tekellerinde olduğunu varsaymışlar. Kendi dışındakilerini hep yanlış görmüşler. Bu tür doğmatik anlayışın kendi içersinde farklılığa da tahamülü yoktur.

Şimdiye kadar "ideolojik birlik" adına en ufak, farklı bir düşünce bile mahkum edilmiş, bunlara (farklı düşünceye sahip olanlara) karşı tasfiyecilik uygulanmıştır.

Bu dogmatik ve sekter anlayışa göre, örgütsel yapı içersinde farklı düşünmek, ayrı durmak ya da ayrılmak(ya da atılmak) anlamına gelmektedir. Bu dogmatik mantık, farklı görüşlere kendi doğrularına zarar gelir kuşkusuyla yaklaşmakta, farklı ses çıkartanları da dıştalamaktadır. Kürt sol örgütlerinde; en çok da dogmatik ve sekter olan Türk sol örgütlerinde şimdiye kadar hep bu yapılmaktaydı. Görüşlerin özgürce ifade edilmesi, azınlık haklarına saygı, azınlığa çoğunluk olabilme olanağını tanıma vb. bir ilişki ve zemini yaratma, dogmatik anlayışın harcı değildir. Sosyalist demokrasinin uygulanılmadığı örgütsel iç işleyişte, doğal olarak sosyalistçe olmayan (genellikle kompluculuğa ve tasfiyeciliğe dayalı) bir iktidar–yönetim–mücadelesi sürer. "ideolojik birlik" adına her şeyde özdeşlik arayan dogmatik mantık kendi örgütsel yapısı içersinde tek düşünceyi egemen kılmaya çalışır.

Dogmatizme, özdeşliğe ve sekterizme karşı çıkmak, sosyalist demokrasiyi savunmak Marksistlerin temel görevidir. Çok sesliliği, farklı görüşlerin meşruiyetini, azınlığın haklarını, kabul etmek, sosyalist demokrasi anlayışının bir gereğidir.

SSCB, Arnavutluk ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan pratiklerin ortaya çıkardığı sonuçları ve yapısal gerçekliği, oralardaki uygulamaları gördükten sonra, çağdaş sosyalistler, sosyalist demokrasi sorunu üzerinde daha çok durmak zorundadırlar.

Sosyalist demokrasiyi uygulamayan, bürokratikleşmiş, yozlaşmış, tıkanmış ve en sonunda da yıkılmış olan eski sosyalist ülkelerden önemli ders ve deneyler çıkartmak gerekir. Onların içine düştükleri yanlış ve hatalara düşmemek gerekir. Kürdistan'ın özgül koşullarına uygun olarak, ulusal demokratik devrimden sonra, sosyalizmi savunan çağdaş sosyalistlerin işçi ve geniş emekçi kitlelere sosyalizmi istenir ve uğruna mücadele edilir bir alternatif olarak sunma ve örgütlenme becerisini göstermeleri gerekir. Çünkü, tarihin " ya barbarlık ya sosyalizm" ikilemini gelecekte Kürt halkının önüne koyacağını bilmek gerekir. Bütün insanlığın olduğu gibi, Kürt halkının gerçek kurtuluşu da sosyalizmdedir.

Daha önce yazıp, Hêvîya Gel dergisinde yayınladığım "Marksizm ve Sosyalizm Yaşıyor" başlıklı makalemi ve yine daha önce yazdığım "Devrimci Teori ve Devrimci Politikanın Enternasyonalist Karakteri" başlıklı yazımı da bu yazıya ek olarak alıyorum.

Dünya devrimci hareketinin olumsuzluklarından kaynaklanan birçok yanlış uygulanmalar, Ortadoğu'daki devrimci harekete yansıdı ve ete kemiğe büründü. Marksizmin bilimsel yaratıcı yönü geliştirilmedi. Marksizm ülkenin özgül koşullarına somut bir şekilde uygulanılmadı.

Dogmatizm, şablonculuk ve bazı tarihsel sorunlar üzerine

Doğu ve Ortadoğu'daki devrimci hareketin yapısal karekteri, biraz da dine benzer bazı özellikler taşıyor. İç örgütsel yapıda ve genellikle örgüt içi ilişkilerde "Tarikat"çı bir benzerlik arzediyor. Örgütlü politik mücadelede kişi kültü öne çıkıp, kolektivitenin önünü tıkıyor. Kolektif önderlik anlayışı örgüt içersinde egemen kılınamıyor. Örgüt/parti kongreleri tek liste ve tek adayla yapıldı, yapılıyor. Örgüt içi demokrasi ve demokratik yarışmacılık anlayışı uygulanmadı, uygulanmıyor.

Dünya devrimci hareketinin olumsuzluklarından kaynaklanan birçok yanlış uygulanmalar, Ortadoğu'daki devrimci harekete yansıdı ve ete kemiğe büründü. Marksizmin bilimsel yaratıcı yönü geliştirilmedi. Marksizm ülkenin özgül koşullarına somut bir şekilde uygulanılmadı. Bağımsız, kişilikli bir politika gödülmedi. Marksizm, devrimci hareketin elinde bir din derekesine düşürüldü. Tıpkı din'deki gibi herkesin taraf olacağı "Kıble"ler yaratıldı. Dogmatizm ve şablonculuk anlayış aldı, yürüdü. İdeoloji ve politika bu "Kıble"lere göre belirlendi. "Moskova" "Pekin" "Tiran" ve "Latin Amerika Gerillacılığı" dini motiflerde olduğu gibi, devrimci hareketin birer "kıble"si oldular. Genel devrimci hareket bu Merkezlere göre bölünüp, parçalandı, herkes yönünü bir "kıble"ye doğru tuttu. Ülke sorunları, ülkelerindeki gelişme ve değişmeler, strateji ve taktik belirlemeler, güncel ve somut politika üretme hep tali plana atıldı. Artık gözler bu merkezlere dikildi, kulaklar onların radyolarını dinlemeye başladı. O "Kıble"ler doğrultusunda politik tavırlar alınmaya başlandı.

Bu dogmatik, şablonculuk anlayış genel olarak dünya devrimci hareketine ve özel olarak Ortadoğu, Türkiye ve Kürdistan devrimine önemli zararlar verdi. Ortadoğu'daki devrimci hareketin bir kısmı Sovyet'çi bir bölümü de Mao'cu olduğu için Çin ve Sovyetlerin Ortadoğu ile ilgili son derece yanlış olan politikalarının savunucusu ve uygulayıcıları oldular. Bu şablonculuk, dogmatik hareketler Ortadoğu ile ilgili halkların çıkarına olan gerçekten devrimci ve bilimsel sosyalist bir politika üretemediler. Bunlar kendi "Kıble"lerine göre secde ettikleri için politikalarında ve pratik davranışlarında doğru bir hat tutturamadılar. Merkezi "Kıble"lerinin devlet çıkarlarını kendi ülke devriminin çıkarları üzerinde tuttular. TUDEH ve İKP örneğinde görüldüğü gibi, bunlar ezilen mazlum Kürt halkına karşı kendi sömürgeci iktidarlarının yanında yer aldılar. Sömürgeci burjuvazinin kuyrukçuluğunu yaptılar. Dara düştüklerinde de paçalarını sıvayıp Kürdistan'a kaçtılar. Kürdistan halkının bahtına sığındılar.

Türk solunda dogmatizm ve şablonculuk

Doğmatizm ve şablonculuk en çok Türkiye ve Kuzey Kürdistan sol hareketi içersinde yer edindi. Türk ve Kürt solu şablonculuk bir anlayışla, dogmatik bir şekilde dünya ve ülke üzerine tahliller yapmaya başladılar. Bağımsız ve kişilikli bir politika gütmedikleri için ideolojik ve politik sorunlarda üretken olamadılar. Habire "merkezi Kıble"lerinden teori ithal etmeye çalıştılar. Diğer ülkelerde uygulanan strateji ve taktikleri dogmatik bir şekilde alıp kendi ülkelerine uygulamaya başladılar. O ülkeler ile kendi ülkelerinin şartlarının bir olmadığı, ülkeler arasındaki farklılığı kavramadılar. Marksizmi kendi ülkelerinin somut özgül koşullarına uygulama yerine hazır reçetelere sarıldılar. Kendi ülkelerinin somut şartlarının somut tahlilini yapmadıkları için, dogmatizme saplandılar.

Sovyetler'den, Çin'den (sonradan bir kısmı Tiran'dan) Latin Amerika'dan ithal edilen teoriler ortalığı kasıp kavurdu. Özellikle Türk solunda diğer ülkelerdeki devrimcilere özenme, onların yaptıklarının aynısını tekrarlama anlayışı baş gösterdi. Mao'nun, Cheguevara'nın, Çaru Mazumdar'ın yaptıklarının aynısını yapmaya kalkışanlar oldu. Tarihi tekerür etmeye çalıştılar, ama başaramadılar. Tarihin tekerürü komediye ve trajediye dönüştü. Doğmatizm yenilmeye mahkum oldu. Çünkü Türkiye Çin, Sovyet, Arnavutluk veya Latin Amerika ülkeleri gibi değildi. Her ülkenin kendine özgü farklı koşulları vardı. Dogmatizm gözler üstüne perde çektiği için bu özgül koşullar görülmedi.

İbrahim Kaypakkaya Hindistan'daki Çaru Mazumdar hareketinin Hindistan'da kırsal kesimlerde çalışma ve yoksul köylülüğü ayaklandırma stratejisini aynen kopya ederek Türkiye ve Kürdistan'da uygulamaya kalkıştı. Doğu Perinçek, Mao'nun kurtarılmış bölgelerde «Kızıl Siyasi İktidar» kurmasına özendi. Kırma av tüfeği ile dağa çıktı, çok kısa bir süre sonra avcı tüfeğiyle yakalandı. Alberto Bayo ve Karlos Marighella'dan önemli ölçüde etkilenen Mahir Çayan, şehir gerillasına başlayarak kırsal bir alanda (Niksar'in bir köyünde) arkadaşlarıyla birlikte faşist TC ordusu tarafından hunharca katledildiler, şehit düştüler. Mahir'den sonraki durumu değerlendiren 'Yeni Öncü' dergisi o dönemle ilgili şöyle diyor.

"12 Mart sonrasında soldaki tüm akımlar örgütsel varlıklarını yitirdiler. Bunların içinde yer alan THKP (Mahir Çayan'ın kurduğu parti, bn.) ise sadece örgütsel varlığını değil, önderleri ile birlikte önde gelen kadrolarının çoğunu yitirdi. Geride ideolojik ve örgütsel anlamda tam bir enkaz kalmıştı."(Yeni Öncü dergisi - Sayı:13)

Bu Türk devrimcilerinin (içlerinde onlarca, yüzlerce Kürt de vardı. Deniz Gezmiş, Ömer Ayna, Hüseyin Cevahir vb. Kürt idiler.) Mahir, Deniz, İbrahim'in ihtilalci çıkışlarına ve kişisel inanç ve fedakarlıklarına saygımız var. Ama bu onların dogmatik anlayışlarını eleştirmeyeceğiz anlamına gelmez. Türk devrimci hareketinin bu ihtilalci çıkışı yenildi. Çünkü Türkiye, Latin Amerika, Çin veya Hindistan değildi.

Türk solu'un en has dogmatikleri olan TİP, TSİP, TKP ise tam bir reformist teslimiyetçilik sergilediler. Bunların devrim diye bir dertleri yoktu. Kendilerini yasal çalışma zeminine göre ayarlamışlardı.

Bunlar dogmatizm ve şablonculuk konusunda sınır tanımadılar. Habire Suslov'un, Afanasiev'ın, Zagladin'in ürettiği teorileri ithal ettiler. Moskova'da yağmur yağsa, onlar Ankara'da şemsiye açmaya başladılar. Kürt ulusal sorununda son derece sosyal şoven bir tavır takındılar. Bunlar önceleri Brejnevciydiler, sonra da Gorbaçovcu oldular. İdeoloji ve politikalarını Sovyetlerin devlet çıkarları doğrultusuna göre ayarladılar. Sovyet şakşakçılığı yaparak, hayatın her alanında şabloncu bir anlayış takınarak, dogmatik bir tavırla politika yapmaya çalıştılar. Bunlar ÇKP yanlılarına "Maocu bozkurt" (onlar da bunlara "Sosyal faşist" diyorlardı.) diyerek ilerici güçler arasında çatışma zeminini hazırladılar. Her iki taraftan yüzlerce ilerici–devrimci boşu boşuna öldürüldü.

TKP Marksizmin ekonomist ve dogmatik bir yorumuna ve çarpıtılmasına dayalı bir politikayı sürdürdü. TKP Komintern'le ağız birliği ederek Kürt ulusal ayaklanmalarına karşı Kemalizmi destekledi.

Komüntern ve dogmatizm

Dogmatizm ve şablonculuğun ucu esas olarak Komintern'e (Komünist Enternasyonal) dayanıyor. 3. Enternasyonal, Marksizmi tüm ülkeler için değişmez, donmuş bir kalıp olarak sundu. Komintern Merkezi, dünyadaki diğer ülkelerin tahlilini yapmaya kalkıştı. Birçok ülkenin tahlilinde yanlış sonuçlara vardı. O ülkeler için geliştirdiği yanlış tezlerini o ülkedeki devrimci harekete dayattı. Onları bu tezleri kabul etmeye zorladı. Komintern'ın direktifleri doğrultusunda hareket eden değişik ülkelerdeki birçok devrimci hareket ağır yenilgilerle karşı karşıya kaldılar.

Örneğin; Komintern Çin'deki devrimcilere Komintag (Çin'deki burjuva milliyetçi örgüt) ile güçlerini birleştirmelerini dayattı. Çin'deki devrimciler önce buna uydular, fakat bir süre sonra Komintag güçleri devrimcileri, komünistleri öldürmeye başladılar.

Mao:"Biz, eğer Komintern ve Stalin'in dediklerine uysaydık, Çin'de hiç bir zaman devrim olmazdı." diyor.

Komintern (3. Enternasyonal) Sovyet'leri ve SBKP'yi savunmayı Komünist olmanın temel kıstası haline getirerek bunu ilkeselleştirdi. Sovyetleri ve SBKP'yi savunma ilkesi, sonradan değişik ülkelerde şabloncu anlayışın gelişmesine zemin teşkil etti. Emperyalizme ve gericiliğe karşı sosyalist bir ülkeyi savunmak doğaldır. Ama, bu, ülkeyi savunma adı altında ordaki yanlışlara göz yummak demek değildir. Değişik ülkelerdeki Komünist ve devrimcilerin birbirlerini eleştirmeleri enternasyonalizmin de bir gereğidir.

Fakat Komintern, Sovyetlere ve SBKP'ye karşı yapılan hiçbir eleştiriye müsamaha göstermedi, eleştiri sahiplerini anti–komünist ilan etti. Komintern bu sakat anlayışı değişik ülkelerdeki birçok sol örgütlenmenin temel politik tavrı haline gelerek, şablonculuğa dönüştü. Türkiye de 1980'lere kadar Sovyet yanlısı sol partilerde bu şabloncu anlayış eğemendi. Şabloncu TKP, Sovyetleri eleştiren herkesi hemen anti–komünist ilan ediyordu.

Komintern'den kaynaklanan ve değişik ülkelerdeki sol hareketlerde egemen bir anlayış durumuna gelen bu şabloncu anlayış, o ülkelerdeki devrimci mücadeleye çok önemli zararlar verdi. Komintern'in yanlış strateji ve taktikleri sonucu İspanya ve Yunanistan'da devrim yenilgiye uğradı. İspanyol ve Yunan komünist partileri tamamiyle kominternin politikasına göre hareket ediyorlardı.

O ülkelerde devrimci hareketin yenilmesiyle binlerce komünist hayatından oldu, öldürüldü, yaralandı. İran'da Azerbaycan ve Mehabat (Doğu Kürdistan) Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılmasında da İngilizlerin yanı sıra Sovyetlerin ve Stalin'in önemli rolü oldu. Bu iki cumhuriyetin yıkılışından sonra Kadı Muhamed ve arkadaşları idam edildi, ayrıca yüzlerce Kürt yurtseveri katledildi. Azerbaycan' da ise korkunç bir komünist katliamı yapıldı. Binlerce Azeri komünist hunharca öldürüldü. Stalin ve o günkü Sovyet yönetimi Azerbaycan ve Doğu Kürdistan'ı bir avuç petrolle değiştirdi. Binlerce komünist ve yurtsever petrolle kurban oldular.

'Aslan sosyal demokratlar'

Gerçi bu söz çok gerilerde kaldı ama, bazı olaylar varki; tekrar "Aslan Sosyal Demokratlarımızı" bize hatırlatıyor. Geçenlerde Refah Partili Erbaşın PKK ile görüşme (Refah Şovu) ardından yorumlar, olaylar, bir bardak suda koparılan fırtınalar ve buna karşı "Refah Şovu". Hemen bundan yıllar öncesini hatırladım. İnönü'nün "Aslan Sosyal Demokratları" HEP ile ittifak yapıyorlar. Kimilerine göre İnönü'nün Kürt realitesini tanıdığı için Kürt meselesine demokratik bir çözüm getireceğini düşünüyordu. Kimilerine göre İnönü Kürt oylarını almak için manevra yapıyor, kimilerine göre de bu bir seçim ittifakı idi. Seçimden sonra herkes yoluna gidecekti. Yorum ne olursa olsun o dönemde Türkiye'de idim. Türk ve Kürk halkı umutla heyecanla bu ittifakı destekledi. Çünkü halk kardeşlik istiyordu ve barışa susamıştı. O dönemde devlet memuru olmama rağmen ben de kendimi bu rüzgara kaptırarak bu ittifakı açıktan açığa destekledim. Hatta arabamla bizzat seçim çalışmalarına katıldım ve arabamın motoru yandı. Zaten düşünce ve eylemde devletin memurlara hazırladığı kılıfa uymuyordu. Zaman zaman bu kılıftan çıkan elim, parmağım, ayağım kesiliyordu, ama hala kafam sağlamdı. Derken ANAP iktidarı beni bir yıl sağa sola savurdu. Belki akıllanırım diye, ama olmadığını anlayınca da kışın ortasında beni sürdü. Fakat bu beni fazla üzmedi. Çünkü ben düzene karşı idim. ANAP düzenin partisiydi. Tabi bir de Aslan(kedi) Sosyal Demokratlar'ımızın HEP ile yaptığı ittifaktan sonraki gelişmelere bakalım. HEP'li birkaç milletvekilinin meclis kürsüsünde kardeşlik ve barış istemesi, barış ve kardeşlik karşıtı tüm güçleri bir cephede harekete geçirdi. Başta "Aslan (kedi) Sosyal Demokrat" milletvekilleri olmak üzere HEP milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılması için oy kullandılar. Hep bir cephede birleşerek HEP milletvekillerinin dokunulmazlığı kaldırıldı ve cezaevine gönderildi. Tabii ki sayın Mahmut Alınak'ın kitabında yazdığı gibi, bu olayda bazı HEP-DEP milletvekillerinin siyasi acemiliği ve aceleciliği de etkili olmuştur. Öyle de olsa böyle de olsa "Aslan Sosyal Demokratlar" berabere seçime girdikleri insanları dıştalayıp karakterleri gereği gerici faşist cephedeki yerini almış oldular. Şimdiki olaya bakıyoruz. Sayın Erbaş bırakalım mecliste barış ve kardeşliği savunmasını, bizzat PKK kampına gidip onlarla görüşüyor. Tabii ki şer cephesi yine saldırıyor. Ama Erbaş kararlı "Bin sefer ölüm pahasına da olsa yine giderim diyor." Çaresizlik Kürt oylarına göz diken Erbakan ve Partisi gizli açık Erbaş'ı destekliyor. Erbaş daha da cesaretleniyor ve meclis başkanına "Sen durumunu bir daha gözden geçir" diyor. Yine bakıyoruz, SHP ve DYP koalisyon yapmışlar. DYP'li bir bürokrat olan Necdet Menzir bir polisin cenazesinde SHP'li milletvekilleri ile tüm demokratik kuruluşlara küfür ediyor. Yine Ankaralı bir bürokrat SHP milletvekili Salman Kaya başta olmak üzere tartaklanıyor. DYP koalisyon bozulma pahasına bu bürokratlarına sahip çıkıyor. Birini milletvekili diğerini ise Bursa'ya vali yapmakla mükafatlandırıyor. Yine şer cephesinin eylemi başarılı oluyor. Acaba Erbaş'ın dokunulmazlığını şer cephesi kaldırabilecek mi? Eğer Refah milletvekiline sahip çıkarsa hayır! Çıkmazsa Evet! Hep birlikte göreceğiz. Bunu ileriye bırakalım!

Ben yine yaşadığım olayın devamını yazacağım. ANAP iktidarı beni kışın ortasında sürdü. Ama ekmeğime işime son vermedi. Ben de sürüldüğüm yerden bir sene çalıştıktan sonra Sosyal Demokrat bir Belediye'ye tayin oldum -yatay geçiş yaptım-. Burası bir Belde idi. Adı da Yenice" tabi ki Türkiye'de çok Yenicel'er vardır, karışmaması için Tarsus ilçesinin Yenice beldesi diye belirtmekte yarar var. Burası asimilasyona uğramış ve kendilerini Türk Alevisiyim diye tanımlayan Kürtler ile hala asimile olmamış Suni Kürtlerin ortak yaşadığı bir yerdir. (Asimile olduklarından kendileri Kürt olmalarına rağmen, Türk olarak kendilerini tanımlamaları benim için pek önemli değil.) Çünkü ben insanların kendilerini nasıl görmek istiyorlarsa öyle tanımlamalarını kabul ediyorum. Bana göre demokrat olmanın gereği de budur. Bu beldede kendimi dili bakımından -hala asimile olmadığından- Kürt, din bakımından da Alevi kabul ediyordum. Zaten hem Kürt ve hem de Alevi idim. Kendimi Beldede barış köprüsü olmakla görevli hissettim. Çünkü -Yenice'de yaşıyan halkın ortak yanı vardı. Kürdü, Alevisi ortak cephede birleşmeliydi. Hala öyle düşünüyorum. Ben öyle düşüne durayım bizim "kedi sosyal demokratlar" dahası eski sahte solcular tam tersi düşmanlığı ve şovenizmi savunadurdular. Mahmut Alınak'ın dediği gibi, ölen Gerilla ile Asker kardeştir dedim. Onlar teröristleri savunmak ve PKK'lı olmakla suçladılar. Suçlamalarını önemsemiyorum ama ihbarcılık yaptılar. Halbuki ben PKK'li değildim. Şimdi de değilim. Her zaman demokrat ve "Sosyalizmin" yılmaz savunucusu olmaya çalıştım ve çalışıyorum.

-Dünün sahte solcularına göre Berlin duvarı "utanç duvarı" bana göre tersidir. Neyse karşılıklı mücadele ederken 1994 yerel belediye seçiminde bu sahte solcuların karşısında mücadele yaptık. Bu kötünün iyisidir diye birileri ile birlikte olmak zorunda kaldım. Onların yarın ne yapacağını bilemiyordum. Ama eski şer cephesi barış karşıtı, menfaat çetesine çok kinlenmiştim. Onun için yarın ne yapacağını bilmediğim birileri ile birlikteydim. Mücadeleyi kazanmamıza rağmen iktidar nimetleri ile elimizdeki kazancı aldılar. Çünkü oyların bir kısmını dışardan getirmişlerdi bir kısmını da satın almışlardı. Satılan insanlara sesleniyorum aldığınız paralar bitmedi mi? "Ben ne zanan başkanı kucağıma oturtsam rahat olurum" diyen kelli felli meclis üyesi şimdi kim kimin kucağında rahat oturuyor? Yoksa rahatsız mı?

Ağalığını (sahtekârlığını) ortaya koyarak 100 kğ'lık vücudunla utanmadan peşinde koştuğun menfaatını temin ettin mi? Sen namus havarisi yaşlı emmim namusunu temizledin mi? Sen odun kafalı akrabam çalışıyor musun? İşe girdin mi? Neyse fazla uzatmadan seçimin gecesinden başlayarak beni oradan uzaklaştırmanın planını yaptılar. Ama direnmem gerekirken "Namussuzlar kadar cesaretli olamadım." Güzelim Beldeyi terkettim. Satılmışların, menfaatperestlerin, namus bekçilerinin, odun kafalıların oyları ile işime son verildi.

25 yıl geride kaldı. Ben yaptıklarımdan pişman değilim. Acaba siz yaptıklarınızda pişman mısınız? Sosyal Demokratlar sizleri halk yargıladı ve yargılamaya devam edecektir. Siz kardeşliği ve barışı savunan milletvekili bürokrat memur hep dıştaladınız. Sizler ANAP, DYP ve Refah kadar olamadınız. Öyle de olsa suç sizin, mükafat diğerlerinin değildir. Suç oyunu satan bilinçsiz halkın kardeşine şöven duygularla küfür eden Türk'ün, Alevi'nindir. Yine suç ülkesinin davasını terkeden bizlerindir. Suç! "Erbaş'ın şov da olsa söylediklerini söylememizdedir"

Almanya'dan bir Roj okuru
Kürecikli Doktor

Kürdistan tarihinde, ilkler hem çok, hem yok denecek kadar az. Çok olanı başarmak, özel bir çaba ya da özveriyi gerektirmiyor. Az olana gelince, tümüyle özveri, inanç ve davaya bağlılıkla ilgilidir. Günlük iş kotarma ve Ortadoğu tipi politika yürütmenin egemen ilişki biçimi olduğu Kürdistan'da, az olanın gerçekleşme olasılığı, çok daha düşüktür. Ama bu hiç olmadı anlamına gelmemeli. Gelmemeli diyorum çünkü en azından yakın tarihimizde bu tür bir olay gerçekleşti. Nedeni ne olursa olsun dün bu nedenlere dayanarak "düşman kardeşler"i YEKBÛN, TS, TSK, KUK ve KAWA'dan oluşan beş örgüt, Kürdistan devrimine daha güçlü ve örgütlü biçimde müdahale etmek için sosyalist bir seçenek sundular. Partîya Yekîtiya Sosyalîst a Kurdistanê (PYSK)'yı kurdular.

Amaç Aracını Yaratmalı

Hasan GEZİCİ

Geç atılmış bir adım olmasına karşın, iyi de yaptılar. Çünkü olmazı gerçekleştirdiler. Birlik, toplumsal geçmişimizden gelen parçalanmanın egemen ilişki biçimi olduğu koşullarda, Kürdistan halkında ve sosyalistlerde büyük bir heyecan yarattı. Gelgelelim bu heyacanın estirdiği rüzgarla partinin yelkenlerini doldurulduğunu söylemek oldukça zor. Çünkü partinin oluşmasına evet diyen örgütlerin her birinin, henüz birlik ruhuna tam olarak hazır olmadıkları çok kısa bir süre sonra ortaya çıktı.

Grup ruhu ve eski arkadaşlıklar geçerli ilişki biçimini belirliyor. Sürecin ihtiyaçlarını belirleme, ona göre politik açılımlar yaratma konusunda da bir netlik, birliktelik görülmüyor. Durum böyle olunca, heyecanın yerini bıkkınlık, güvensizlik ve işleri savsaklama aldı. Artık birlikte iş yapmak değil, iş yapana iş yaptırmamak asıl amaç olmaya başladı. Partinin organları arasında gizliden gizliye bir rekabet duygusu yaşanmaya başladı. Değilse bile fiili ilişkiler bunun böyle olacağının işaretlerini veriyor.

Örneğin legal ilegal alan tartışması. Kuşkusuz legal alan mücadelenin önemli mevzilerinden biridir. Ancak bunu yeni yeni kavrıyormuşuz gibi bir duruma dek vardırmamak gerektiği de açık. Hele bizim gibi parçalanmış sömürge ülkelerde illegal alan olmadan legal alanın yaşama şansının hemen hemen hiç olmadığı düşünülürse, bunun ne kadar sakat bir politika olduğu kendiliğinden anlaşılır. Buna rağmen legal alanın hakkının verildiğini söylemek de oldukça zor.

Oysa PYSK'nın çok daha önemli görevleri var. Kendi iç çelişkileriyle zaman öldürerek atıl kalmak gibi bir lükse sahip değil. Olmamalı da.

Kendisine PYSK'lıyım diyen her insan mızmızlanma, özel ilgi bekleme hakkına sahip değil. Kürdistan'ı sömürge zincirinin dışına çıkarma ve bağımsız, birleşik ve demokratik bir ülke davasına sahip olan her sosyalist, özellikle kendisine PYSK'lıyım diyenler, örgütlerini içe dönük çekişmelerin egemen olduğu bir yapı olmaktan çıkarmak için dişini tırnağına takmak zorundalar. Zamanının ve olanaklarının çoğunu parti politikalarının kitlelerle buluşup maddi bir güce dönüşmesine adamalılar. Dahası; gerçekten de iddialarının sahibi olması için her bir üye, sempatizan, taraftar ve gönüldaş, partinin olanaklarını genişletmeyi yaşamının en önemli görevi olarak almalı. Partiyle ilişkilerinde, "parti bana ne verdi?" sorusunu değil, "ben partiye ne verdim?" sorusunu sormayı temel almalı ve gönül rahatlığıyla "şunları verdim" diyebilme hakkını ellerinde tutmalı. Tutmalılar ki, yarın parti politikasını yürütmek için görev verdiği insanlardan hesap sorabilsinler.

Karar vermek başarının yarısıdır denir. Doğruluk payı tartışmalı olsa bile, amaca yönelmede belirleyici adım atma bağlamında önemli olduğu kesin. Gelgelelim bu birliğin başarının yarısını elde etmek ve bununla yetinmek için gerçekleştirilmediği de açık. Birlik başarının yarısını değil, başarının kendisini amaçladığına göre, bu adımdan sonra atması gereken bir dizi adımın olduğunun da bilincinde olması gerekir.

Bunun için de öncelikle ilişkileri canlı tutmama, ya da kendi kişisel ihtiyaçları gereği gevşek ilişki olarak biçimlendirme, ilişki devretmeme gibi alışkanlıklardan bir an önce sıyrılmak gerekiyor. Ne yazık ki bunun böyle olduğunu söylemek pek de kolay değil. En azından kısa sürede bu işlerin üstesinden gelinmeyeceği açık. Ancak bu herşeyin bittiği anlamına da gelmiyor.

Tersine sürece biraz daha kararlı asılmak birçok şeyin üstesinden gelmek için yeter de artar bile. Yeter ki partinin üye ve en altakinden en üsttekine uzanan kadroları düzenli olarak hesap verme ve alma alışkanlığını yaşamlarına katabilsinler. Yeter ki eski insanımızdır diye, yeni insanların önünü tıkamamasınlar. Bürokratik aygıt yaratma alışkanlıklarından vazgeçebilsinler. Dahası devrimcilik yaparken risk hesapları yapmasınlar. Gerisi mi, "Çobanın gönlü isterse tekeden bile süt çıkarır" sözünün de anlattığı gibi, süreç bizi tüketecek sorunlara boğmadan, bizler sorunları çözme yöntemlerini elimizde tutmuş olacağız.

Tüm sosyalistler; özellikle de kendisine PYSK'lıyım diyenler kendilerine şu soruyu sormalılar. "Ceylanların yönettiği bir arslanlar ordusuna mı yoksa arslanların yönettiği bir ceylanlar ordusuna mı sahip olmalıyız?"

Verecekleri yanıt neyse ona uygun davransınlar yeter. Bu satırların yazarı inanıyor ki, PYSK'lıların çoğu, "arslanların yönettiği bir ceylanlar ordusu"nu isteyeceklerdir. Çünkü arslanlar savaşkan yaratıklardır ve yönettikleri ordu ceylanlardan da oluşsa onları savaştırmasını bilirler. Oysa ceylanlar savaşmaktan çok sıvışmayı bildikleri için emrettikleri ordu arslanlardan da olsa, onları savaştıramazlar.

Kendisine PYSK'lıyım diyen sosyalistlere soruyorum : tercihiniz hangisi ?

, Arslanların yönettiği bir ordudan yanaysa, bunun gereğini yapın ve şu andan itibaren böyle bir yapılanmanın gerçekleşmesi için tüm gücünüzle çalışmaya başlayın. Çünkü hiç bir şey için geç kalmış sayılmayız.

nûRoj

Türkiye'de çürümüş sistem yeniden yapılanmalıdır

Dr.Ahmet ÖZER *

Türkiye'de parlementer sistem artık tıkanmıştır. İşlememekte ve bozuk işlemektedir. Bu durumun değişmesi, gerçek bir demokrasinin hakim kılınması, çağdaş medeni ve kalkınmış bir ülke için gerekli ve zorunludur. Ayrıca halk da bu bozuk düzene, eskimiş kurumlara, işlemeyen sisteme karşı değişim istemektedir. Ancak değişim ve demokratikleşme bugünkü yönetenlerin işine gelmediğinden ayak bağı olmakta, hatta engellemektedirler. Değiştirmemek için her türlü bahanelerle direnmekte, bayrak, ezan, vatan söylemlerinin arkasına sığınarak vurgun, talan ve kan kokan düzensizliği sürdürmek istemektedirler.

Oysa değişimin gücü Yönetilenler'in değişimi isteme gücü ile orantılıdır. Değişimin kendisinin örgütlendirilmesi ve organize edilmesi gerekmektedir. Bunuda ancak bir parti yapabilir. Fakat hali hazırda bu umudu veren parti yoktur. O nedenle bu değişim çabalarını örgütleyecek, organize edecek ve uygulanabilir projelere dönüştürecek her partiye iktidar yolu açılacak hem de böyle bir parti iktidar olduğunda bu basiret ve yetenekler hızlı, etkin ve sorun çözücü olmasını sağlayacaktır.

Peki bu nasıl sağlanacaktır?

Önerilerime geçmeden önce bir durum saptaması yapmakta yarar vardır. Çünkü mevcudu tesbit etmeden onu nasıl değiştireceğimizi kestiremeyiz. O nedenle kısa başlıklar halinde bir durum tesbiti yaptıktan sonra önerilerimi sıralayacağım.

1- Türkiye'de İktidar Kayması Vardır

İktidar kayması, iktidarın gerçek sahiplerinin (seçilmiş icra organının) basiretsizliği nedeniyle başka güçler tarafından kullanılmasıdır. Bu güç Türkiye'de ordunun ağırlığını taşıyan Milli Güvenlik Kurulu ile onun yan kuruluşlarıdır. Bugün görünürde bir hükümet vardır ancak fiilen iktidarda olanlar onlar değildir.

Milli Güvenlik Kurulu ile Genel Kurmay ikilisinin aldığı kararlar hükümete tebliğ edilmekte. Hükümet de bu kararları onların istekleri doğrultusunda yürürlüğe koymaktadır.

Bu durumun en bariz görüldüğü yer ise Güneydoğu'daki uygulamalardır. Yani sivil idarenin emrinde olması gereken askeri idare sivil idarenin üzerinde ve önünde bulunmaktadır. Bu gelişmeler parlemente, demokrasinin askeri bir vesayet altında bulunduğunu, gerçek demokrasinin kendi kuralları ve kurumlarıyla işlemediğini göstermektedir.

Bu durumu dile getiren sivil toplum örgütleri, kitleler ve aydınlar ise korku mekanizması işletilerek susturulmakta ve sindirilmektedir.

Bugün hükümet edenler ve seçilmişlerin çoğunluğu ise kendi koltukları elden gider korkusuyla susmakta, ses çıkarmamakta, hatta bu uygulamaları destekler bir görüntü ve tavır sergilemektedirler.

2- Sistemde Tıkanma Vardır

Türkiye hala bir çok alanda (merkezi ve yerela bazda) 1925-1930'lu yıllarda çıkarılmış yasalarla idare edilmeye çalışılmaktadır. O günlerde Türkiye'nin nüfusu 10-15 milyon civarında iken bugün nüfus 70 milyona dayanmıştır. Bugünkü ihtiyaçlar çok daha fazla ve karmaşıktır. O yıllarda toplumsal yapı homojen iken bugün toplum modernleşme sürecinde hızla heterojen bir yapıya doğru yol almaktadır. Ve o günün koşullarına göre oluşturulmuş, yıllanmış, hantallaşmış kurumlara bugün (hiçbir değişiklik yapılmadan) hala iş gördürülmeye çalışılmaktadır.

Bugün hala o günlerden kalma alışkanlıklarla;

- Bütün sorunlar Ankara'da tesbit edilmekte,
-Bütün çözümler Ankara'da üretilmekte,
- Bütün kaynaklar Ankara'dan aktarılmaktadır.

Ülkenin ücra bir köşesindeki herhangi basit bir işin yapılması o alanda bütün Türkiye'den sorumlu bir bürokratın ilgi ve insafına bırakılmıştır. Ve çoğunlukla o iş önce bürokratik kovalamacalara, zaman ve kaynak israflarına rağmen kotarılamamaktadır.

Kısacası devletin yukarıdan aşağıya doğru tepeden inmeci bir biçimde örgütlenmiş olan ceborut yapısı artık iflas etmiştir. İşlememektedir.

Çarkı işletmesi gereken bürokrasi ise devlet içinde görünmeyen bir başka devlete dönüşmüştür. Halkın sorunlarının çözülmesi ve çıkarlarının korunması yerine, siyasi mekanizmaya endekslenerek kendi hakimiyeti peşinde koşmakta kendi çıkarlarını korumaktadır.

Sonuç itibariyle problem çözücü olması gereken bürokrasi problem yaratıcı bir hale gelmiştir.

* Merkezi idaredeki (idari, mali ve yasal) tıkanma yerel yönetimleri de tıkanma noktasına getirmiştir.

* Merkezin yoğun idari, mali ve yasal vesayeti altında olan yerel yönetimler bu üç alanda tıkanmış işlev göremez hale gelmiştir.

* Belediyelerde bir memurun atanması bile merkezi idarenin iznine bağlanmış.

* Özel İdareler hiç bir fonksiyonu olmayan göstermelik kurumlara dönüşmüştür.

Bütün sorunlar Ankara'da tesbit edilmekte, bütün kaynaklar Ankara'dan aktarılmaktadır.

* Köy mahalli idareleri sadece isim olarak vardır. Hiç bir bütçeye, plana, programa ve etkinliğe sahip değildir.

Adalet sistemi tıkanmış; adalet dağıtamamaktadır. Bugün artık en üst düzeydeki yargıçlar bile açıkça yasal bağımsızlığının olmadığını, yargının iktidara bağlı olduğunu bar bar söylemektedirler. Dolayısıyla ucu iktidara veya iktidardaki herhangi bir bakana veya milletvekiline dokunacak olayların üzerine gidilememektedir.

Mevcut sistemle bir davanın sonuçlandırılması bazen on yılları almaktadır. Mahkemelerin hali içler acısı, hukuk adamları ise yükselen enflasyonun yükü altında, hergün biraz daha ezilmekte ve küçülmektedirler.

Hal böyle olunca, Mafya türemekte, bugün her alanda at koşturan mafya kendi kavlince adalet dağıtmaya çalışmaktadır. Güçlü olanın ve parası olanın yaşadığı, altta kalanın canının çıktığı bir düzen her gün biraz daha bariz bir biçimde işlemeye başlamış bulunmaktadır.

Mafya bu ilişkilerle o kadar güçlenmiş ve gürbüzleşmiş ki artık iktidarla, güç odaklarıyla ilişki içinde olmayı yeterli görememekte bizzat iktidar olmayı istemektedir.

Son Susurluk olayları tıkanan sistemin bir kaza nedeniyle bütün cerahatlarıyla patlamasından başka birşey değildir. Bir kaza sonucunda bu korkunç, korkunç olduğu kadar devleti dipten bir ağ gibi ören ilişkiler patlayarak su yüzüne çıktı.

Bundan bir süre önce de benzer bazı tesadüfler ve ilişkilerle bazı olaylar kamuoyunun gündemine girmiştir.

Dikkat edilirse bu çürüme ve yozlaşma adalet mekanizmaları tarafından değil, kıskanç kadınların, kaza kurşunlarının ve kamyon şoförlerinin sayesinde kazayla ve kazara ortaya çıkarılmaktadır. Bu bile çürümüşlüğün boyutları için yeterli bilgiyi ve bulguyu bize sunmaktadır.

Bakımız tek başına Susurluk bile toplumun nasıl kuşatıldığını gözler önüne seriyor.

Devlet Güneydoğu'da sosyal devlet anlayışı gereğince ekonomik, sosyal ve siyasal önlemlerle çözmesi gereken aşiret düzenini tam tersine bir güç odağı olarak ayakta tutmaktadır. Bununla da kalmamakta korucu aşiretlere ve onun korucularına siyasi güç, para gücü ve silah gücü sağlayarak adeta devlet içinde devletcikler oluşturmaktadır. Bu bazda devlet gücüne mazhar olanlar ise bununla yetinmemekte, daha fazla güç peşinde koşmakta, bunun için her türlü karanlık ilişki içine girebilmektedirler. Çünkü bir kez devlet gücünü arkasına alma alışkanlığı ve psikolojisine sahip olduktan sonra katliam sanıklarıyla, susturucu silahlarla orada burada cirit atmakta, kimbilir daha nice kirli ve karanlık ilişkilere girmektedirler. Bu ayıp, bu yapılanmalara izin verenlerin ayıbıdır. Devlet bugün Güneydoğu'da PKK ile mücadele adı altında on yıllar sonra yeşerecek olan kan davalarının tohumlarını ekmektedir. Temel görevi toplumsal barış ve uzlaşma olan iktidarlar bu çatışma, yozlaşma ve çürüme karşısında susmaktadırlar.

Herhalde iktidarlarının daim olması biraz da buna bağlıdır. Sayın Tansu Çiller'in devlet güçleri dışında örgütcükler oluşturarak, örtülü ödeneğin erittiği iddiaları ayyuka çıkmış bulunmaktadır.

Sayın Erbakan'da gelince o da herhalde çürümeden yozlaşmadan medet umuyor. Onun için susuyor; çünkü Refah Partisi'nin yokluk, yoksulluk, anti demokratiklik ve de kafa karışıklığı ortamında durumunun daha iyi olacağını düşünüyor.

Bir düşünün gerçek bir demokraside mürrefeh bir toplumda RP olabilir mi? en azından bugünkü gibi başa geçebilir mi? Herhalde bu sebeble susuyorlardır diye düşünüyorum.

3- Siyasette Kirlenme Vardır

Temiz bir toplum yaratmanın yolu, temiz siyasetten geçer. Temiz siyaset ise düzgün kurulmuş b.ir sistemde yaşama şansı bulur. Oysa bugünkü sistem zaten çok iyi yetişmemiş siyasi ve bürokratik kadroları çalmaya, çırpmaya, vurguna sevk ve teşvik etmektedir.

İktisadi teşebbüsleri ve kamu bankaları siyasi iktidarların emrine verilmiştir. Siyasi iktidar ve onun temsilcileri ise devletin bu kurumlarını öncelikle kendi kişisel, ekonomik ve siyasi çıkarları için kullanmakta ve sömürmektedirler. Ayrıca kendi çevrelerine (eş-dost ve akrabalarına) ve siyasi bağımlılarına (partili yöneticilere, partili işadamları ve mütahitlere, partili seçmenlere) peşkeş çekmektedirler.

Bütün siyasi partiler iktidara geldiklerinde aynı uygulamayı yaptıklarından, kimse kimsenin yanlışını yargılamamakta, üstüne gitmemektedir.

Bazen biri bir dosyayı kamuoyunun gözünü boyamak için ortaya attığında, beriki uzaktan onlarla ilgili dosya göstererek bu durumu bertaraf etmektedir.

Sistem kirlenmeyi teşvik etmektedir. Buna karşı olanlar da parlementoya girdiklerinde kısa sürede ya öbürlerine benzemekte ya da bir köşeye çekilerek pısıp kalmaktadır.

Dolayısıyla sistem adeta iktidara gelen partinin vurgun yapması, köşe dönmesi, savurganlıkla sefahat içinde yaşaması için kurulmuş gibidir.

Yukarıda 3 gerekçe artık açıkça gösteriyor ki Türkiye'deki kamu düzeni geldiği noktada yeniden bir yapılanmaya ihtiyaç göstermektedir. Ama nasıl?

** (GAP Belediyeler Birliği Genel Sekreteri)*

Kamışlı şehitleri yaşıyor

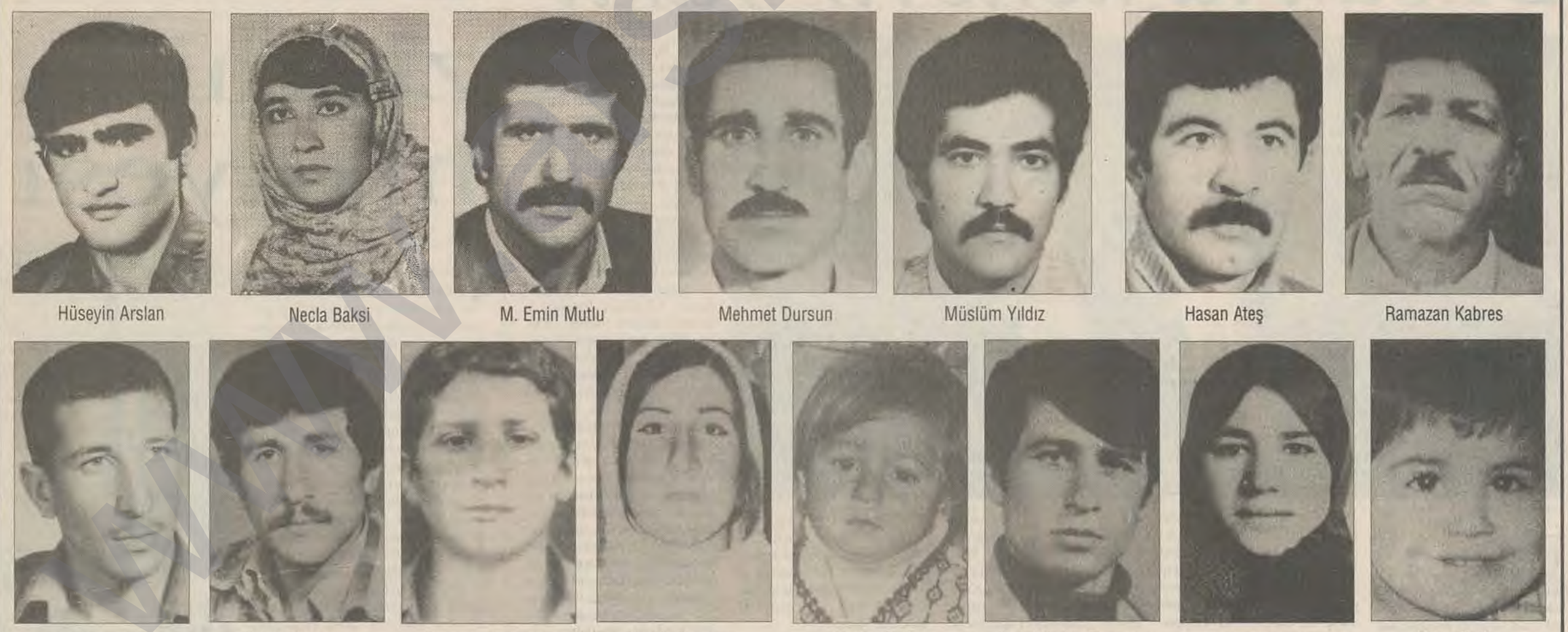

Hüseyin Arslan | Necla Baksi | M. Emin Mutlu | Mehmet Dursun | Müslüm Yıldız | Hasan Ateş | Ramazan Kabres

Azad Ramazan | Şükrü Ramazan | Xweşnaw Ramazan | Hanife Ramazan | Ferhat Kerim | Abdul Kerim Ramazan | Emine Ramazan | Kawa Kerim

12 Aralık 1980'de Kamışlı'nın Çirniki mahallesinde sömürgeciler tarafından katledilen 15 şehidimizin anısı önünde saygıyla eğiliyoruz. Onlar bağımsızlığın, özgürlüğün, proleter enternasyonalizmin birer simgesi olarak yaşayacaklardır.

Mehmet Müfit, **Davut Laşer,** Hasan Hüseyin Yıldırım, **M.Kalman,** Celal Avcı, **Ali Biçer,** Gül Biçer, **İleri Biçen,** A.Su, **Mehmet Yıkmış,** İlhami Sertkaya, **M.Tağmaç,** İbrahim Yıkmış, **Hasan Yıkmış,** Seyda Alpşen, **M.Kiper,** Lokman Polat, **Kasım Aras,** Mustafa Öncü, **Selim Murat,** Osman Aytar, **Süleyman Demir,** Halil İbrahim Akyol, **Hasan Yanakçı,** Mustafa Aydoğan, **Sait Aydoğmuş,** Ferhat Amedî, **Rojen Adar,** Baran Jiyan, **Hıdır Yiğit,** M.Can Azbay, **Hanifi Sümer,** Davut Hanar, **Sıddık Ağız,** Zeki Üstüner, **Zeki Demir,** Vahit Aba, **Cemal Özçelik,** Alper Aslan, **Cengiz Güngör,** Emsal Çelik, **Yakup Karademir,** Mustafa Özçelik, **Mehmet Sanrı,** Kasım Ergün, **Cuma Tanrıkulu,** Felat Dılgeş, **Ömer Erdal Kurt,** Recep Avşar, **Soner Uyurdağ,** Ramazan Üçkardeş, **Mehmet Gül,** Abdullah Kahramaner, **Halis Nezan,** Ali İncesu, **Mustafa Yılmaz,** Şahin Gül, **Nurullah Çağer,** M.Saki Yıldırım, **Adıgüzel İncesu,** Kemal Artunç, **Ali Rıza Gezici,** Rıfat Yüksekkaya, **Ayhan Güngör,** Nevin Güngör, **Aziz Özdemir,** Salih Bal, **İlhan Zeyrek,** Çayan Alp, **Mehmet Mamaş,** Mesut Tokay, **Süleyman Aslan,** Dündar Kurt, **Emin Baltaş,** Mehmet Şakir Gönenç, **Mustafa Doran,** Şeref Yalçın, **Abdulkadir Çağer,** Abdullah Çağer, **Hüseyin Avcu,** Başar Hazar, **Ayhan Baltaş,** Emine Turan, **İrfan Çılgın,** Serdar Şen, **Zeynep İncesu,** Kemal Adar, **Muazzez Adar,** İlhami Tüzün, **Necip Yakut,** Mithat Atılgan, **Abdullah Özbay,** Metin Özbay, **Mithat Türkmenoğlu,** Halim Daş, **Ahmet Önal,** Tayyar Altun, **Mahmut Mert,** Mahmut Turan, **Mehmet Polat,** İsmail Yüksekkaya, **Kamil Kurt,** Yakup Tekin, **Süleyman Kart,** İbrahim Güröz, **Vedat Aydın,** Ayten Aydın, **Bahattin Ayaz,** Sabri Atsız, **Cemil Eren,** Şerif Saydam, **Şerif Karakurt,** Enver Karahan, **Siracettin Kırıcı,** İshak Ergün, **Cezir Aktaş,** Melik Aygül, **Muharrem Keklik,** İbrahim Alp, **Halide Dündar,** Mustafa Çevik, **Soner Kutluay,** Recai Aldemir, **Alişan İnal,** Haşim Alpaslan, **Hacı Yiğit,** Menşure Avcu, **Mahide Mutlu,** Azad Turan, **Vildan Aba,** Seyro Karademir, **Mesude Sanrı,** Feraç Temel.

nû Roj

Nûjen Basın Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi: Alper Aslan
Yazişleri Müdürü : Mahide Mutlu
Hukuk Müşaviri: İbrahim İnce
Kültür ve Toplum-Yaşam: Nesimi Aday
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Çakırağa Camii Sok. Utku Apt. No:18/7 Aksaray-İSTANBUL
Telefon: (0212) 530 65 24 - 530 65 58
Fax: (0212) 530 64 73
Diyarbakır Bürosu: Şair Sırrı Hanım Sok. MarufApt. Kat:1 Ofis- Diyarbakır
Tel- Fax: (412) 228 39 65
Antep Bürosu: Karagöz Cad. Gören İşh. K:4 No:45 Tel-Fax: (342) 234 59 31
Antalya Bürosu: Tahıl Pazarı Mh. 467.Sk. Gür İşh. 6/16 Antalya
İzmir Bürosu: 859. Sok. Saray İşhanı Kat:2 No:3/203 B.Blok Konak- İZMİR
Tel-Fax: (232) 445 46 50
Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad. Vakıf İşhanı Kat:4 No:407 ADANA
Tel-fax : (322) 352 05 20
Yurtdışı Temsilcilikleri:
İsviçre : Nûrêxan Case Postale- 5518 1211- GENEVE-11 İSVİÇRE
Tel-Fax: 41/ 22- 34 85 126
Almanya: Kasım Aras
Tel-fax: 0049 23 23 13 304
Hollanda : Ferhat Amedî
Tel-Fax : 0031 263 23 26 95
Norveç: Fırat Doğan
Normannsgt 21 4014 Stavanger
Tel-Fax: 0047 51 62 62 15
İsveç : Selim Murat Box 70 31
16407 KISTA/SWEDEN
Tel-Fax: (00) 46-8-760 34 74
İngiltere : Seyda Alpşen
Tel-Fax: (00) 44-181 533 21 17
Fransa : H. Yanakçı
2. Rue Richer
2 eme Etage Bureu 11
75009 PARİS
Tel: 0033 (1) 44 83 98 48
Fax: 0033 (1) 42 47 16 86
Yunanistan : Baran Jiyan
Tel : (00) 30 1.33 04 147
Fax: (00) 30 1.33 04 147
Rusya: Rojen Adar
Tel: 00 70 95 - 279 31 18 **Fax:** 275 43 67
Baskı: BASMAT

nû Roj
Wochenzeitung für nachrichten und **kommentare**
Veratwortlicher
Redakteur: M. Öncü
Herausgeber: K. Aras
Bamhofstr. 110, 44629 Herne
Bankverbindung:
Herner Sparkasse
Konto-Nr: 66 01 546
BLZ 432 500 30

İbrahim Şen, Kürdistan Demokrat Partisi Başkanı Mesud Barzani'yle Şivan Perwer üzerine söyleşti

Tek kişilik devrim: Şivan Perwer

İbrahim ŞEN

Aşağıda okuyacağınız söyleşiyi Şair İbrahim Şen, uzun süredir üzerinde çalıştığı ve yakında Ses Plak tarafından yayınlanacak olan "Şivan Perwer" isimli kitabından aldık. İbrahim Şen, KDP Genel Başkanı Mesud Barzani'yle Şivan'ın, Barzaniler ve Kürt halkı üzerinde yarattığı etkiler üzerine konuştu.

İbrahim Şen: Şıvan Perwer'in sizdeki çağrışımı nedir?

Mesud Barzani: Bizim için Şıvan kendi başına bir devrimdir...

● Biraz açar mısınız?

○ Biz, 1975 yılında, Güney Kürdistan'da hareketi kaybettik. Sonsuz bir karanlığa, karamsarlığa gömüldük. Umut bir kuş gibi uçup gitmişti yüce dağlarımızdan...Ve bir gün, hiç beklemediğimiz bir anda, bir ses; kürdistan'ın ovalarını aşıp, dağlarını dele dele bize ulaştı. Bu ses, Kürdistan'ın yüreğinden, düşmanlarını kovaladı.. Şıvan'ın sesiydi... Kürtleri birleştirdi. Bu ses, Kürt halkının ortak özlemi, ortak sesiydi... Bize yeni bir güç verdi. Moralimizi yükseltti. Dağlar uyandı. Ve bizler yeniden harekete geçtik. Bunun için bizler bu hareket "Şıvan Hareketi" veya "Şıvan Devrimi" diyoruz.

"Ve bir gün, hiç beklemediğimiz bir anda, bir ses; kürdistan'ın ovalarını aşıp, dağları nı dele dele bize ulaştı. Bu ses, Kürdistan'ın yüreğinden, düşmanlarını kovaladı. Bu ses Şivan'ın sesiydi."

● Dört ayrı bölgede bulunan Kürtlerin Şıvan ile varolan diyaloğunu nasıl değerlendiriyorsunuz ?

○ Gördüğüm kadarıyla halkımızın Şıvan'a bakışı bizden ayrı değildir. Milyonlarca insanımız onun şarkılarıyla, ağıtlarıyla, çığlıklarıyla uyandı, devrime katıldı. Yurtsever insanlarımızın birçoğu onu dinledikleri için, karşı güçler tarafından tutuklanıp hapishaneye atıldı. İşkence gördü. İdam edildi... Yeni kuşak onun şarkılarıyla gözlerini açtı, büyüdü, bilendi ve Şıvan'ı kendilerinden bir parça saydı. Şıvan kutsallaştı; tıpkı bir ayet gibi...

● Sizce Şıvan, dört parçaya ayrılmış Kürt halkının birliği için nasıl bir etki yaratmıştır?

○ Şıvan'ın şarkılarında sürekli bir umut, yaşama sarılma, dostluk, kardeşlik ve birlik vardır. Onun okuduğu parçalar tüm Kürdistan'ı sardı, hatta Kürdistan'ın dışına taştı. Yani Şıvan yalnız Güney Kürdistan'la sınırlı kalmadı, özellikle Kuzey Kürdistan bu sesle birlikte yılların gaddar asimilasyonunu dağıttı. Bu gerçeği sakın kimse inkara kalkışmasın. Bu tarihi bir olgu, tarihi bir gerçek.

● Bir parti başkanı olarak, Şıvan'ın bir partiye üye olmasını ister misiniz?

○ Hayır, hayır... Şıvan kendi görevini çoktan yaptı ve yapıyor. Tüm partilerin ona gereği var. O'nun da kendi halkına tabii. Onun özgür ve tarafsız kalması gerekir. Fakat bir yurtsever olarak kendi düşüncelerini açıkça söylemeli, söyleyebilmelidir. Hatta bazı siyasal-politiksonuçlara varması da en doğal hakkıdır. O, günümüzün en büyük sesidir... O, Melayê Cizîrî'nin, Feqiye Teyra'nın, Ehmedê Xanî'nin, Hejar, Hemin ve Cîgerxwîn'in isyanıdır. O bunların bir devamıdır ve en güzelini yapmıştır. Yüce şairlerimiz kendi ateşlerinde yanarken, Şıvan, onların türünlerini yeniden işleyip koca bir halkı ayağa kaldırmış, şahlandırmıştır... Kürt politikacıları bu konuda herhangi bir hataya düşmemelidir.

● Şıvan'dan beklentileriniz nelerdir?

○ Onu tanıdığım kadarıyla, yüreği acılarla dolmuştur. Çocukluğunda müthiş acılar çektiği, şarkılarında hemen belli oluyor. O, tüm bu acıları kendi halkıyla yaşamıştır. O, halkın ta kendisidir. Hepimiz ondan çok etkilendik. Onun en büyük özelliği, kendisinin her sınıfa, her çeşit insana gidebilmesi ve onları cepheye kazandırmasıdır. Yüreği onca acılarla yoğrulmuş bir insandan daha fazla ne beklenebilir ki? O, Kürtlerin yüzyıllardır çıkaramadığı bir efsane sanatçıdır. Tarih onu tam zamanında ortaya çıkardı. O, verebileceği herşeyi vermiştir. Bundan sonra verecekleri de kardır. Bilirsiniz günümüzde güzel sesli insan çoktur. Ama Şıvan gibi derin bir duyguya, geniş bir kültür birikimine, güçlü bir Kürt diline, yurtsever inanca ve enerjiye sahip insan azdır...

● Bir lider olarak, sanatçılardan beklentileriniz..?

○ Biz siyasiler bazen büyük hatalar yaparız. Geleceğimizin aydınlığı olan güzel değerleri, siyasi amaçlarımız için ya karalıyor, ya da yok ediyoruz. Bizler şair, yazar, sanatçı ve gazetecilerimizden korkuyoruz. Onların bizleri eleştirmelerini istemiyoruz. Oysa onlar, dilimizin yaratıcıları, kültürümüzün rengi ve aydınlık geleceğimizin teminatıdırlar. Bunu görmeyen hareketler yok olmaya mahkumdurlar.

● "Onllar bizleri eleştirmeli" diyorsunuz. Fakat ne yazık ki, bazı Kürt örgütleri Şıvan'ı, sahnede taşlayabiliyorlar. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

○ Ben daha önce de demiştim. Şıvan bin yılların isyanıdır. Bize hiç bir zaman zararı olmamıştır. O hiç bir şair ve yazarın yapmadığını yaptı. Bunu görmemek, kör olmak, inançsız olmak demektir. Şıvan'ın yurtseverliği, kültürü, sesi, şarkıları ve kişiliği tartışılmaz. Bence her Kürt onu sevip saymalıdır. O'nun icra ettiği müzik, kişinin ruhunda derin bir etki yaratır. O, yalnız Kürtlerin değil, dünya halklarının da ortak sesidir. O'nda hiç bir şeyin fanatizmi yoktur. Sadece insan ve özgürlük sevgisi vardır. Kürtlerin ve Kürdistan'ın yaşadıklarını her zaman türkülerinde dile getirmiştir. Bunun yanında Şıvan, herzaman sevginin, barışın, dostluğun ve özgürlüğün yanında olmuştur. Kuşkusuz her Kürt onu çok sever. Ancak, onu paylaşamadıkları için birbirilerine küsüp dururlar. Şıvan, halkının ortakdeğeri olma mertebesine ulaşmıştır. O tarihin bir simgesidir.

Bucak'ta kenevir vakti

Sinan ARAS

Ülkemizde feodalizmin ana bileşkesini oluşturan aşiretler ekonomik olarak çözülmese de sosyal, psikolojik olarak hala varlığını hissettirmektedir. Urfa ve ilçeleri birer aşiret cenneti görünümündedir. Urfa'nın Siverek, Hilvan, Viranşehir, Suruç ilçelerinde Kürt aşiretleri, Harran ve Akçakale'de ise Arap aşiretleri etkin. Kamyon'dan önce ya da sonra diye ayırım olmadan evvel de aşiretler vardı. Birçoğu geçmişte Kürt isyanlarına katılmış, onurlu insanlara mensuptu.

Siverek garajına gidenler, burada elektrik direğine ilişik olan TÖB-DER levhasını görebilir. İlçede 12 Eylül'ün tüm yoketme, baskı politikasından nasibini almamış tek şey herhalde bu tabeladır. Bir de Eylül öncesi günlerin yazılarıyla dolu Siverek kalesi bütün olup bitenleri seyretmektedir. Patoslara atılan, pusularda katledilen onlarca insanın adını taşıyan Siverekli çocuklar ise çoktan büyüdüler, kimi kavgada kimi ise yaşamın deviniminde akıp gidiyor. Siverek'te Bucak ismi zulümle eşdeğer tutuldu. Zulümün elleri hep halkın evlatlarını katletti. Hamidiye artığı kimi aşiretler hala kendi evlatlarını yemeye devam ediyor. Feodalizm tarihte kalırken, kirli mirası olan aşiretler hala birer değer yargısı olarak Karacadağ'ın eteklerinde yaşamaya devam ediyor. Artık atları yok, atlarında arabaları, şirketleri, holdingleri, binlerce dönüm arazileri var.

Susurluk'taki trafik kazasının ardından postallı çığırtkan medya özellikle Bucak aşiretini ön plana çıkarırken kimi çevreler ise "devlet-mafya-aşiret bu ne biçim rezalet" diye bağırmaya başladılar. Son birkaç yılda ülkemizde özellikle Hamidiye artığı kimi aşiretler TC tarafından silahlandırıldı. Fakat bunu bütün aşiret üyelerine mal etmek yanlış. M.Mungan'ın deyimiyle "Cesur uluslar yoktur. Ulusların cesur evlatları vardır" Bucaklar Siverek'teki aşiretlerden sadece biri. İlçede Paydas, Kirvar, Karahan, Hacı Musa, Karageci, Brodbej, İzol isimli aşiretler de var. Bucakların asıl gücü kendilerine ait on civarındaki köy çevresindedir. Bucaklara asıl güç veren onların yaptıklarına sessiz kalan çoğunluk. Osman Şahin'in deyimiyle "Fıratın sırtındaki kan" Bucaklar 1893 yılına kadar kendi halinde sessiz bir aşiret olup, ulusal kurtuluş mücadelesine karşı tarafsız bir tutum sergilemiştiler. Bu dönemde Siverek'te esnaf kepenk kapatıyor, hak ise sokaktaydı. Ne olduysa Bucak aşireti lideri M.Celal Bucak'ın esrarengiz ölümüyle oldu. Cemal Süreyya "sizin babanız öldü mü?/benimki öldü, kör oldum" demişti. Fakat S.Edip Bucak'ın ise babasının ölümünden sonra gözleri açıldı. önce TC'den silah alıp, Siverek'i kurtarılmış bölge ilan etti. Sonra 1978-1979'daki asıl mesleği olan devrimci-yurtsever kanı dökmeye başladı. Onlarca yurtsever öldürülüp, diğer aşiretlere de "ya bizimle olursunuz ya da Siverek'i terk edin" diye tehditler savruldu.

1993'ten itibaren onlarca Sivereğli yurtsever aile ilçeyi terkederken faili meçhul (faili belli) cinayetler çevre ilçelerde de başladı. Bucaklara boyun eğen diğer aşiretler de fiilen Bucaklaştılar bu dönemde. Artık Viranşehir, Karacadağ, Adıyaman, Suruç, Hilvan'a akınlar düzenlemeye başladılar. Kendilerine muhalif herkesi fişlemeye de başladılar. Artık devletleştiklerine inanmışlardı. TC'nin postallı çığırtkan medyası ise vatan-millet adına Bucakları çoktan kahraman ilan etmişti.

Alman mareşalı Moltke, 1938 yılında kaleme aldığı mektuplarının birinde Karacadağ için "Hemen hemen her dağ güzeldir; şimdiye kadar gördüklerimden sadece Fırat'la Dicle arasındaki Karacadağ müstesna 3-5 dereceyi geçmeyen daima tatlı bir meyille iki günlük yol gidiyorsun ve birden bire kendini karlar içinde bulup, şaşırıp kalıyorsun. İnsan ovada olduğunu sanıyor. Halbuki bu dağ mahakkak ki 5000 kadem yüksekliğinde ve fırtınalarıyla sert iklimi yüzünden ki" demişti.

Karacadağ bu sert ve amansız iklimiyle insanı şaşırtırken, pirinç ve kengeri Kürt insanına da bahşetmişti. Karacadağ'da kenger vaktiyken Bucaklarda binlerce dönüm araziye kenevir ektiler. Artık Bucakta kenevir vaktiydi. Bucakların ağası aylık aldığı 160 milyara ek olarak artık yeni bir endüstri bitkisi ekiyordu. Böylece Siverekli kalkınıp zengin oluyordu. Kürdün maküs talininin nasıl yenileceği belli olmuştur. Koruculuk ve kenevirle binlerce dönüm araziye ekilen dişi hint kenevirleri için zaman zaman çeşitli operasyonlar düzenleniyordu. Ele geçirilenler hep dişi hint keneviri kökleriydi. Ekiciler ise ya firarda ya da18 yaşın altındaki çocuklardı. Binlerce kök esrarın ham maddesi dişi hint keneviri yakalnıyor ama Siverek'te bir gram esrarın yakalandığına kimse şahit olmamıştır. Çünkü Bucakta kenevir vaktiydi. Siverek'te esrar vakti değildi. Bucaklar portresinde eksik olan bilemediğimiz çok şey var belki. Fakat Urfa'da kendi başına cumhuriyet ilan eden Bucaklar, TC'nin suç ayağı olmaya devam edecekler. Çünkü ekonomik altyapılarını şimdilik tehdit eden hiç bir muhalefet gücü yok. Sessiz çoğunluk korkudan da olsa onları onaylamakta. Onları bir araya getiren çelişkiler ise yok olmuş değil. Bucakların içinde de saygın, değerli insanlar geçmişte de bugün de var. Tüm olup bitenlere sessiz kalan insanlar seslerini yükselttiğinde Karacadağ'a gerçek kenger vakti gelecek.

Bir zulmün hikayesi

Veysel DİCLE

Urfa şehir merkezindeki Haşimiye çarşısında insan kalabalığını görenler kentte bir şeylerin akıp gitiğini hemen sezer. Haşimiyedeki dut ağacı her zamanki gibi sokağın başını ve insanları beklerken, istemeden oturduğu mekanda umudunu hep saklı tutar. SİT alnında yaşamanın mağrurluğunu üstünde taşır. Urfa biraz da yalnızlıktır. İnsan emeğinin çalındığını, varoşlarla çevrilerek daha kolay görürsünüz Urfada. SİT alanının dışına çıktığınızda bir varoş cennetiyle karşılaşırsınız. Kentin tarihsel kimliği varoşlarla çevrilip boğulurken, her geçen gün SİT alanında bir yerler yıkılıp, yok ediliyor.

İnat ve zalimler tanrıların peygamberini doğurmuştur. Eyübün sabrı, İbrahimin tek tanrılı inancında gizlidir ve tapınaklar insanlığın ikinci evidir. Kiliseler, havralar, camiler, ateşgedeler, Urfa'nın topraklarında da boy verdiler gökyüzüne. Antik dönemde Urfalıların Suriye tanrıçası Atargatis'e adadığı, içinde kutsal sayılan balıkların bulunduğu yer, yani Balıklı gölün kenarında birçok cami vardır. Balıklı gölde belkide cami olarak inşa edilen tek yapı Rıdvaniye Camii, halkın deyimiyle Zülümüye Camii.

Kutsal mabedi zülümle çağrıştıran ne olabilirki? "Aslanı pisige boğdurmazlar" diyen Urfalı, zalimliği, zorbalığı içine sindiremez. Sessiz dingin görünsede öfkesi ve söylencesi hiç bir şey dinlemez. Balıklı gölün kenarında olduğu için bazıları Balıklı Göl Camii desede Zülümüye Camii olarak adlandırılan cami onsekizinci yüzyılda Rakka Valisi Ahmed Rıdvan Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Caminin yapımında insanlar zorla çalıştırıldığı için halk tarafından Zülmüye Camii olarak adlandırılmaktadır.

Köle emeği üzerine inşa edilen cami bugün ibadete açık olup, ağaç işlemeleri hala ilk günkü gibi özelliğini yitirmeden bu günlere gelmiştir. Zülümüye Camii bir maketi andırmakta olup etrafında külliye ve kütüpanelerle çevrilmiştir. Ahmet Rıdvan Paşa'nın sevap mı, günah mı kazandığı bilinmez, fakat insanlara zulümü çağrıştıran tek cami de herhalde budur yeryüzünde. Tapınakların bile zulmü çağrıştırdığı Urfa'da yaşayan insanlar, geçmişin izinde geleceğin kozasını örerken umutlarını sevdalarıyla çoğaltıyorlar.